

Møteinnkalling

Utvalg: Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyret
Møtested: Naturporten, Nordli
Dato: 17.12.2024
Tidspunkt: 09:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møteprogram:

Oppstart styremøte kl. 09.30
Godkjenning av møteinnkalling og sakliste
Valg av 2 til å signere møteprotokoll sammen med leder

Referatsaker og muntlige orienteringer

Brev fra statsforvalteren angående bevaring av verdifull natur
Gjennomgang av tiltak og økonomi for 2024

Styresaker

ST 36/2024 Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyret - Midler til tiltak 2025
ST 37/2024 Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyret - Midler til drift og møteplan for 2025
ST 38/2024 Forvaltningsplan for Skjækra landskapsvernområde sendes på høring
ST 39/2024 Innvilget dispensasjon for organisert ferdsel og midlertidig merking av ti-på-topp-tur til Sagvollvola, Verdal

Delegerte vedtak

Eventuelt

Felles lunsj med inviterte gjester kl. 12.00-13.00

Markering av 20års-jubileum for verneområdene
Åpning av utstilling Kvelia utvalgte kulturlandskap
Åpning av ny utstilling i besøkssenter nasjonalpark
Satelittutstillinger og "20 årskake" kl. 14.00
Vandring i utstillingene om ønskelig

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 38/2024	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste		
ST 39/2024	Valg av to til å signere møteprotokoll sammen med leder		
ST 40/2024	Referatsaker		
	Styresak		
ST 41/2024	Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker og Skjækra landskapsvernområde - Midler til tiltak 2025		2024/12015
ST 42/2024	Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre - Midler til drift, forvaltningsplan- og informasjonsarbeid		2024/12015
ST 43/2024	Saksframlegg- Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre - forslag til høring av forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde		2022/8248
ST 44/2024	Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark - merking av sti opp til Sagvollvola - Ti på topp Verdal 2025		2024/14383
	Delegerte vedtak		
DS 85/2024	Kjørebok - 2024 -2025 - Blåfjella - Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Gjermstadåsen - Værdalsbruket AS		2023/12955
DS 86/2024	Kjørebok - 2024 - 2025 - Blåfjella - Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Dyrhaugstua - Værdalsbruket AS		2023/12954
DS 87/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Storfloan naturreservat - dispensasjon for snøscooter 2023 - 2025 til Holmtjønnfjellet - Leif Strand		2023/8834
DS 88/2024	Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - Kjørebok 2024-2025 for motorferdsel med snøscooter til seter Åkran - Kulslivollen - Espen Haugan		2023/10897
DS 89/2024	Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon til lavtflyging med helikopter for transport av felt elg 2024 - Hermann Skromme		2024/10597
	Styresak		
ST 45/2024	Delegerte vedtak		
DS 90/2024	Innvilget - Lierne / Lijre nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel 2025 - snøscooter til Leifhytta - Knut Georg Sandvik		2024/14464

DS 91/2024	Lierne nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel 2024-2025 - transport av utstyr/bagasje til Langlihytta - Fjellstyrene i Lierne	2024/13492
DS 92/2024	Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter for henting/sauleting Skjækervatnet	2024/14261
DS 93/2024	Innvilget - Lierne nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2024 - 2025 - oppkjøring av skiløype Løvsjølia - Langtjønna - Lierne IL	2024/12801
DS 94/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark-søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter til utleiehytte Lakevassbu 2025	2024/14103
DS 95/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark-søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter til transport av utstyr til utleiehytte Bjarnetjern	2024/14100
DS 96/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Ørtugtjern - Værdalsbruket AS	2023/12863
DS 97/2024	Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2025 - Myrset - Snåsa - Leirsjøhøgda og Lervtjønna - Stig Kolven	2024/13947
DS 98/2024	Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøskuter 2025 Ismenningen - Gjefsjøen eller Skromoen - Gjefsjøen - Knut Rande	2024/14017
DS 99/2024	Søknad: Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat - dispensasjon for motorferdsel med ATV forbindelse med elgjakt - Berglia Jaktlag, sak 2024/11545	2024/11545
DS 100/2024	Innvilget dispensasjon- Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark - for vedhogst og motorferdsel på Gjevsjøen Vestre 73/1 med bakgrunn i fornyet driftsplan - Per Ingemar Larsson	2024/13464
DS 101/2024	Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark - bruk av helikopter til Bjarnetjern og Lakavassbu 2024 - Værdalsbruket AS	2024/9480
DS 102/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Guslia naturreservat - dispensasjon for motorferdsel 2024 - Gusli jakthytte fra hytte ved Medalåveien med ATV med belter - Paul Inge Tømmerås	2024/10562
DS 103/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2024- 2025 Terje Sigurdson	2024/12547
DS 104/2024	Innvilget dispensasjon - Lierne nasjonalpark - for solcelleanlegg på uthus ved Leifhytta i Luterdalen - Knut Georg Sandvik	2020/11876
DS 105/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Guslia naturreservat - dispensasjon for motorferdsel	2024/10319

	2024 - Guslia / Fossdalen med ATV med belter - transport av skutt elg	
DS 106/2024	Innvilget dispensasjon- Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark - for helikopterlanding i forbindelse med forskning på rype 2024	2024/12052
DS 107/2024	Innvilget dispensasjon -Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark - for motorferdsel i forbindelse med riving av hytte ved Medalsvatnet 2024-2025 - Sigve Søråsen	2024/11929
DS 108/2024	Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel 2024 - 2025 - snøscooter inn til Bringsvollen - Ingjerd Trefjord og Torgrim Wold	2024/12688
DS 109/2024	Innvilget dispensasjon - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark- for motorferdsel med snøscooter til hytte ved Medalsvatnet 2024-2027	2024/13285
DS 110/2024	Innvilget dispensasjon - Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark - Storflora naturreservat - til transport av utstyr til egen hytte med snøscooter 2024 - 2027 - fra Hansmoen til Snåsa 77/1/4 - Arild Dahl	2024/13046
DS 111/2024	Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter- 2024 - 2025 - Hansmoen - Medalsvatnet - Sigve Søråsen	2024/11928
DS 112/2024	Avslag på tilleggssøknad - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Guslia naturreservat - dispensasjon for motorferdsel 2024 - Gusli jakthytte fra hytte ved Medalåveien med ATV med belter - Paul Inge Tømmerås	2024/10562
DS 113/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med elgjakt i Snåsa - Reidar Glamsland	2024/9759
DS 114/2024	Kjørebok - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2023 - 2027 - hytte ved Storkjerria - Magne Ingebrigt Selliås	2023/9487
DS 115/2024	Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter til utleiehytte Storbekkdalen 2025	2024/14102
DS 116/2024	Arvasslia naturreservat - dispensasjon med snøscooter til Arvasligården 2023 - 2028 - Ingalill Lundberg - oversendelse av kjøre bok for vintersesongen 2024/2025	2023/5195
DS 117/2024	Innvilget dispensasjon- Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat - for bruk av atv med hjul for utkjøring av felt storvilt 2024	2024/10803
	Styresak	
ST 46/2024	Eventuelt	

ST 38/2024 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
ST 39/2024 Valg av to til å signere møteprotokoll sammen med leder
ST 40/2024 Referatsaker

Arkivsaksnummer: 2024/12015-0

Saksbehandler: Sofie Jonsson

Dato: 06.12.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	41/2024	17.12.2024

Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker og Skjækra landskapsvernområde - Midler til tiltak 2025

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne ber om at det tildeles midler over post 1420.31 til følgende tiltak for verneområdene de forvalter for 2025 jf. tabell nedenfor.

Behovene som meldes inn er forankret i forvaltningsplan og/eller besøksstrategi, samt vurdert opp mot føringer og strategidokument fra Miljødirektoratet.

Det kan bli aktuelt å omprioritere enkelte tiltak når endelig tildeling foreligger og en ser hva som er mulig å iverksette. En del tiltak er også under prosjektering og trenger formelle avklaringer som kan føre til endringer i framdrift / mulighet for gjennomføring, mens andre er avhengig av samfinansiering med andre for å kunne igangsettes.

Begrunnelse

Tiltakene i tabellen er prioritert i henhold til føringer gitt av Miljødirektoratet i *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020-2025* jf. figur 1. Tiltak som motvirker negative påvirkningsfaktorer direkte og som bedrer naturtilstanden i verneområdene er prioritert først. Videre så er vedlikehold av eksisterende tilretteleggingstiltak prioritert over iverksetting av nye tiltak, samt at tiltakene er vurdert i forhold til besøksstrategien og forvaltningsplan. De tiltakene som står uten foreslått tildeling eller prioritering, er enten tiltak som ikke er tilstrekkelig utredet for gjennomføring i 2025, eller som er avhengig av en samfinansiering for å kunne realiseres.

Tabell 1 Innspill til tiltaksmidler 2025.

Tiltaksmidler 2025					
Prioritering	Tiltak	Innspill fra	Omsøkt	Foreslått tildelt	Evt. merknader
1	Rydding av telefonstolper og -linje mellom fjellgårdene og Gjefsjøen- grensa	Snåsa Fjellstyre	250 000	250 000	Slutføring av påbegynt prosjekt
2	Forsterking kjøretrasè sommerboplass	Skjækerfjella reinbeitedistrikt	30 000	30 000	Forprosjekt
3	Forsterking kjøretrase	Harbakvoll seterlag	90 000	90 000	Slutføring av påbegynt prosjekt
4	Bru Storbekken og forsterking av sti, Malsåa	DNT Trøndelag	200 000	200 000	Samfinansiering
5	Ny bru vid Tjalbekken, Lakavatnet	Lierne Fjellstyre	339 000	100 000	Samfinansiering
6	Oppdatering hjemmeside	Besøkssenter Nasjonalpark	163 900	163 900	
7	Ny bru, Barkbekken	Snåsa Fjellstyre	150 000	100 000	
8	Arbeid med klopplegging, Lakavasstien	Fjellstyrene i Lierne	100 000	50 000	
	Forlenging svillesti samt ny bru ved vadested	Skjækra hytteeierforening	-	-	Befaring i 2025, behovsvurdering
	Ny bru ved Gressåmoen	Statskog	1 760 808/ 1 284 385	-	Samfinansiering/ Prosjektering i 2025, utenfor verneområdet
	Andorsjøstien - kavellegging	Snåsa Fjellstyre	270 000	-	Utenfor verneomr., først aktuelt i 2026
	Ferdselstellere	Nasjonalparkforvaltningen	1	-	SNO/Naturopdrag
	Tilrettelegging av rast- og fiskeplasser (ved)	Nasjonalparkforvaltningen	30 000	-	SNO/Naturopdrag
Sum			2 907 285	983 900	

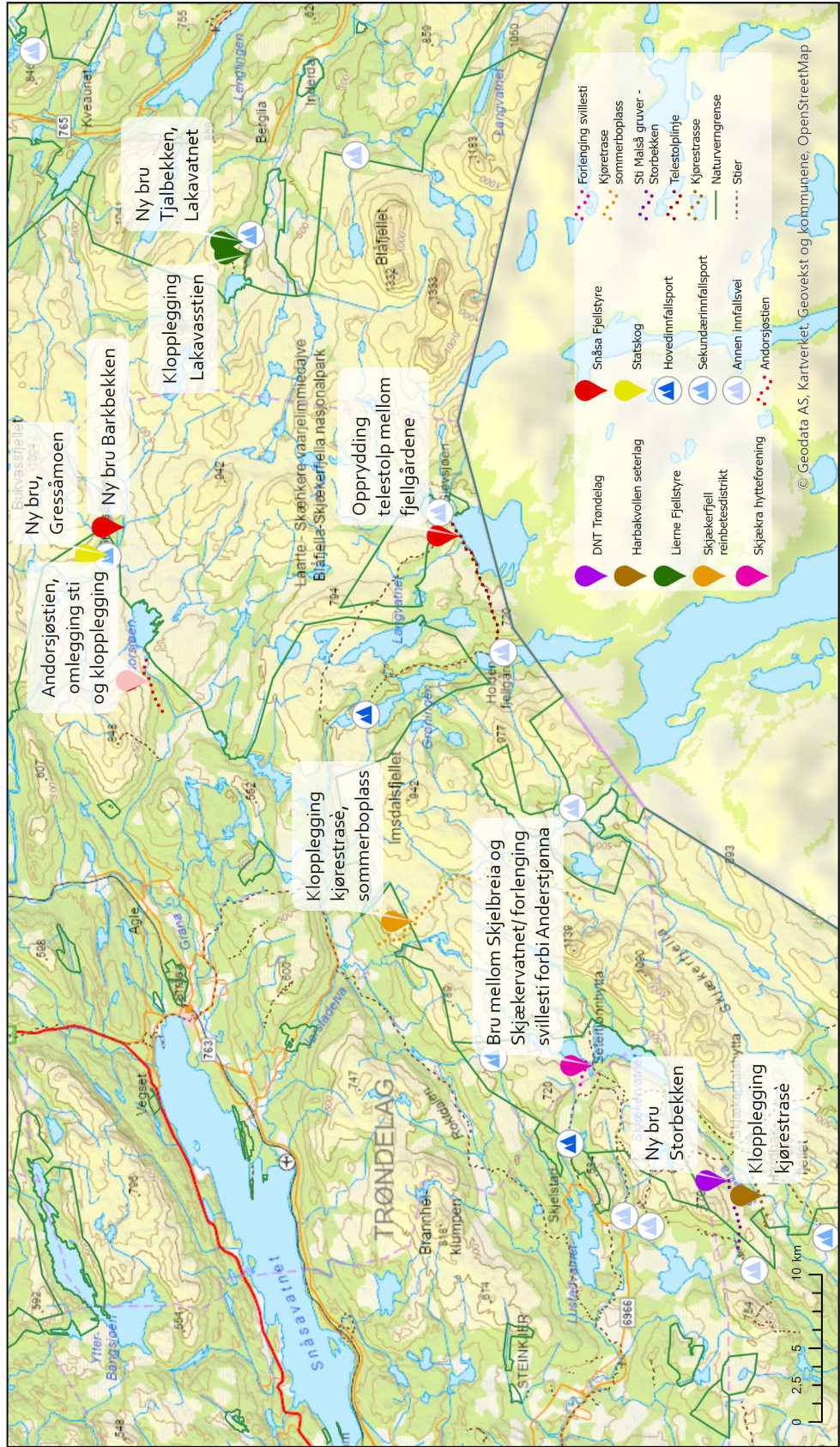
Av tidligere års erfaringer vil det skje ting som gjør det nødvendig å be om supplerende tildelinger eller omfordele det som er tidligere disponert av nasjonalparkstyret. Dette vil skje i samråd med Nasjonalparkstyret / AU dersom summen som omdisponeres er større enn 50.000. For avvikende bruk av midler over 50.000 fra det som er omsøkt og for å kunne gjennomføre tiltak som ikke står på bestillingslista må det gjøres henvendelse til Miljødirektoratet for omdisponering.

 Bilfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

 Lierne-Skjækverren-Liere nasjonalparkstyre

Innspill til tiltaksmidler 2025

Kartoversikt

Dokumenter i saken

Saksopplysninger og vurderinger

Tiltakene som er lagt inn i bestillingen for 2025 er meldt inn og diskutert med ulike samarbeidsaktører i og omkring verneområdene nasjonalparkstyret forvalter. De forskjellige tiltakene er også diskutert i en lokal bestillingsdialog 5. november 2024. Tabellen nedenfor viser alle behovene som er meldt inn gjennom bestillingsdialogen og annet, inkludert de som forvalter også ikke har gitt prioritering for 2025.

Prioriteringer/føringer

Det overordna målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 *Tiltak i verneområder og naturrestaurering* gir viktige rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres.

Hvert år søker Nasjonalparkstyret om midler til ulike tiltak for å nå forvaltningsmål for verneområdene de forvalter. Det er gitt føringer fra Miljødirektoratet (se vedlegg 1 og 2) på hva midlene skal / kan brukes til, og hvilke tiltak som bør prioriteres høyt. Tildelingene tar også hensyn til hvorvidt tiltakene som omsøkes er i tråd med disse føringene.

Hovedmålet for bruken av midler til tiltak i verneområdene er at naturtilstanden opprettholdes og bedres jf. vedlegg 1. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler. I strategien vises det til at det overordna målet med verneområdeforvaltning er å ivareta verneformålet og -verdiene i det enkelte verneområdet, samt å sørge for at trusler mot verneverdiene reduseres. Dette kan blant annet omfatte tilretteleggingstiltak som klopping, stillekking, merking for å styre ferdselen i eller utenfor sårbare områder, men også informasjonsarbeid knyttet til verneverdiene og områdene. Felles er at tiltakene skal være forankret i en forvaltningsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Verneområdene som Nasjonalparkstyret forvalter har gamle forvaltningsplaner som er under rulling / fornying, mens besøksstrategien for områdene ble vedtatt høsten 2020. Det vurderes å foreligge tilstrekkelig styringsverktøy for forvaltning av verneområdene våre, som grunnlag for innmeldingene.

I tråd med føringer fra Miljødirektoratet skal tiltak som ivaretar verneverdiene prioriteres høyt. I tiltakene i tabell 1 gjelder dette alle tiltak på sti og kjørespor, der hensikten er å samle ferdselen og reduserte skade på vegetasjonen. Det er likevel prioritert en del tilretteleggingstiltak for å bedre sikkerheten og opplevelsesverdien for brukerne, framfor noen kloppleggingstiltak. Dette er gjort for å slutføre en del igangsatte tiltak, samt spre aktiviteten på ulike samarbeidsparter for slik å utnytte den samlede ressursen området og samarbeidsaktørene utgjør.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Inspill til tiltaksmidler 2025 Rydding av telestolp Snåsa fjellstyre

Beskrivelse av innspill

1. Rydding av telestolper (videreføring av prosjekt), Snåsa fjellstyre

Beskrivelse

Det tiltaket som er prioritert høyest for 2025 er fortsatt opprydding av den gamle telefonlinjen mellom fjelldagene i Snåsa. Oppsamlede stolper, kabel og tråd- og jernrester må fraktes ned til Ismenningen med snøskuter til vinteren, og det må organiseres henting med lastebil og levering på godkjent mottak. Videre må synlig, gjenstående stolpeavkapp, samles inn. «Gjemte» avkapp nede i bakken er det vanskelig å få oversikt over og vi har derfor besluttet at det får være igjen. Avkapp som dras opp er veldig tunge, og må samles sammen for nedkjøring neste vinter.

Det finnes fortsatt også rester av jordkabel igjen. Denne jordkabelen (ukjent lengde) er såpass kraftig nedgrodd at det kreves mye jobbing for å få den opp fra bakken og fjernet, men det er gjennomførbart når man trekker med ATV i nedoverbakke og jobber manuelt i tillegg.

Forvalters innstilling

Forvalterne mener at prosjekter som tidligere har fått midler og fortsatt pågår bør prioriteres høyt. Likeledes er det viktig at søppel og avfall som ligger synlig i verneområdene fjernes. Snåsa fjellstyre mener at de trenger år 2025 og vinteren 2025/26 for å fullføre oppryddingen. Telestolper, kabel, tråd- og jernrester er søppel og forurensning som påvirker verneverdiene negativt. Det er også en sikkerhetsrisiko for både dyr og mennesker som ferdes i nasjonalparken og derfor må dette samles inn og fraktes ut av parken. Å rydde opp vurderes å ha stor hensikt når det gjelder å ivareta verneformålene og -verdiene i verneområdene, jf. Miljødirektoratets *strategi for bruk av midler i verneområder 2020- 2025*.

Innspill til tiltaksmidler 2025

Klopplegging kjøretrasè Skjækra reinbetesdistrikt

2. Forsterking kjøretrasè sommerboplass, Skjækra reinbetesdistrikt

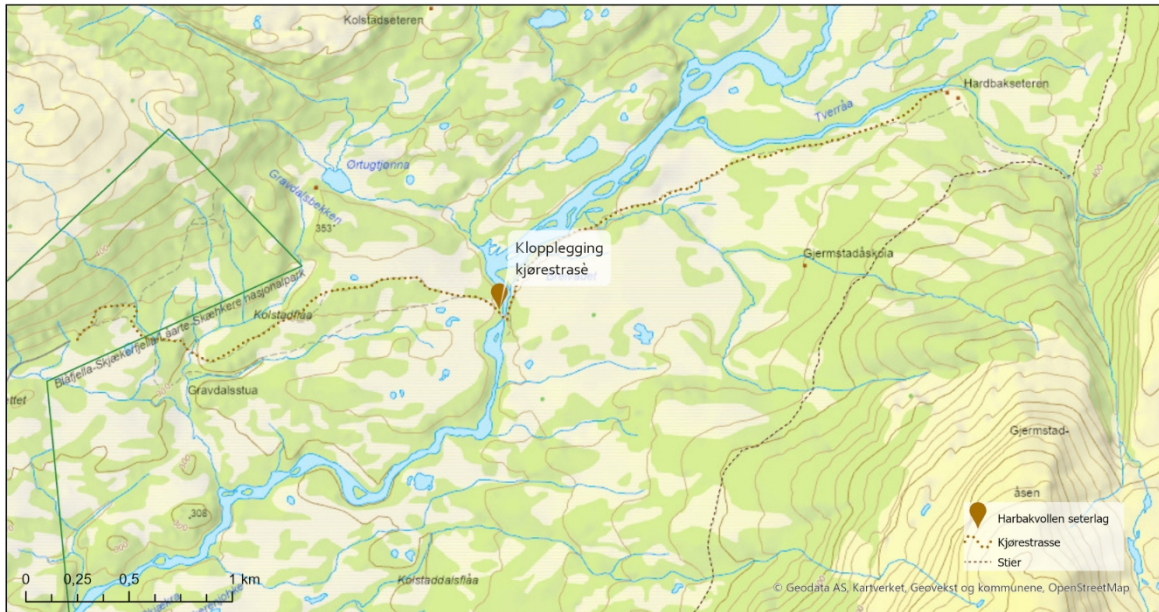
Beskrivelse

Skjækerfjell reinbeitedistrikt har en kjøretrasè som går fra Karilia og til sommerboplassen ved Hattjønning. Denne benyttes til atv-kjøring på barmark. Det har tidligere vært prioritert midler til forsterking av denne traseèn, og deler av den er derfor klopplagt tidligere. Skjækerfjell reinbeitedistrikt ønsker at traseèn forsterkes med klopp der det er behov. Pr. nå er det ikke kunnskap om hvor mange meter som behøver tilrettelegging og forsterkning, slik at det derfor er vanskelig å beregne en kostnad på prosjektet.

Forvalters innstilling

Forvalterne vurderer det som hensiktsmessig og nødvendig å gjennomføre en fullstendig kartlegging av behovet for forsterkingstiltak langs strekningen i løpet av 2025. Midler avsatt i 2025 vil derfor hovedsakelig dekke befaringer og prosjektbeskrivelse, samt nødvendige avklaringer med andre berørte parter og beregning av kostnader knyttet til prosjektet. Traseèn går hovedsakelig inne i nasjonalparken, benyttes årlig av reindriften i området og bør dermed prioriteres for tildeling i 2025.

Innspill til tiltaksmidler 2025 Forsterking kjøretrasè Harbakvollen seterlag

3. Forsterking kjøretrasè, Harbakvollen seterlag

Beskrivelse

Det har over flere år vært jobbet med forsterking av atv-trasèen inn til setervollen på Harbakvollen, som seterlaget benytter. Bakgrunnen for tilrettelegging for atv-kjøring kom som følge av Miljødirektoratets klageavgjørelser i sak ADM-sak-2014-23, NP-2014-20, NP-2014-25 og ADM-sak-2015-28, NP-sak-2015-27, hvor Miljødirektoratet blant annet sa:

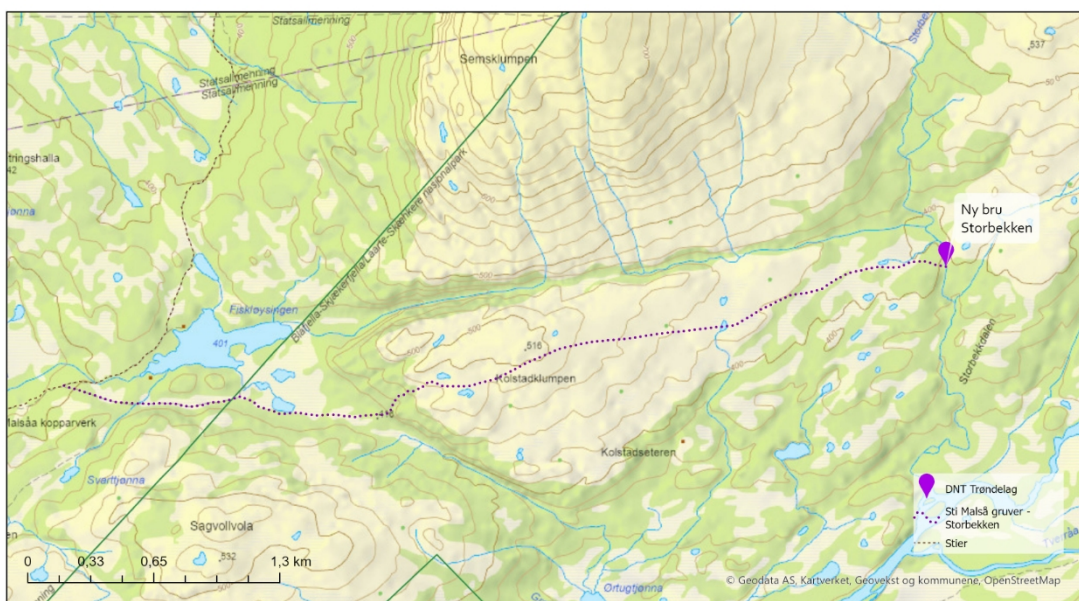
«Man må for fremtiden finne en fast trasé for barmarkskjøring inn til Harbakvollen slik at antall kjøretrasèer for barmarkskjøring begrenses innenfor nasjonalparken. På denne traséen bør det også foretas forebyggende arbeid som bidrar til å redusere slitasjeskader.»

Seterlaget har i løpet av 2024 konkludert med at det finns behov for ytterligere 300m klopplegging på deler av traséen. Dersom disse meterne forsterkes, vil tiltaket anses som ferdigstilt etterpå.

Forvalters innstilling

Forvalterne mener at prosjektet bør prioriteres for tildeling i 2025, siden det vil være en slutføring av tiltak som allerede har fått midler. Tiltaket vil også bedre naturtilstanden i området, da tilretteleggingen medfører at naturverdier ikke lenger ødelegges av ferdselen. Ferdigstilling av kjøretraséen til Harbakvollen er derfor et tiltak som bør prioriteres for ferdigstilling i 2025.

Innspill til tiltaksmidler 2025 Ny bru over Storbekken DNT Trøndelag

4. Ny bru ved Storbekken, sti fra Malså gruver til Kulslivollen, DNT Trøndelag

Beskrivelse

I 2017 fikk brukerinteresser/ «Malsådalens venner» dispensasjon fra nasjonalparkstyret for å merke og skilte sti fra Malså gruver, over Kolstadklumpen og ned mot Kulsliseteren. Den omsøkte traseen har vært i bruk lenge, det er en av de kjente, naturlige og historiske ferdselsårene mellom Malså og Skjækerdalen. Stien er også allerede fra tidligere merket tilnærmet nasjonal standard. Dispensasjonen ble innvilget under forutsetning om at DNT Nord-Trøndelag overtok ansvar for drift og vedlikehold av stien.

På tidspunkt for dispensasjon var det en bru over Storbekken. Denne er i etterkant blitt tatt av flom, og planen er å gjenreise denne i tilknytning til stien. Det er en ønske om ny bruplassering ca.50 meter lenger ned i elveløpet pga. mindre fare for ødeleggelse ved isgang/flom. Det ønskes en forholdsvis enkel bru med rekkverk på begge sider pga. sikkerhet.

Forvalters innstilling

Med tanke på vedtak i nasjonalparkstyret fra 2017, om merking/skilting av sti fra Malså og over til Skjækerdalen, mener forvalter at midler til bygging av ny bro over Storbekken bør prioriteres. Forvalter har selv vært på befaring langs traseen, og vurderer det som nødvendig med bro over bekken for at ferdselen skal kunne skje trygt. DNT NT har tidligere sendt søknad om ny bro, og det ble i 2024 avsatt kr 200 000,- til dette tiltaket over 31-posten. Tiltaket ble av forskjellige årsaker ikke realisert dette året, og signalene forvalter har fått er at broen som nå planlegges blir noe mindre og enklere bygd enn forslaget fra 2024. Siden fullstendig søknad med nytt kostnadsoverslag for 2025 ikke foreligger pr. nå, er beløpet som er lagt inn på dette tiltaket basert på tidligere års søknad. Det antas at også klopp som er nødvendig for forsterking av stien også vil kunne finansieres over de avsatte midlene for 2025, totalt kr 200 000,-. Forvalter må presisere at det i dispensasjon fra 2017 ble påpekt av nasjonalparkstyret at søknad om oppføring av bru/legging av klopp trenger egen tillatelse fra styret, og må således behandles i et styremøte i 2025.

5. Ny bru ved Tjallbekken Lakavatnet, Lierne fjellstyre

Beskrivelse

Området Tjallia - Lakavatnet er utpekt som en sekundærinnfallsport til Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark i Lierne kommune. Siden 2009 har Fjellstyrene i Lierne gjennomført flere tiltak langs stien mellom parkeringsplassen i Tjallia og Lakavatnet, for å forebygge slitasje og tilrettelegge for kanalisert ferdsel i et mye benyttet område. Tiltakene har i all hovedsak vært finansiert med bruk av tiltaksmidler fra nasjonalparkforvaltningen.

Området har opplevd økt besøk siden etablering av nasjonalparken i 2004 og tilgangen til en oppgradert allmenningshytte ved Lakavatnet. Tjallbekken samler vann fra et stort nedbørsfelt, og blir derfor svært stor og vanskelig å krysse ved lengre regnperioder. Eksisterende bru ble bygget etter datidens behov og før opprettelsen av nasjonalparken. Anlegget har nå stått i over 20 år og endret/økt bruk av området har ført til at eksisterende bru må oppgraderes basert på sikkerhetshensyn. Sørli fjellstyre står i dag som formell eier av eksisterende bru. Det er ønske om å rive eksisterende bru og bygge ny bru etter dagens behov og standard på samme plass.

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret har i flere år prioritert Lakavasstien som mottaker av tiltaksmidler, hovedsakelig når det gjelder forsterking av stier og klopplegging. Forvalterne mener at Lakavasstien fortsatt bør prioriteres ettersom besøket har økt, samt at stedet defineres som en sekundær innfallsport i besøksstrategien. Forvalterne var på befaring ved Lakavatnet høsten 2024 og kan bekrefte at brua bør skiftes. Fjellstyret er eiere av Lakavasshytta, og har således en egeninteresse i tilrettelegging til denne. På bakgrunn av dette anser forvalter at bygging av ny bro bør være et samarbeidsprosjekt, og det foreslås derfor at de får en delfinansiering i 2025.

6. Oppdatering av hjemmeside, Lierne Besøkssenter

Beskrivelse

Nettsiden nasjonalparken.no er landingsside for digitalt besøkende til Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker. For å sikre en bedre brukeropplevelse og struktur i informasjonsarbeidet, bør det gjennomføres en oppgradering og omstrukturering av nettsiden. Herunder bør følgende tiltak gjennomføres;

- Restrukturering av landingsside og oppsett av nye temasider for parkene.
- Tilknytning til nettsiden nasjonalparkstyret.no for å tilgjengeliggjøre styre- og sakspapirer.
- En tydeligere tilknytning til nettsiden norgesnasjonalparker.no for å tilgjengeliggjøre informasjon om nærliggende verneområder
- Innholdsproduksjon av oppdatert innhold iht. gjeldene kommunikasjonsplan
- Oppsett av ny meny – for å optimalisere informasjonstilgang og søk
- Meny for språkvalg og oversettelse til engelsk og sørsamisk

NB! Flere språk kan innarbeides på sikt.

Forvalters innstilling

En gjennomgang av nettsidene viser at det absolutt er behov for en oppdatering. Dette er et arbeid som av ressursmessige årsaker ikke har blitt prioritert tidligere, og det mangler eksempelvis egne sider for det enkelte verneområdet. Det vurderes også som hensiktsmessig at arbeid med nettsidene gjøres nå når forvaltningsplanene revideres og kommunikasjonsplanen utarbeides, slik at informasjon som legges ut til publikum blir relevant og samordnet.

Innspill til tiltaksmidler 2025 Ny bru ved Barkbekken, Snåsa Fjellstyre

7. Vedlikehold/utskifting av bro ved Barkbekken, Snåsa Fjellstyre

Beskrivelse

Barkbekkbrua ligger på stien østover fra Gressåmoen gård, ca. 2 km fra gården og inne i nasjonalparken. Gressåmoen er sekundærinnfallsport til nasjonalparken og fjella øst i Snåsa, på grensa mot Lierne. Etter at Gressåmoen nasjonalpark ble opprettet i 1970, ble brua bygd opp igjen. Den er siden vedlikehold flere ganger av fjellstyret.

Brua er bygd opp av 8 furustokker som ligger tatt sammen, med en furustokk på berget som brukar. Brua er hektet sammen med en stålwire. Trevirket holder nå på å bli dårlig, og brua må byttes ut med en mer varig konstruksjon. Den må også tilpasses bedre til ferdsel med snøskuter, da stadig oftere mildvær og regn vinterstid vanskeliggjør ferdselen i området for både oppsyn og reindrift.

Forvalters innstilling

Forvalter mener at noe midler bør prioriteres til vedlikehold av bro, men at det ikke kan forventes å fullfinansieres av tiltaksmidler. Fjellstyret har jo selv en interesse i å vedlikeholde broen, og søknaden peker på behovet for å kunne benytte den på vinterstid for oppsynsoppgaver i området. På bakgrunn av dette anser forvalter at vedlikehold/restaurering av bro bør være et økonomisk samarbeidsprosjekt, og det foreslås derfor at de får en delfinansiering i 2025.

Innspill til tiltaksmidler 2025 Klopplegging Lakavasstien, Lierne Fjellstyre

8. Klopplegging Lakavasstien, Lierne Fjellstyre

Beskrivelse

Lakavasstien fra Tjallia og inn mot Lakavatnet er markedsført som en sekundær innfallsport til Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark jf. besøksstrategien. Det er tilrettelagt med sittegruppe, oppslagstavler, toalett og bålplasser ved utgangspunktet til stiene. Etablering og markedsføring av innfallsporten har medført økt ferdsel og interesse for området, samt at ny fjellstyrehytte nok også bidrar til økt besøk i området. Det anses som nødvendig å gjøre ytterligere utbedringer på deler av traseen, i tillegg til å supplere med klopper og trapper på strekninger hvor man allerede ser stor slitasje.

Lierne fjellstyre har i løpet av 2024 ferdigstilt ca. 350 m klopp som utplasseres i løpet av vinter/våren 2025. De har prioritert strekningene mellom parkeringsplass og bru, både på øvre og nedre sti. I siste fase vill de prioritere å rydde ferdig og merke ny øvre sti, mellom brua og Lakavatnet., samt å ferdigstille klopplegging (hovedsakelig på nedre sti). Det er i hovedsak utgifter til arbeid som gjenstår i 2025.

Forvalters innstilling

Forvalter mener at prosjektet bør prioriteres noe for midler i 2025, siden det kan anses som en slutføring av tiltak som allerede har fått midler i 2024. Kloppene er kjøpt inn og bygd, og det er utgifter i forbindelse med arbeidet som dekkes i 2025. Tiltaket vil også bedre naturtilstanden i området, da tilretteleggingen medfører at naturverdier ikke ødelegges av ferdselen. Forvalter mener imidlertid at fullfinansiering over tiltaksmiddel-posten ikke er aktuelt i 2025, da fjellstyret også har egeninteresse i å forbygge slitasje og tilrettelegge for økt ferdsel inn til utleiehytta si

Innspill til tiltaksmidler 2025

Førlenging av svillesti og ny nyoppsatt bru over vadested Skjækra hytteeierføring

Forlenging av svillesti samt bygging av bru ved vadested, Skjækra hytteeierføring

Beskrivelse

Dagens svillesti stopper ved kommunegrensa Steinkjer/Snåsa i landskapsvernområdet. Skjækra hytteeierføring ønsker å forlengje dagens svillesti østover, enten forbi Andreastjønna eller helt fram til brua på Stubben. Der dagens svillesti stopper er det stor slitasje på vegetasjonen et bra stykke østover. Ved å forlengje svillestien vil det meste av terrengslitasjen avta. Det vil også gi turister en naturlig vei gjennom «hytteområdet».

Forvalters innstilling

Hytteeierforeninga har ikke vært i dialog med andre aktører og brukere av området. De har kommet med et ønske om tilrettelegging, og et forslag til mulig trasè jf. kart. Forvalter mener at det kreves en felles befaring sammen med relevante aktører for å vurdere behovet for tiltaket. Videre må det også vurderes opp mot besøksstrategien og andre relevante styringsdokument. Besøksstrategien peker på at samisk samisk reindrift er sårbar før økt ferdsel, og tiltaket slik det er foreslått vil kunne medføre økt ferdsel inn i et område som er viktig for reindriffta (kalvingsland, vårbeite).

Innspill til tiltaksmidler 2025 Ny bru ved Gressåmoen Statskog

Ny bru ved Gressåmoen, Statskog

Beskrivelse

Gressåmobrua ligger ved Gressåmoen fjellgård i Lurudalen, ved en sekundær innfallsport til Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark. Brua ble bygd i 1989, og skulle erstatte stolheis som inntil da hadde fungert som eneste mulighet for å ta seg over elva Luru ved Gressåmoen. Luru er ei stor fjellelv som man i dette området kun unntaksvis kan krysse ved vading.

Brua er 30 meter lang og ca. 1,20 meter bred. Gressåmobrua har fått en skade, såkalt hvelving, der toppen av limtrebjelkene har vridt seg ut fra vater og oppstrøms elva. Faren er at vridningen nå blir så stor at konstruksjonen gir etter og kollapser.

I 2019 inngikk nasjonalparkstyret en tjenestekjøpsavtale med Statskog om prosjektering av ny bru over Luru til Gressåmoen. Norsk konstruksjonsrådgivning AS (NOKR) gjennomførte prosjekteringen og i deres rapport fra januar 2020 kom de fram til to forskjellige brutyper med hvert sitt kostnadsoverslag. En vanlig bjelkebru og en bro i romfagverk.

Forvalters innstilling

Forvalter mener at brua nok bør erstattes, og at det bør jobbes videre med prosjektet i løpet av året. Tiltaket er derfor ikke gitt prioritering for midler i 2025. Det er flere aktører som har interesse av at ny bro kommer på plass, slik at forvalter tenker at samfinansiering vil være nødvendig og hensiktsmessig i dette tilfellet. Dette også av hensyn til de store kostnadene jf. de forslag som foreligger. Statskog kommer i 2025 til å fortsette prosjektering og finne samfinansiering for å eventuelt realisere prosjektet i 2026.

Innspill til tiltaksmidler 2025 Ny bru ved Andorsjøstien Snåsa fjellstyre

Andorsjøstien – kavellegging, Snåsa fjellstyre

Beskrivelse

Grensa til Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark følger strandkanten i østre og søndre del av Andorsjøen. Andorsjøstien er en av de viktigste og mest brukte leiene inn til nasjonalparken i denne delen av Snåsa kommune. Ferdsele etter Andorsjøstien har tatt seg opp, det vises i økende terrengslitasje i de mange blaute partiene i stien. Det er behov for å legge om stien noe til mer fastmark, og forsterke myrpartier med kavellegging. I tillegg er det også behov for å lage en sittebank på stien, og ei lita bru/klopp over en bekk. Det er også nødvendig med noe supplering med skilt og stolper på partier som følge av omlegging av stien.

Forvalters innstilling

Oppgradering av sti inn til Andorsjøhytta er lagt inn i tiltakstabellen for 2025, men uten prioritering for midler dette året, siden arbeidet uansett må utføres tidligst i 2026. Dette kunne arbeidskapasitet i fjellstyret. Stien ligger i sin helhet utenfor nasjonalparken, samt at det ikke er en av de beskrevne innfallsportene i besøksstrategien. Nasjonalparkstyret må derfor ta dette i betraktning ved eventuell prioritering for tiltaksmidler i 2026.

Ferdsestellere

Forvalters innstilling

I verneområder er den viktigste oppgaven å beskytte økosystemer og sårbare naturområder, samtidig som de gir besøkende en fin opplevelse. Informasjon om besøkende til naturområder er avgjørende for planlegging og forvaltning av rekreasjon og turisme for å tilby gode opplevelser, å fremme folkehelse og trivsel og å verne natur og kulturminner effektivt. For å kunne tilby forvaltning av høy kvalitet må forvaltningen av verneområdene kjenne sine besøkende. Man må vite hvor mange personer som bruker området, når de benytter det og i hvilke aktiviteter folk deltar i. Dette er nyttig for å balansere etterspørsel på rekreasjon i forhold til andre ressurser og gir forvaltningsmyndigheten bedre mulighet å tilby det folk ønsker samtidig som natur og kulturminner ivaretas.

Med hjelp av ferdsestellere kan forvaltningen mer effektivt få vite hvordan et valgt tiltak påvirker et område og hvordan besøkende reagerer på handlingen. At få god kjennskap til ferdsel i verneområdene gir forvaltningen et godt kunnskapsgrunnlag til revidering av forvaltningsplaner og besøksstrategien.

Tidligere praksis har vært at forvaltningen melder inn behov for ferdsestellere til SNO, som plasserer de ut og drifter de videre. For 2025 er det litt uklart hvorvidt SNO vil ha slike tellere til rådighet, men forvalter mener at det allikevel er viktig å synliggjøre behovet for ferdsestellere gjennom denne innmeldingen. Behovet vil også legges inn i Naturoppdrag.

Tilrettelegging ved rasteplasser og fiskeplasser

Forvalters innstilling

Utkjøring av ved til områder som naturlig brukes som bålplasser/rasteplasser/fiskeplasser anses som tiltak som forhindrer skade på vegetasjon i nærområdene til disse plassene, og slik kommer naturgrunnlaget til gode. Tradisjonelt har dialogen rundt dette gått mellom forvaltningsmyndigheten og SNO, samt andre aktører hvor dette er hensiktsmessig med tanke på tjenestekjøp. Behovet er tatt med i tiltakstabellen for at det skal synliggjøres, og vil legges inn i Naturoppdrag som praksis er.

Vurderinger etter naturmangfoldlovens prinsipper §§ 8-12

De miljørettslige prinsippene (§§ 8-12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. I brev fra Miljødirektoratet angående rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer, er det bedt om at forvaltningsmyndigheten synliggjør vurdering etter miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som berører naturmangfold. Vi har nedenfor gjort en vurdering av de innmeldte tiltakene samlet, da det vurderes hensiktsmessig.

I forhold til vurderingen knyttet til § 8 kunnskapsgrunnlaget, så vurderes dette å være tilstrekkelig ivaretatt gjennom diskusjon rundt tiltak og prosesser i forkant, samt erfaringer knyttet til gjennomføring av tilsvarende tiltak tidligere. De tiltakene som har fått prioritet har fått det nettopp fordi de bevarer eller bedrer naturgrunnlaget, eller forhindrer ytterligere tap av naturverdier. Den høye prioriteringen tilsier at de vurderes å ha en positiv effekt på naturen og således også verneverdiene. Det er også gjort vurderinger rundt konsekvenser av

å ikke gjennomføre tiltak, og disse vurderes å potensielt være svært negative for naturmangfoldet og -verdiene i verneområdene.

Føre-var-prinsippet i § 9 vurderes å gjøre seg gjeldende i større grad i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og er således mindre relevant for tiltakene som er meldt inn for 2025.

I vurderingen av tiltak så er den samlede belastningen jf. § 10 vurdert, og tiltak som omhandler opprydding og tilrettelegging for å unngå ytterligere slitasje på naturgrunnlaget er prioritert høyt. Enkelte tilretteleggings- eller skjøtselstiltak vil også kunne påvirke naturverdiene negativt i et begrenset tidsrom, men verdien i å gjennomføre tiltaket vurderes som større når man tenker på lengre sikt. Tilrettelegging og styring av ferdsel er et slikt tiltak. Flere av disse restaurerings- eller tilretteleggingstiltakene gjennomføres av tiltakshavere som over tid har opparbeidet seg solid kunnskap på gjennomføring av tiltak i sårbare omgivelser. Vi anser derfor at tiltakene gjennomføres på en profesjonell og skånsom måte jf. § 12.

Vedlegg

1 Vedlegg Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

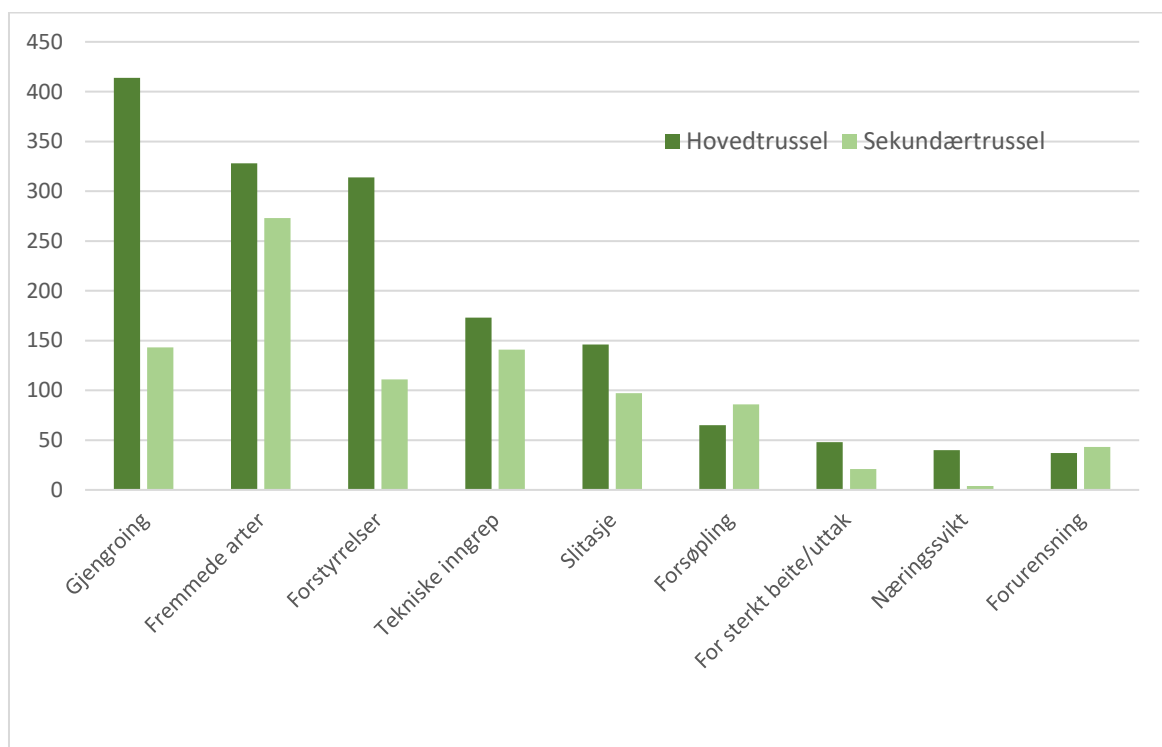
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Arkivsaksnummer: 2024/12015-0

Saksbehandler: Lina Nøstvold

Dato: 06.12.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	42/2024	17.12.2024

Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre - Midler til drift, forvaltningsplan- og informasjonsarbeid

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe melder inn følgende behov for midler til drift, forvaltningsplan- og informasjonsarbeid for året 2025:

Møteaktivitet 2025:

I løpet av året 2025 er følgende møtedatoer satt for nasjonalparkstyret jf. tabell 1. Hva angår møter i arbeidsutvalget er disse ikke fastsatt med dato, da erfaring tilsier at slike møter uansett må gjennomføres ved behov.

Måned	Nasjonalparkstyret	Arbeidsutvalget (ved behov)
Januar		
Februar		
Mars	5.(6.) (Grong)	
April		
Mai		
Juni	5. (6.) (Steinkjer) RU	
Juli		
August		
September	(2.) 3.-4. (Snåsa, befarings)	
Oktober		
November	13. (20.) (Lierne)	
Desember		

Tabell 1: Oversikt over møter i nasjonalparkstyret i 2025. Møter i AU tas ved behov.

Behovsinnmelding drift av styret, forvaltningsplan- og informasjonsarbeid:

Verneområder som forvaltes av styret skal melde inn behov for midler over kapittel/post

1420.21 i elektronisk søknadssenter (ESS). Her skal behov for midler knyttet til både drift av verneområdestyrer, samt arbeid med forvaltningsplaner og besøksstrategier meldes inn. Det åpnes også for at oppdatering av nettsider bør inngå i vurdering av behov for midler over denne budsjettposten.

I 2024 ga Miljødirektoratet midler til *grunnstøtte drift*, som styrene kunne benytte til de driftsoppgaver de anså som viktig. Miljødirektoratet har i epost 29. november bekreftet at ordningen videreføres i 2025, og at styrene tildeles tilsvarende sum som i 2024.

• Drift av styret:	kr	660 000,-
• Arbeid med forvaltningsplan:	kr	150 000,-
• Informasjonstiltak/nettside	kr	100 000,-

Totalt meldes det inn et behov på kr 910 000,- på budsjettpost 1420.21 til drift av nasjonalparkstyret med utvalg, arbeid med forvaltningsplan samt midler til oppdatering av nettsider.

Planlegging av verneområdearbeid

Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet (Statens naturoppsyn) skal benytte *Naturoppdrag* til planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene. I forkant av innmeldingen har det vært dialog mellom oppsyn og forvaltning. Tiltak fra 2024 som er aktuelt å videreføre i 2025, legges inn i *Naturoppdrag*. Nasjonalparkstyret gir i tillegg forvalterne fullmakt til å bestille oppdrag via *Naturoppdrag* gjennom året når dette vurderes nødvendig og hensiktsmessig. Styret skal orienteres om slike tiltak ved styremøtene, og i særskilte tilfeller fortløpende.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

- 1 Rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder - 2025**
- 2 Informasjon om tildeling av grunnstøtte drift til styrene i 2025**
- 3 Disponering av midler knyttet til verneområdeforvaltere og statsforvaltermebetene**

Saksopplysninger

Verneområder som forvaltes av styrer skal melde inn behov for midler over kapittel/post 1420.21 i elektronisk søknadssenter (ESS). Her skal behov for midler knyttet til både drift av nasjonalparkstyrer, samt arbeid med forvaltningsplaner og besøksstrategier meldes inn. Det åpnes også for at oppdatering av nettsider bør inngå i vurdering av behov for midler over denne budsjettposten.

Drift av nasjonalparkstyret og møteaktivitet i 2025:

På bakgrunn av forventet aktivitet i nasjonalparkstyret i 2025 jf. tabell 1, meldes det inn et behov for kr 660 000,- til drift av styret og utvalg i 2025. Det er planlagt å gjennomføre

minimum 4 ordinære styremøter i løpet av året, samt et todagersmøte som inkluderer en befaring jf. figur 1. Dette har vært vanlig praksis tidligere, men siden det i 2024 ble avholdt opplæringssamling av nye styrer, utgikk befaringen dette året. At styremedlemmene deltar på befaring er viktig for at de skal få kjennskap til områdene de forvalter, samt at de får en praktisk innføring i tiltak eller problemstillinger som er aktuelt i «deres» verneområder. Dette er spesielt viktig når det er relativt mange nye medlemmer i styret.

Videre er det planlagt for at et av styremøtene skal være et dialogmøte med rådgivende utvalg. Dette er i tråd med vedtektene for styret, som sier at styret skal ha minimum 4 møter årlig, samt minimum et dialogmøte med rådgivende utvalg. Disse dialogmøtene mellom styret og rådgivende utvalg er svært nyttig mtp. utveksling av erfaringer og diskusjon av relevante problemstillinger, samt at det er viktig å få samordningen opp å gå igjen.

I 2024 ble tildelingen på denne posten noe mindre enn det innmeldte behovet, men styret mottok supplerende tildeling på driftsmidler i september 2024. Behovsinnmelding for 2025 er i tråd med innmeldingen for 2024. Forvalter mener dette viser det faktiske behovet knyttet til driftsmidler i Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre. Siste styremøte i 2024 inngår også i denne innmeldingen for 2025, da dette ble avholdt så sent på året (17. desember) at møteutgifter må belastes 2025-budsjettet. Inne i budsjettprognosen ligger også styreledersamling for Trøndelag i begynnelsen av 2025; et ønske som kommer fra styrelederne selv.

Budsjett for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne Nasjonalparkstyre 2025						
Det planlegges for 4 dagsmøter og 1 todagers møte for nasjonalparkstyret i 2025						
		Dagsmøte				
	Antall deltagere	Antall møter	forberedelse	Møtetid	Satser	
Leder	1	4	6	6	721	30 384
Medl. normal takst	9	4	6	6	545	235 440
	10					
		Todagersmøte				
	Antall deltagere	Antall møter	Forberedelse	Møtetid	Satser	
Leder	1	1	6	12	721	11 922
Medl. normal takst	9	1	6	12	545	88 290
	10					
Det planlegges inntil 3 møter/befaringer i Arbeidsutvalget						
		AU-møter				
	Antall deltagere	Antall møter	Forberedelse	Møtetid	Satser	
Leder	1	3	3	3	721	11 394
medlemmer	2	3	3	3	545	19 620
	3					397 050 *1,141 = 453 034
Dagsmøter NP -kost og losji	pr møte:	20 000				80 000
Todagersmøte/befaring NP- kost og losji	pr møte:	50 000				50 000
Dagsmøter AU - kost og losji	pr møte:	2 000				6 000
Reise NP-styremøter	pr reise:	1 000				40 000
Reise AU-møter	pr reise:	1 000				12 000
Reise Rådgivende utvalg - møter		20 000				20 000
					SUM NP / AU / RU:	661 034
Sum styre:	661 034					
Avrunding:	1 034					
S U M 2025:	660 000					

Figur 1: Budsjett nasjonalparkstyret 2025.

Grunnstøtte drift

Verneområdestyrene mottok i 2024 for første gang midler til *grunnstøtte drift*. Disse midlene ble fordelt ut fra en fordelingsnøkkel direktoratet fastsatte på bakgrunn av flere kriterier. Det ble opplyst om at disse midlene utgjør en fast fordeling av grunnstøtte drift, som styrene kan benytte til de driftsoppgaver/-løsninger de anser som viktige i sine områder. Videre at disse midlene er en *grunnstøtte*, som tildeles styret *i tillegg til* de midlene styret ber om for drift av styret.

Nasjonalparkstyret mottok i 2024 kr 75 000,- til grunnstøtte drift, og disse ble i all hovedsak benyttet til driftsutgifter knyttet til hovedinnfallsportene våre (5 stk.). Disse hovedinnfallsportene eies av kommunene, og tidligere praksis har vært at nasjonalparkstyret har dekt inntil kr 20 000,- pr. innfallsport for driftsutgifter knyttet til sanitær, brøyting, annet vedlikehold m.m. Det er et ønske fra nasjonalparkstyret om at disse innfallsportene skal driftes som tidligere da de er viktige informasjonskanaler ut til publikum og allmennheten, og styret vil derfor prioritere å bruke grunnstøtten til dette også i 2025.

Forvaltningsplanarbeid

Det meldes inn et behov for kr 150 000,- til arbeid med forvaltningsplaner i 2025. Tilsvarende behov ble også meldt inn i 2024, og styret mottok kr 100 000,- til dette arbeidet den gang. Styret jobber med revidering av tre forvaltningsplaner, og det er forvaltningsplanen for Skjækra landskapsvernområde som har kommet lengst i revideringsprosessen. Denne planen sendes på høringsrunde i starten av 2025, og det vil følgelig knytte seg en del arbeid til denne kommende år. Styrets ambisjon er å få planen endelig godkjent i løpet av 2025.

Videre så er revidering av forvaltningsplanene for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker også godt i gang. Det at det nå er ansatt en nasjonalparkforvalter til i Blåfjella gjør at man får økt kapasitet til å jobbe med forvaltningsplanrevisjon fremover, og styret ønsker å prioritere dette arbeidet i 2025.

Informasjonsarbeid

Det er behov for noe arbeid knyttet til nettsidene i løpet av 2025, da dette arbeidet ikke har blitt prioritert på en stund grunnet ressursituasjonen på forvaltersiden. En gjennomgang av nettsidene viser at det absolutt er behov for en oppdatering, og styret ber derfor om midler til dette arbeidet i 2025. Det vurderes også som hensiktsmessig at nettsidene oppdateres nå når planrevisjonene også pågår, slik at informasjon som legges ut til publikum blir relevant og samordnet.

SNO-ressurs

Naturopdrag skal benyttes av forvaltningsmyndigheten til bestilling av tiltak og oppdrag fra oppsynsmyndighet. De tiltak som ligger inne i *Naturopdrag* pr. nå, og som vurderes som hensiktsmessig å videreføre, gis ny virketid i 2025. Dette er tiltak av mer generell art som gjennomføres over år, eksempelvis utkjøring av ved til raste- og fiskeplasser, fotografering av bygninger i verneområdene, utsetting av ferdselstellere m.m. Ellers så gir styret forvalterne fullmakt til å bestille oppdrag via *Naturopdrag* gjennom året når dette vurderes nødvendig. Styret skal orienteres om dette ved styremøtene, og i særskilte tilfeller fortløpende.

Alle Statsforvaltere og verneområdestyrer

Trondheim, 07.11.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/8934

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder - 2025

Statsforvalteren kan i år innen 15. november sende inn et anslått totalbeløp for tiltaksmidler for 2025 (midler til naturrestaurering ikke inkludert) og på grunnlag av dette bli tildelt 25% av totalbeløpet allerede i tildelingsbrevet før jul. Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, og frist for innmelding i ESS er 10. januar 2025. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering Nytt – statsforvaltere kan melde inn estimert totalbeløp innen 15. november 2024

Med referanse til oppfølging etter vårkonferansen for miljøverndirektørene og e-post fra Miljødirektoratet til embetene av 1. oktober, følger her informasjon om prøveordning for tidlig del-tildeling av tiltaksmidler. Prøveordningen gjelder kun for statsforvaltere og kommuner med delegert forvaltningsmyndighet. Ordningen gjelder ikke for restaureringstiltak over samme budsjettpost – her gjelder innmelding av behov for midler som før. Nasjonalpark- og verneområdestyrene skal melde inn og får behandlet sine behov for tiltaksmidler på samme måte som tidligere år.

For at statsforvalterne skal kunne starte opp forberedelser og tiltak som kan/bør ha oppstart tidlig på året i 2025, ønsker vi å tildele 25 % av innmeldt totalbehov allerede den 20. desember 2024, i tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2025. Alle tiltak skal være i tråd med postformålet og strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi ber om at statsforvalterne innen 15. november sender inn et realistisk anslag for totalbeløp for tiltaksmidler i 2025 – midler til naturrestaurering ikke inkludert. Anslaget sendes på e-post til post@miljodir.no og med kopi til vibeke.husby@miljodir.no

Nasjonalpark- og verneområdestyrene har i flere år meldt inn behov for midler til tiltak i ESS, på samme vis som statsforvalterne. De har på bakgrunn av innmeldingen fått en rammetildeling, med mulighet til å disponere midlene mellom innmeldte tiltak som er innenfor postformålet til kap./post 1420.31 i statsbudsjettet og er i tråd med strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi legger nå opp til liknende prosedyre for statsforvalterne.

En ramme vil bli tildelt i februar 2025, på bakgrunn av hvilke tiltak som er godkjent/har fått status som OK i ESS. Dette vil gi en smidigere ordning for statsforvalterne og samtidig effektivisere arbeidet i direktoratet. Det vil ikke lenger være behov for å melde inn behov for omdisponering av tiltaksmidler, så lenge midlene benyttes på tiltak med status OK i ESS. Rapportering i ESS skal skje på slutten av året, på samme måte som før. Dette fordi vi trenger en nasjonal oversikt over bruken av tiltaksmidlene, med behov for å kunne ta ut nasjonale rapporter fra ESS til ulike formål. Naturoppdrag vil om ikke så lenge kunne gi ytterligere forenkling og effektivisering av oppgavene knyttet til både innmelding av behov for midler til tiltak og rapportering.

Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

De miljørettslige prinsippene

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, skal forvaltningsmyndighetene synliggjøre vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap, åpent lavland, elver og innsjøer og marine naturtyper langs kysten, både innenfor og utenfor verneområdene. Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler fra post 1420.21 til styrket kapasitet hos Statsforvalterne knyttet til oppgaver på naturrestaurering. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder som er av et visst omfang, meldes inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Hvis tiltaket har mer karakter av skjøtsel, meldes det inn i skjemaet for *Tiltak i verneområder*.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle innmeldte tiltak skal i tillegg til verneformålet være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtelsesplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2025 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til

slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes. Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier. Behov for midler til informasjonstiltak i slike prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag til informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2025 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger. Antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Vi har tidligere hatt en avtale for leveranse av verneskilt, underskilt og skiltstenger, men den har gått ut. Vi skal i gang med anskaffelse av ny avtale. Inntil videre er det fortsatt mulig å bestille hos Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren".

Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan *ikke* dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer derfor forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i Naturoppdrag.

Ferdsestellere

Vi har frem til nå hatt et opplegg for ferdselstellere i verneområder der Miljødirektoratet besitter tellere, som fordeles til forvaltningsmyndighetene basert på behovsinnmelding. SNO lokalt har bistått med oppsetting og drift, samt ajourføring av databasen.

Efaringene med dagens opplegg for ferdselstellere viser imidlertid at SNO bruker uforholdsmessig mye tid på oppfølging av tellere, og det er behov for å redusere SNO-bidraget grunnet begrensede ressurser. Dette betyr at forvaltningsmyndighetene kan forvente mindre SNO-bistand til tellere i felt. Vi er i ferd med å avklare opplegg for 2025, og vil komme med informasjon når dette er avklart.

For 2025 meldes behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere inn i ESS som før. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet skrives kr. 1. Det er ikke ønskelig at forvaltningsmyndighetene kjøper inn tellere selv ved bruk av tiltaksmidler.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost for tilskudd til tiltak mot marin forurensning (post 1420.71). Statsforvalteren kan oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke midler fra denne posten for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Opprydding av avfall langs elver, vann og innsjøer er også omfattet av ordningen. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, i skjemaet *Tiltak i verneområder*.

Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsetts, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for. Forvaltningsmyndigheten og naturopsynet skal

bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene.

Hovedpunkter i samhandlingen (se også tabell under):

- I tillegg til å bruke Naturoppdrag aktivt gjennom året, skal de årlige planleggingsmøtene omhandle verneområdearbeidet og være en arena for samhandling om utfordringer og prioriteringer kommende år
- Planleggingsmøtene mellom SNO og forvaltningsmyndighetene skal gjennomføres mellom 15. november og 15. desember. På forhånd bør det ha vært gjennomført formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og lokalt SNO hvor man går mer detaljert gjennom rapportering og nye fremtidige oppdrag
- Forslag til oppdrag for kommende år skal legges inn av forvaltningsmyndigheten i Naturoppdrag senest 1 uke før planleggingsmøtet. Forvaltningsmyndigheten kan også legge inn oppdrag ved behov gjennom året
- Alle oppdrag som er utført inneværende år skal være godt og tilstrekkelig dokumentert i Naturoppdrag av utføreren senest en uke før planleggingsmøtet. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur
- Endelig frist for innlegging av oppdrag for kommende år, er 10. januar.
- Ved innlegging av oppdrag i Naturoppdrag hvor SNO settes som ansvarlig, skal det som utfører settes inn navnet på *Naturoppsyn* som er oppgitt i Naturoppdrag. Alle verneområdene skal ha et SNO-navn som *Naturoppsyn*. Hvis det ikke ligger inne Naturoppsyn, lar en utfører stå tom
- SNO vil etter 10. januar ta endelig stilling til om oppdraget kan tas eller skal avvises. Hvis oppdraget tas, blir det vurdert om utfører skal endres eller ikke. Eventuell endring gjøres av SNO lokalt som del av egen planlegging
- Endelig frist for avklaring av oppdrag, settes til 15. mars, men det skal tilstrebes å ha dette klart så tidlig som mulig
- Forvaltningsmyndighetene har hovedansvar for behov og oppdrag, mens SNO bruker observasjon, med eller uten krav til oppfølging, samt installasjon for å registrere det som oppdages/registreres i felt. Forvaltningsmyndigheten må deretter vurdere om det skal genereres behov eller oppdrag utfra SNO sine innlagte observasjoner og installasjoner.

SNO er selv ansvarlig for å planlegge og prioritere og er økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av egne tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. Det jobbes med å få på plass en egen funksjon i Naturoppdrag, hvor forvaltningsmyndigheten i samråd med SNO må legge inn ønsket tilsynsfrekvens for alle verneområder. I dag har mange embeter en egen plan for dette, og inntil den nye funksjonen i Naturoppdrag blir tilgjengelig, må

denne planen brukes. Ordinært tilsyn i verneområdene skal ikke legges som oppdrag i Naturoppdrag.

Oppdrag knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de eventuelt legges inn som oppdrag til SNO.

Tabelloversikt over viktige frister og gjøremål.

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet	
Dokumenter alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet	Også tiltak knyttet til "Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)" og andre naturrestaureringsoppgaver. Om utfører ikke har tilgang til Naturoppdrag skal ansvarlig dokumentere oppdraget
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november til 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett alle oppdrag for kommende år i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest 10. januar	Oppdrag til SNO skal være knyttet til en utfører
Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	Senest 15. mars	Avviste oppdrag skal ha " <i>Ingen utfører</i> ". Godtatte oppdrag skal ha riktig <i>Utfører</i>

Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2024.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Det ligger to ulike skjemaer i ESS for innmelding av behov for midler til tiltak på post 1420.31 – ett for *Midler til tiltak i verneområder* og ett for *Midler til naturrestaurering*. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i ett av skjemaene.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Ethvert tiltak som meldes inn skal kun ha én økonomisk ansvarlig.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2025. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post til:

Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet

Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO-ressurs (som utfører) i Naturoppdrag, er **10. januar 2025**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>
Naturoppdrag: <https://naturoppdrag.miljodirektoratet.no/>

Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2025, økonomirapportering pr 1. november og endelig årsrapport pr. 31. des. 2025. Samtidig med endelig årsrapportering skal det også rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:
Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

From: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]

Sent: 29.11.2024 15:39:51

To: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]

Cc: Kim Daniel Hansen[kim.daniel.hansen@miljodir.no]; Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no]; Kjell Tore Hansen[kjell.tore.hansen@miljodir.no]; Camilla Knutsen[Camilla.Knutsen@miljodir.no]; Line-Kristin Larsen[Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]

Subject: Informasjon om tildeling av grunnstøtte drift til styrene i 2025

Hei, alle forvaltere

Jeg ønsker å informere dere om at ordningen med tildeling av en sum midler til "grunnstøtte drift" til styrene videreføres også i 2025.

Dere vil få tildelt samme beløp som for 2024.

Som vi informerte om før årets tildeling, så vil det nok bli en gjennomgang og mulig revidering av fordelingen av grunnstøtten, men det vil ikke bli gjennomført før neste års tildeling. Dere kan derfor planlegge for samme beløp i 2025 som det dere fikk tildelt i år.

Dere trenger ikke å søke om disse midlene, de vil vi tildele samtidig som øvrige tildelinger på 21 og 31-post på hovedsupplerende tildeling. Om "grunnstøtte drift" legges inn i ESS på egen linje under skjemaet for "Behovsinnmelding Statsforvalteren" slik som i år, eller om det løses på annet vis rent praktisk er ikke helt klart, men skulle det bli endringer vil dere få beskjed.

Merk: Dette må ikke forveksles med den ordinære tildelingen av midler til drift av styrene som gjøres på vanlig måte etter søknader fra styrene over post 1420.21.

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Disponering av midler knyttet til verneområdeforvaltere og statsforvalterembetene

Vi har fått henvendelser fra flere forvaltere og statsforvalterembeter knyttet til økonomi og disponering av midler og vil med dette forsøke å svare på noen av spørsmålene som har kommet til oss og Klima- og miljødepartementet.

Midler til forvalterstillinger tildeles årlig fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) som en del av driftsbudsjettet til embetene. Det synliggjøres ikke i Prop1 hvor mye av driftsbudsjettet midlene til forvalterne utgjør, men embetene får en oversikt fra DFD som skal vise dette.

Fra og med 2024 er det tildelt 1,3 millioner kroner per forvalter for nye stillinger. Frem til dette ble det tildelt 1,0 millioner kroner per forvalterstilling som så er blitt årlig prisjustert og utsatt for ABE-kutt sammen med resten av driftsbudsjettet til embetene. Det vil bety at statsforvalterne kan ha noe ulike budsjetter for å drifte sine forvalterstillinger.

Ved etableringen av ny modell for forvaltning av verneområder i 2010 sendte daværende miljøvernminister Erik Solheim en invitasjon til aktuelle kommuner til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer. I brevet av desember 2009 sto det "*Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler...*". Disse midlene har vært tenkt å dekke kostnader knyttet til å ha verneområdeforvaltere ansatt hos statsforvalterembetene, både lønnskostnader og administrative kostnader. Det innebærer da også reisekostnader, utgifter til husleie, og tilsvarende.

Verneområdeforvalterne er betegnet som en "særskilt oppgave" i budsjettfordelingsmodellen og overføringene går til å dekke det antall verneområdeforvaltere som den enkelte statsforvalter har ansvaret for.

Samtidig er det en kjent problemstilling at flere av statsforvalterne har fått budsjettmessige kutt over de siste årene og de har gitt tilbakemelding om at midlene til forvalterstillingene ikke strekker til å dekke de faktiske utgiftene.

Verneområdeforvalterne er en del av statsforvalterne innenfor økonomiforvaltningen. Statsforvalternes budsjett blir i sin helhet gitt både prisjustering og er utsatt for eventuelle kutt. Det enkelte embetet må legge sine konkrete budsjetter innenfor den rammen de har disponibel. Dette betyr at også verneområdeforvalterne må kunne regne med kutt på eksempelvis reisebudsjetter dersom det er nødvendig for å løse det totale budsjettet til miljøavdelingene.

Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosjenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.

Forvalternes reiseutgifter skal som hovedregel finansieres over embetenes driftsbudsjett innenfor den rammen som er satt av til hver forvalter.

Likevel ser vi at det for noen av statsforvalterne ikke er tilstrekkelig budsjett til å dekke den reisevirksomheten som er nødvendig for å utføre de oppgaver forvalteren har. Dersom de øremerkede midlene til forvalterstillingene likevel ikke strekker til, er det anledning for å unntaksvis bruke midler over kap. 1420 post 21 eller 31 til å dekke noe av dette behovet.

Dersom forvalter har konkrete oppgaver i forbindelse med utføring av tiltak, for eksempel knyttet til å utføre/kontrollere/planlegge skjøtselstiltak, kan styret ved særskilte tilfeller søke om å dekke reiseutgifter i forbindelse med dette i søknad om tiltak på post 1420.31. **Vi presiserer at dette kun gjelder ved planlegging, utføring eller kontroll av konkrete, omsøkte tiltak.** Det er ikke ønskelig at dette blir en utbredt praksis, og må sees som en sikkerhetsventil for å sikre at forvalter får utført sine oppgaver for verneområdestyret.

Verneområdestyrene får tildelt midler til drift av styrene årlig over post 1420.21. Dersom styret ser at det er tilgjengelige midler innenfor den rammen de har disponibel til drift av styret, kan dette brukes til å dekke eksempelvis reiseutgifter for forvalter.

Det vil variere mellom de ulike verneområdestyrenes områder, omfang og oppgaver hvor store reiseutgifter den enkelte verneområdeforvalter vil ha og utgiftene vil derfor også variere både mellom forvaltere og mellom statsforvalterembeter.

Bruk av midler over 21.- eller 31.-posten til å dekke deler av forvalters reiseutgifter må være i samråd mellom det enkelte verneområdestyret ved styreleder og embetets miljøvern- eller områdedirektør og gjøres rede for i søknad om eller rapportering av bruk av midler.

Det er viktig å presisere at verneområdestyrene skal ha mulighet til å utføre sitt mandat innenfor vedtatt budsjett og at det ikke skal legges opp til en praksis der styrene må prioritere mellom egne oppgaver og utgifter til forvalters virksomhet.

Arkivsaksnummer: 2022/8248-0

Saksbehandler: Lina Nøstvold

Dato: 06.12.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	43/2024	17.12.2024

Saksframlegg- Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre - forslag til høring av forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparker støtter revidert utkast til forvaltningsplan (vedlegg 3) for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde, og legger forslag til forvaltningsplan ut på høring i løpet av første halvdel av 2025.

I forkant av høringen, skal høringsutkastet gjennomgås med rådgivende utvalg (RU) etter deres ønske. Høringsfrist settes til 8 uker fra planen sendes på høring.

Høringen kunngjøres i lokalpresse med annonser i Snåsningen og Steinkjeravisa. Det sendes i tillegg ut brev til berørte grunneiere, organisasjoner/foreninger og offentlige instanser med webadresse til forvaltningsplanen på nett (FVPN). Høringen foregår kun digitalt i FVPN.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

- 1 Tilbakemelding - faglig gjennomgang av forvaltningsplan for Skjækra landskapsvernområde
- 2 Planforslag med kommentarer fra Miljødirektoratet 14112024
- 3 Høringsutkast forvaltningsplan for Skjækra 05122024

Saksopplysninger

Det er jobbet med revidering av forvaltningsplanen for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde over lengre tid. Innspillrunder og dialogmøter med brukerinteresser, grunneiere og andre er gjennomført. Både nasjonalparkstyret og arbeidsutvalg har jobbet grundig med planen i flere møter i løpet av 2023 og 2024, og også tidligere. Utkast til revidert plan ble første gang oversendt til Miljødirektoratet for faglig godkjenning før høring, 29. mars 2023.

I epost datert 13. desember 2023 mottok nasjonalparkstyret tilbakemelding på utkast til forvaltningsplan for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde fra Miljødirektoratet (vedlegg 1 og 2). I tilbakemeldingen sier direktoratet at et nytt revidert utkast må innom dem til faglig gjennomgang før planen kan sendes på høring. Det ble vist til strukturelle endringer som burde gjøres, samt at det ble bedt om en gjennomgang av retningslinjene til planen og utformingen av disse.

Tilbakemeldingene fra direktoratet ble innarbeidet i nytt planutkast. Enkelte spesifikke tema i planen er diskutert mellom AU og direktoratet i teamsmøte våren 2024, og videre innarbeidet i planforslaget. Det ble også gjennomført konsultasjon med Skæhkere sjeite om planutkastet, før det ble oversendt direktoratet til ny faglig gjennomgang 13. juni 2024.

I brev av 14. november 2024 gir direktoratet på nytt tilbakemelding på planforslaget. Her skriver de at forvaltningsplanen fremstår godt gjennomarbeidet, samt strukturert og oversiktlig. De peker på fire punkter som må endres før planen kan sendes på høring, samt noen kommentarer til tema som styret bør ta stilling til før høringsrunden (se vedlegg 1 og 2). Følger styret opp dette, vil planen være klar for høringsrunde.

Vurdering

I planforslaget som nå foreligger er innspillene fra direktoratet implementert i planutkastet. I tillegg er kommentarer knyttet til presiseringer i plan vurdert, og tatt inn der det er ansett som hensiktsmessig. Planen vurderes nå som tilstrekkelig gjennomarbeidet til å kunne sendes på høring våren 2025.

I dialogmøte mellom RU og nasjonalparkstyret i september 2024, fremmet RU et ønske om gjennomgang av planforslaget før den sendes på høring. Dette for å sikre en god gjennomgang og introduksjon av nytt plansystem (FVPN), samt sikre en felles forståelse for eventuelle endringer som er tenkt i planen. En slik gjennomgang planlegges i starten av 2025.

Høringsfrist settes til 8 uker fra planen sendes på høring. En romslig høringsfrist bidrar til at flere får mulighet til å komme med innspill, samt at enkelte instanser som vil behandle innspillet i egne møter får mulighet til dette.

Forvaltningsplanen med vedlegg vil kun foreligge digitalt på nettsiden fnv.naturbase.no. Dette er et nytt digitalt system for forvaltningsplaner, og alle planer knyttet til verneområder skal legges her. Denne versjonen vil være tilgjengelig så snart planen sendes på høring, og høringsbrev med nettadresse vil bli sendt til grunneiere, relevante organisasjoner og foreninger, samt offentlige instanser. I tillegg vil høringen annonseres i lokalpressen ved Snåsningen og Steinkjeravisa, samt på nasjonalparkforvaltningens nettside/informasjonskanaler.

Hjemmelsgrunnlag

Verneforskriften § 5 Forvaltningsplan sier følgende:

«Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet.

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600
7734 STEINKJER

Trondheim, 14.11.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/11019

Saksbehandler:
Ingrid Moe Dahl

Faglig gjennomgang av forvaltningsplanen for Skjækra landskapsvernområde

Vi viser til revidert utkast til forvaltningsplan for Skjækra landskapsvernområde oversendt til Miljødirektoratet for faglig gjennomgang den 13. juni 2024. Forvaltningsplanen ble da sendt inn etter revisjon hos nasjonalparkstyret etter en første tilbakemelding fra Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet har gjennomgått utkastet til forvaltningsplan for Skjækra landskapsvernområde. Vi ser at forvaltningsplanen er godt gjennomarbeidet, og at det er gjort en god jobb med å revidere dokumentet etter våre innspill etter første runde med faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen fremstår nå oversiktlig og strukturert.

Det er imidlertid noen innspill som krever justeringer i forvaltningsplanen før den kan sendes på høring.

Disse innspillene må endres i forvaltningsplanen før den sendes på høring:

- Under underoverskriften *Skjøtsel ved naturmangfoldloven § 47* må det presiseres at tiltak som går ut over § 47 krever dispensasjon fra verneforskriften.
- Det er ikke hjemmel for å tillate oppføring av sikringsbu i verneforskriften. Punktet som omhandler sikringsbu i retningslinjene må derfor tas ut.
- Vi stiller spørsmålstegn knyttet til retningslinjene til § 3 pkt. 1.3 a). Har styret vurdert ønsket om bruk av vegetasjon fra området til torvtak opp mot forbudet om skade og ødeleggelse av vegetasjon i § 3 pkt. 2.1? Dersom styret ønsker å beholde denne retningslinjen, må det presiseres at bruk av vegetasjon fra området til torvtak må omsøkes.
- Verneforskriften regulerer i utgangspunktet ikke brukerkonflikter, men det kan stilles vilkår ved organisert ferdsel for å ivareta verneverdiene og verneformålet. Retningslinje om organisert ferdsel under tema friluftsliv må derfor justeres i henhold til kommentar.

I øvrige kommentarer i dokumentet har vi bedt styret ta stilling til forslag om presiseringer i teksten. Det er formuleringer vi mener styret bør ta inn/endre i teksten ettersom vi mener det vil være en tydeliggjøring av retningslinjene for forvaltningsmyndigheten og øvrige brukere av forvaltningsplanen.

Når styret har foretatt de endringer og vurderinger som fremgår over og i kommentarer i vedlagt utkast til forvaltningsplan, kan forvaltningsplanen sendes på høring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Ingrid Moe Dahl
seniorrådgiver

Intern kladd

Denne planen er en revisjon

Innledning

Skjækra (VV00002335)

Godkjent av	
Oppstartsdato	21.06.2016
Planlagt revisjon	17.11.2023
Sametingskonsultasjon	21.10.2022
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorte saksnummer	
Forvaltningsmyndighet	Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe
Forvaltningsmyndighetstype	Nasjonalparkstyre
Oppsyn	http://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Steinkjer, Snåsa-Snåase
Verneform	landskapsvernområde
Verneplan	Verneplan for nasjonalparker og andre større verneområder
Vernet dato	19.12.2004

Om forvaltningsplanen

Forskrift om vern av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ble fastsatt ved kongelig resolusjon 17.12.2004. I § 5 i forskriften heter det at det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, registrering, tilrettelegging, informasjon m.v. Første forvaltningsplan ble utarbeidet av Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stjøntje kommuner/tjælth og godkjent av Direktoratet for naturforvaltning i juni 2006. Den inneholder mer historisk informasjon om bl.a. verneprosessen, og kan være et nyttig dokument for å forstå utviklingen av området. Dette er første gangs revidering av forvaltningsplanen.

Formålet med vernet er fastsatt i §2 i verneforskriften: *Formålet med Skjækra landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap. Fjellskogen innover mot Skjækerfjella og i tilknytning til luser og bekkedaler, samt den særegne vegetasjonen i den sørvendte lia mot Grønlihø, er en vesentlig del av landskapets egenart og verdi. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.*

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å beskrive brukerinteressene i området, gi retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen skal avklare hvordan ulike bruker- og verneinteresser skal håndteres i den daglige forvaltningen av området, og gi et felles grunnlag for utøvelse av skjønn i behandling av enkeltsaker. Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan, og planen skal endelig godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningen av landskapsvernområdet skal skje ut fra en tidshorisont på 200 år. Denne forvaltningsplanen gjelder inntil ny revidert forvaltningsplan er vedtatt, noe som skal vurderes etter 10 år eller tidligere dersom behov.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Nasjonalparkstyret

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkestávraa er forvaltningsmyndighet for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriften.

Nasjonalparkstyret består av 10 medlemmer fra kommunene Lierne/Lijre (1), Grong/Kråangke (1), Snåsa/Snåase (1), Steinkjer/Stjøntje (1) og Verdal/Vierdælie (1) i tillegg til Trøndelag Fylkeskommune/Tröndelagen fylhkentjælte (1) og Sametinget/Saemiedigkie(4). Nasjonalparkforvalteren(e) er formelt ansatt hos

Statsforvalteren, men fungerer som sekretær for og utfører arbeidsoppgaver på vegne av nasjonalparkstyret. Enkelte saksområder er delegert til nasjonalparkforvalter selv; dette er beskrevet i styrets delegasjonsvedtak.

Forvaltningsmyndigheten/Nasjonalparkstyret utøver myndighet etter verneforskriften, som fastsetter forbuds-, unntaks- og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. I tillegg har forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene jf. naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel av verneområdet, samt å registrere og dokumentere naturverdier i området. Forvaltningsmyndigheten har også et ansvar for å informere grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene i verneområdet.

Mer info om og fra nasjonalparkstyret på <https://www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella/>.

Klima- og Miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen.

Arbeidsutvalg

Nasjonalparkstyret har også et arbeidsutvalg (AU), som består av representanter fra styret. AU fattet vedtak med myndighet delegert fra nasjonalparkstyret i enkeltsaker som er av mindre betydning for verneverdiene.

Rådgivende utvalg

Nasjonalparkstyret har et rådgivende utvalg (RU) til rådighet. Her er en rekke brukerinteresser i de respektive verneområdene representert, som f.eks. friluftsansjasjoner, naturvernorganisasjoner, reiselivsorganisasjoner, grunneiere, reindrift og beitelag ([rådgivende utvalg](#)). RU fattet ingen vedtak, men kan bistå i komplekse diskusjoner, samt være med på å veie ulike brukerinteresser mot hverandre. Rådgivende utvalg har egen leder og egne vedtekter.

Administrativt kontaktutvalg

Det er satt sammen et administrativt kontaktutvalg (AK) som består av en administrativt ansatt fra hver av kommunene. AK fattet ingen vedtak, men kan bistå i forståelse av annet lovverk og komme med innspill til forvaltningen ([administrativt kontaktutvalg](#)).

Tilleggsopplysninger

Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens feltapparat. SNO har en todelt tilsynsmyndighet som retter seg både mot tilsyn med naturtilstanden og menneskets

atferd i naturen. Veiledning og informasjon er også en viktig del av oppgavene. Samtidig utfører SNO registrering, overvåking, tiltak og skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. SNO fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes. I tilknytning til Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde, pleier SNO å benytte tjenestekjøpsavtaler med Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe og Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF når dette er formålstjenlig for å løse enkelte bestilte oppdrag.

Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe

Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe har ansvar for oppsyn og forvaltning av bruksretter i statsallmenningen med hjemmel i fjelloven. Bruksrettene omfatter høsting av utmarksressurser gjennom jakt, fiske og beite, og skal utnyttes *"på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva"*. Fjellstyret har siden de ble opprettet på 1920-tallet, tilrettelagt for utøvelsen av bruksrettene, med oppsetting av hytter, bygging av bruer, merking av stier, utlegging av båter mm. Fjellstyret har hele tiden hatt en plan og mål for hvordan ressursene skal gjøres tilgjengelige i størst mulig grad for brukerne. I tillegg tar fjellstyret på seg oppgaver innen bl.a. skjøtsel og overvåking.

Statskog SF

Statskog SF er grunneier i statsallmenningen og har blant annet ansvar for skogbruksvirksomhet og arealbruk, deriblant tomtefester og hytteutbygging. Forholdet og forskjellen mellom Statskog SF og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe er viktig å være klar over.

Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF

Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF er grunneier og en viktig samarbeidspartner i det å ivareta området som friluftsområde. Kommuneskogen har lang tradisjon for skogbruk og tilrettelegging for allment friluftsliv. I tilretteleggingsøyemed bidrar de blant annet til å legge ut ved på tilrettelagt bålplasser og gapahuker, vedlikehold av sittebenker, bruer og klopper, informasjon til brukere, løypekjøring om vinteren og drift av parkeringsplassen ved hovedinnfallsporten. I tillegg tilbyr de jakt, fiske og overnatting på utleiehytter.

Lierne Nasjonalparksenter IKS

Lierne Nasjonalparksenter IKS er et autorisert besøkssenter for nasjonalparker iht Miljødirektoratets autorisasjonsordning. Nasjonalparkstyret og nasjonalparksenteret har en partnerskapsavtale som skal ivareta god samhandling mellom partene. Nasjonalparksenteret bidrar særlig med arbeid tilknyttet informasjon, kommunikasjon og besøksforvaltning.

Områdefakta

Landareal (daa)	96000
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_V
Ramsar-status	
Emerald-status	Ja

Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon på [Miljødirektoratets nettside om konvensjoner](#).

Norges arbeid med FNs bærekraftsmål er beskrevet i [Stortingsmelding nr. 40 \(2020-21\) Mål med mening](#), som er vår handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030. Det sentrale bærekraftsmålet for verneforvaltningen er nr 15 - *Livet på land*, men også en rekke andre mål er relevante, herunder nr. 13 - *stoppe klimaendringene*, nr. 6 - *rent vann og gode sanitærforhold*, nr. 3 *god helse og livskvalitet*, nr. 11 - *bærekraftige byer og lokalsamfunn* og nr. 12 - *ansvarlig forbruk og produksjon*, samt mål nr. 17 - *samarbeid for å nå målene*.

Norge har fastsatt egne mål for klima og miljø, som har mange fellestrekk med FNs bærekraftsmål. Klima- og miljømålene er fordelt på 6 resultatområder med til sammen 24 nasjonale miljømål og 83 indikatorer tilknyttet disse. De mest relevante resultatområdene er *Naturmangfold*, *Kulturminner og kulturmiljø*, og *Friluftsliv*.

Konvensjon om biologisk mangfold (CBD)

Det fremgår av konvensjonen at sameenes (urfolks) tradisjonelle kunnskaper og naturbruk inngår i arbeidet med å sikre naturmangfoldet. Tradisjonelle samiske kunnskaper, innovasjoner og praksis som representerer tradisjonelle livsstiler skal så langt mulig respekteres og bevares når det har betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

Sørsamisk kultur

Norge har vedtatt flere internasjonale erklæringer og konvensjoner som skal sikre reindriftsameenes medbestemmelsesrett, bosetting, språk og kultur. [ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter](#) ble ratifisert av Norge i 1990, og gir sammen med grunnlovsbestemmelsen (§ 108) føringer for politikk og forvaltning som vedrører samiske interesser. I henhold til disse føringene skal statlige myndigheter ta særskilt hensyn til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved forvaltning gjennom bærekraftig bruk og vern av natur. Konvensjonen forankrer også konsultasjonsplikten

som offentlige myndigheter har ovenfor Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem jf. samelovens kapittel 4.

Naturmangfoldloven slår fast at naturen skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur. Myndighetene skal legge vekt på tradisjonell kunnskap som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet og tiltak skal avveies mot samiske interesser.

[FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter](#) sier blant annet i artikkel 27 at etniske, språklige eller religiøse minoriteter ikke skal nektes å dyrke sin kultur, utøve sin religion eller bruke sitt eget språk. Offentlige myndigheter har et overordnet ansvar for å bidra til at dette følges opp slik at samenes tradisjonelle former for næringsutøvelse og kultur sikres for fremtida.

Det fremgår av konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) at urfolks og lokalsamfunns tradisjonelle kunnskaper og naturbruk inngår i arbeidet med å sikre naturmangfoldet. Tradisjonelle samiske kunnskaper, innovasjoner og praksis som representerer tradisjonelle livsstiler skal så langt mulig respekteres og bevares når det har betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

IUCN

Norge er medlem i [Den internasjonale naturvernunionen \(IUCN\)](#). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt [IUCN kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Bernkonvensjonen

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene. Mer info: [Bernkonvensjonen](#)

Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I

t tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet [Emeral Network](#).

Natur

Beskrivelse

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i kommunene Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stientje i Trøndelag fylke/Tröndelagen fylhke og dekker et areal på 96 km². I øst grenser landskapsvernområdet mot Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark/Låarte-Skæhkere vaarjelimmiedajve, og er dermed en del av et av de største sammenhengende verneområdene i Norge.

Berggrunnsforholdene tilhører i hovedsak Trondheimsfeltet som har stort innslag av glimmerskifer som igjen gir opphav til god og næringsrik jordsmonn. Spesielt området rundt Grønlihøa skiller seg ut, med en større konsentrasjon av sørlige og varmekjære planter. Vegetasjonen her består av særegne plantearter, samt en frodig kryptogamfauna, da flere av artene finnes på rødlisten.

Fjellskogen binder sammen de lavereliggende områdene med snaufjellet lenger øst som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark/Låarte-Skæhkere vaarjelimmiedajve. Skogen her er sårbar, og bidrar med mat og ly til en rekke ville arter, samt gir gode beiteforhold. Selv om mye av området kan oppfattes uberørt hører det med at landskapets karakter er preget av tusenvis av år med beite fra tamrein og bufe. Den menneskelige aktiviteten i området er forholdsvis stor også i dag. Det er sauehold og reindriftsvirksomhet i området. I tillegg er området godt tilrettelagt for friluftsliv, samt at det finnes et stort antall hytter innenfor landskapsvernområdet. Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. I dag drives det bestandsrettet forvaltning på elg, hjort og rådyr, og storviltjakta betyr mye for både rettighetshavere og jegere.

Naturtyper beskrivelse

De fleste fjellområdene innenfor landskapsvernområdet tilhører lavalpin region, der blåbærhei og viersamfunn er mest vanlig. I fjellskogen dominerer gran (*Picea abies*), furu (*Pinus sylvestris*) og bjørk (*Betula pubescens*).

Fjellskogen utgjør en randsone mellom skog og fjell, og dette medfører at arter fra ulike naturtyper møtes her for å finne skjul og mat. Artsrikdommen i fjellskogen er lav sammenlignet med annen skog, og fordi forholdene er marginale er fjellskogen et langt mer sårbart økosystem enn skogsystemer i lavlandet. Fjellskogen binder sammen de lavereliggende områdene med snaufjellet lenger øst som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Fjellskogen er en sentral ressurs for sørsamisk reindrift da den gir reinen viktig vinterbeite.

Arter beskrivelse

I den sørlige lia ved Grønlihø er det registrert alm (*Ulmus glabra*), storklokke (*Campanula latifolia*), tysbast (*Daphne mezereum*), vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), bitter blåfjær (*Polygala amarella*), kantkonvall (*Polygonatum odoratum*) og myskegras (*Millium effusum*). Det vokser også flere kalkkrevende arter her.

Fjellbjørkeskogen og barskogen er dominert av fugler som bjørkefink (*Fringilla montifringilla*), blåstrupe (*Luscinia svecica*), trepiplerke (*Anthus trivialis*), løvsanger (*Phylloscopus trochilus*), rødvingetrost (*Turdus iliacus*), gråtrost (*Turdus pilaris*), rødstrupe (*Erithacus rubecula*) og svarthvit fluesnapper (*Ficedula hypoleuca*). Blant vadere og ender er smålom (*Gavia stellata*), storlom (*Gavia arctica*), svartand (*Melanitta nigra*), havelle (*Clangula hyemalis*), gluttsnipe (*Tringa nebularia*), strandsnipe (*Actitis hypoleucos*), grønstilk (*Tringa glareola*), enkeltbekkasin (*Gallinago gallinago*) og dobbelbekkasin (*Gallinago media*) observert. Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) er observert hekkende i verneområdet.

Av akvatiske arter er ørret (*Salmo trutta*) dominerende. I tillegg finner vi elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), som er noe spesielt ettersom vassdraget er relativt høytliggende.

Blant hjortevilt finner vi elg (*Alces alces*), hjort (*Cervus elaphus*), rådyr (*Capreolus capreolus*) og tamrein (*Rangifer tarandus*).

For store rovdyr kan bjørn (*Ursus arctos*), jerv (*Gulo gulo*) og gaupe (*Lynx lynx*) bruke området i perioder av året. Gaupe og jerv har forvaltningsområder som berører verneområdet.

Generelt for alt dyreliv er at hekke- og yngleperioden på våren regnes som sårbare. Det er store variasjoner mellom arter med tanke på når de anses som sårbare mot forstyrrelser. For noen arter, som f.eks. kongeørn, er den sårbare mot forstyrrelser allerede fra februar, mens mindre spurvefugler kan være sårbare fra mai. Den sårbare perioden er som regel over i juli. At en art er sårbare for forstyrrelser betyr at et individ kan avbryte hekking og yngling fordi det er for ressurskrevende og usikkert å fortsette, noe som over tid kan resultere i bestandsnedgang. [Miljødirektoratets veileder for håndtering av sensitive artsdata](#) og [Norsk rødliste for arter](#) gir en pekepinn på hvilke arter det skal tas særlig hensyn til.

Oversikt over observerte arter i landskapsvernområdet i perioden 2010-2022 ligger vedlagt (*Artsobservasjoner innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde 2010-2022*).

Rødlistearter beskrivelse

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter.

Observerte arter i perioden 2010-2022 som er rødlistet per 2021 er svartand (*Melanitta nigra*), granmeis (*Poecile montanus*), fiskemåke (*Larus canus*), rødstilk (*Tringa totanus*), gjøk (*Cuculus canorus*), småspove (*Numenius phaeopus*), fiskeørn (*Pandion haliaetus*), heilo (*Pluvialis apricaria*), svartsonetjuka (*Phellinus nigrolimitatus*) og elvemusling (*Margaritifera margaritifera*). Disse artenes rødlistestatus skyldes i hovedsak bestandsnedgang eller et relativt lavt antall individer.

Geologi beskrivelse

Verneområdet ligger over marin grense (høyeste havnivå etter området ble fritt for is). Berggrunnsforholdene tilhører i hovedsak Trondheimsfeltet som har stort innslag av glimmerskifer som gir opphav til en relativt frodig vegetasjon. Av løsmasser er det noe morenemateriale, torv/myr og breelv-/bresjøavsetninger øst i verneområdet.

Klimaendring

Klimaendringer som følge av økt temperatur kan gi kortere periode med snødekke og tilsvarende lengre barmarksperioder. Svingende temperaturer kan føre til nedising av vegetasjon og beite, som er en trussel mot artsmangfoldet og naturgrunnlaget til reindrift og således sørsamisk kultur. Med økte temperaturer kan vi også forvente mer gjengroing, og det å opprettholde beitetrykk vil være et viktig tiltak for å bevare landskapets karakter og egenart. Arters hekking/ynghing vil også kunne påvirkes av klimaendringene, og dersom ny kunnskap indikerer at sårbarheten for arter endres, vil dette kunne påvirke forvaltning av verneområdet og hvilke tiltak som iverksettes.

Det forventes også hyppigere nedbørsperioder med større intensitet, mer nedbør og kraftigere vind som følge av endrede klimatiske forhold. Dette kan være utfordrende for flere arter som lever i høyfjellet og som er tilpasset et stabilt og kaldt klima. Hyppigere nedbørsperioder kan gi større vannføring i vassdrag i tillegg til høyere risiko for erosjon på sårbare stier eller andre sår i terrenget. Flom og isgang har de siste årene vist seg å være en utfordring for bruer, noe man må ha fokus på i fremtidig forvaltning og eventuell tilrettelegging.

Målinger de siste 20 åra fra like vest for verneområdet (Kjevlia, Snåsa/Snåase) viser variasjoner av årsnedbør mellom 797-1449 mm. Høye nedbørnivåer bidrar til at de laveliggende områdene er preget av myr og våtmark. I samme periode ligger middeltemperaturen på 1,4-5,5 grader celsius. Makstemperatur og minimumstemperatur har vært henholdsvis 32,7 og -36,3 grader celsius. Dataen er hentet fra [Norsk Klimaservicesenter](#).

Bruk og historikk

Eierstruktur

Eierforhold

Landskapsvernområdet berører to kommuner: Steinkjer/Stjøntje og Snåsa/Snåase. Av de til sammen 96 km² som landskapsvernområdet utgjør, ligger 54 km² innenfor Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF sin eiendom i Steinkjer kommune/Stjøntje tjielte. 42 km² ligger i Roktdal statsallmenning i Snåsen tjielte/Snåsa kommune der Statskog SF er grunneier og Snåsa fjellstyre/Snåsen vaerieståvroe forvalter bruksrettene.

Hytter

Det er et betydelig antall festetomter med hytter langs Svillestien og i områdene rundt Åsvatnet, Skjeldbreia, Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie og Sottjønnin. Det er også 5 utleiehytter i landskapsvernområdet. To allmenningshytter i regi av Snåsa fjellstyre/Snåsen vaerieståvroe (Nåvasshytta, Skjækerhytta), 1 DNT-hytte (Setertjønnhytta) og 2 utleiehytter i regi av Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF (Skjækerosstu, Lågvassbua).

Bruksretter

Den historiske bruken av fjellområdene dannet grunnlag for bosetting og næring i

bygdene her. Disse store fjellområdene, statsallmenningene, ble og blir brukt til jakt, fangst, fiske, setring, beite med mere, under betegnelsene bruksretter eller allmenningsretter. Det er disse bruksrettene fjellstyret er satt til å forvalte med hjemmel i fjelloven. Statskog SF er grunneier på statsallmenningene, og forvalter grunneierretten. Bruksrettene deles i to hovedkategorier, jordbrukstilknnyttede bruksretter (som beite, setring mm.) og bostedstilknnyttede bruksretter (fangst, jakt og fiske).

Fjellstyrets allmenningshytter er satt opp i medhold av fjelloven for at de bruksberettigede skal kunne ta i bruk sine rettigheter. Private hytter er ikke tilknyttet noen bruksrett i lys av fjelloven.

Landskapsvernområdet ligger innenfor Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt, som har bruksrettigheter i området, basert på alters tids bruk samt etter reindriftsloven.

Verneprosess

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ble opprettet ved Kgl.res. 17.12.04. Opprettelsen skjedde samtidig med vernet av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Lierne /Lijre nasjonalpark og Berglia og Klumplifjellet/Ohtjenjuananjohke naturreservat.

Statens naturvernråd kom med [NOU 1986:13](#) *Ny landsplan for nasjonalparker*, og foreslo at et større område fra Verdal til Lierne skulle vernes. I dette lå det planer om et område som landskapsvernområde, en ny nasjonalpark burde bli oppretta i Lierne og Gressåmoen nasjonalpark burde utvides. Dette ble etterfulgt av Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* og tilhørende Innst.S.nr. 124 (1992-93). Den tilhørende innstillingen ble vedtatt i Stortinget 19.04.93 og Regjeringen ble bedt om å utarbeide forslag til vern i de områdene som i dag hører til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Vernet ble endelig vedtatt i kongelig resolusjon 17.12.04.

På vernetidspunktet var det Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stientje kommuner som var forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet. Større lokal innflytelse i miljøvernforvaltningen har bakgrunn i politiske føringer for norsk miljøvernpolitikk fra slutten 1990-tallet og i begynnelsen av år 2000. Forvaltningsmyndighet for nasjonalparker ble typisk delegert til fylkesmannen/statsforvalteren, men Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble med i en prøveordning der man hadde et lokalt tilknyttet nasjonalparkråd som forvaltet nasjonalparken. I 2010 ble det innført en ny forvaltningsmodell med nasjonalparkstyrer, så i dag er det Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroie som er forvaltningsmyndighet for Skjækra/Skæhkerenjohke

landskapsvernområde, Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Lierne/Lijre nasjonalpark og noen av de tilgrensende naturreservatene.

Restriksjonsområder

Restriksjoner i rom

Det foreligger ingen geografisk sonering eller restriksjonsområder i landskapsvernområdet. Vurderinger hvorvidt bruk av området er i tråd med eller i strid med verneverdiene foretas i hver enkelt sak. Dagens bruk legger likevel visse føringer for hvor i verneområdet man ønsker mer og mindre ferdsel, behov for tiltak, osv.

Restriksjoner i tid

Det foreligger ingen tidsmessig sonering, periodiske forbud eller restriksjonsperioder i landskapsvernområdet. Vurderinger om hvorvidt bruk av området er i tråd med eller i strid med verneverdiene foretas i hver enkelt sak. Tiltak som kan være forstyrrende på dyrelivet bør ikke gjennomføres på våren og forsommeren når det er yngle- og hekketid.

Landbruk

Beitehold

Utmarksressursene i fjellene har vært viktig for landbruket. Beite, setring, myr- og fjellslåtter og skogsdrift har vært drevet i disse områdene så lenge det har vært bosetting i bygdene rundt omkring.

Landbruket i dette området i dag er i hovedsak knyttet til sauehold. Det slippes sau både fra Roktdalen (Snåsa/Snåase), Gaulstad (Steinkjer/Stientje) og Skjækerdalen (Verdal/Verdaelie) som delvis beiter innenfor verneområdene. Antallet sau som blir sluppet på utmarksbeite i området er nedadgående. Retten til beite reguleres av grunneier (Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF og Statskog).

Det er ønskelig å ha beitedyr innenfor verneområdet for å opprettholde et visst beitetrykk og ivareta det naturlige landskapet. Beite skal likevel ikke føre til negative effekter på planter og landskap.

Nasjonalparkstyret ønsker en driftsplanbasert forvaltning. Med dette menes at en godkjent driftsplan blant annet kan brukes som grunnlag for å gi flerårige dispensasjoner. Driftsplanbasert forvaltning skal benyttes for å minimere mengden søknader og saksbehandling, og være til det beste for alle parter.

Skogbruk

Det ble tidligere drevet et intensivt skogbruk i området, og fra Ogdalsbrukets historie ble det sagt at *"det i 1926 var skoglaust på bruket"*. Fløyting av tømmer var nødvendig transportform, og fløytingsdammer ble bygget flere steder for å holde store nok vannmagasin som kunne slippes på når tømmeret skulle ned vassdraga. Fløytingsdammen ved Skjellivatnet er i dag restaurert og ivaretatt som et kulturminne om skogbruksaktiviteten i området. Skogstuene fra denne tida, det vil si perioden 1920-1955, er solgt til private eiere. Arealene som ble uthogd i denne perioden består i dag av en mosaikk av tidligere kulturskog og gjensatt gammelskog.

Det er observert noen myrgrøfter i området mellom Sottjønnin og Andreastjønnna, noe som vitner om stor interesse for skogbruk i området. Flere av skogsområdene er unaturlig tette som følge av skogbruk før vernetidspunktet.

Reindrift

Generelt

Skjækra/Skæhkerejohke landskapsvernområde ligger innenfor sentrale sørsamiske bruks- og bosettingsområder. Kulturminner forteller en historie fra da sørsamene drev fangst, og etter hvert utvikla hold av tamrein og tamreindrift. På slutten av 1400-tallet utviklet reinmelkhusholdet seg og fram til begynnelsen av 1900-tallet var husholdet og inntekta basert på råstoff fra reinen. Reinen ble brukt som kløv- og trekkdyr, den ble melket, melka ble foredlet til ost, og skinnen ble brukt til klær og sko. I løpet av 1900-tallet gikk reindriften over fra naturalhushold til pengehushold. Kjøttproduksjon er i dag dominerende også i reindriftnæringa. Beitetrykk fra rein gjennom lang tid har bidratt til å forme landskapets karakter og egenart, og er viktig for å ivareta det biologiske mangfoldet i området.

[Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene](#) påpeker at økt ferdsel kan gi økt forstyrrelse på rein og være negativt for samisk bruk av områdene.

Sørsamisk språk/Åarjelsaemie

Sørsamisk er på UNESCOs liste over truede språk, men det jobbes hardt med å opprettholde/beholde det og språket er i positiv utvikling. Snåasen tjelte/Snåsa kommune ligger under *"Forvaltningsområdet for samisk språk"*, som blant annet betyr at samisk og norsk språk skal være likestilt i kommunen. Å synliggjøre samisk språk og kultur er derfor viktig i det offentlige rom for å bevisstgjøre og ivareta den samiske kulturen. Dette gjelder også informasjon som utarbeides av nasjonalparkforvaltningen i Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne/Låarte-Skæhkere-Lijre. Nasjonalparkstyret skal derfor være en foregangsmyndighet i bruk av sørsamisk språk.

[Stadnamnlova § 11](#) sier blant annet at offentlig forvaltning skal benytte stedsnavn som er registrert i stedsnavnregisteret. Dette inkluderer samiske stedsnavn, og gjelder for eksempel kart og skilt.

Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt

Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt har deler av sine beiteområder innenfor landskapsvernområdets grenser. Sijten/reinbeitedistriktet er et helårsdistrikt, noe som betyr at de har alle årstidsbeiter (vinter-, vår-, sommer- og høstbeite) innenfor samme geografiske område. Sijten/distriktet står altså fritt til å disponere beite innenfor sine grenser slik de finner hensiktsmessig med tanke på vær- og føreforhold, og det må derfor påregnes å treffe rein i området til varierende tider av året. Der er ikke etablert permanente reindrifftsanlegg innenfor landskapsvernområdets grenser.

For ytterligere opplysninger om reindriffts arealbruk og anlegg, vises det til reindriffts arealbrukskart (www.nibio.kilden.no), samt deres distriktsplan [Skæhkere sijte distriktsplan](#)

Reindrifftsretten hviler på sedvanerett og alders tids bruk, og [Reindrifftsloven](#) hjemler reindriffts rettigheter; deriblant rett ferdsel, flytting og flyttleier, rett til beite for rein, rett til å sette opp anlegg som trengs til reindriffta, rett til brensel og trevirke og rett til jakt, fangst og fiske.

Som for landbruk, ønsker Nasjonalparkstyret å legge til rette for en drifts-/distriktsplanbasert forvaltning også her. En godkjent distriktsplan bør ligge til grunn for behandling av eksempelvis gjeterhytter, gjerder og anlegg i reindriffta.

Friluftsliv

Friluftslivet i området er veldig knyttet til rekreasjon og høsting av naturen. Turen på *Svillestien* inn til *Norges Geografiske Midtpunkt* er en populær tur i regionalt perspektiv. *Svillestien* ble anlagt i 1992-1994 av Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF med økonomisk støtte fra hytteeierne i området. Ferdselstillinger de siste åra viser betydelig bruk av området. Langs *Svillestien* er det tilrettelagt med 2 gapahuker og flere benker. Ved begge gapahukene og en tilrettelagt bål plass legges det årlig ut ved til allmennheten for å unngå at nærliggende trevirke blir brukt til bål brenning og at verneverdiene forringes. Dette er gjort gjennom et samarbeid mellom nasjonalparkforvaltningen og Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF. Den ene gapahuken ligger ca. 5 km fra innfallsporten ved Lustadvatnet, mens den andre gapahuken ligger noen hundre meter fra *Norges Geografiske Midtpunkt*.

Brakerundersøkelsen for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark fra 2017 (Selvaag & Wold 2018) viser at de 3 mest brukte innfallsportene til nasjonalparken er via landskapsvernområdet; henholdsvis Gaulstad, Krokbecken (Lustadvatnet) og Mekk gård.

Økt ferdsel og annen menneskelig aktivitet i verneområdet kan gi slitasje på vegetasjon og forstyrrelser på sensitive arter og reindriffts naturgrunnlag. Friluftslivet og samfunnet er i stadig endring, så en kan forvente nye problemstillinger etter hvert som tiden går og nye trender etablerer seg. Per nå er det likevel «tradisjonelle»

friluftaktiviteter som er mest populært, herunder fottur og høsting (Selvaag & Wold, 2018). Lenke?

Slitasjeproblemene på stier kan forsterkes av klimaendringene med mer og kraftigere nedbør og større fare for flom og erosjon. Det er derfor viktig å sikre stier med høye ferdselstall mot erosjon og utvasking. Utvasking og erosjon kan også forekomme som følge av motorferdsel på barmark. Det er gjort mye arbeid for å minske negative effekter av ferdsel, og Svillestien fremstår nå som robust og har kanalisert ferdsel i flere tiår.

Jakt og Fiske

Jakt, fiske og friluftsliv har lange tradisjoner i området. Det drives bestandsrettet forvaltning på jaktbart vilt. Lokale bestemmelser for jakt og fiske er gitt på hjemmesiden til Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaeriståvroe. Jakt og fiske reguleres av [viltloven](#), [lakse- og innlandsfiske_loven](#), [reindriftsloven](#) og [fjelloven](#).

Det ligger flere utleiehytter (allmenningshytter, DNT-hytter og kommuneskoghytter) i verneområdet, hvorav alle ligger i nærheten av fiskevann. De viktigste fiskeressursene finner man i Skjækervatnet/Skjækherenjaevrie, Åsvatet og Nåvatnet. Ørret er det vanligste fiskeslaget.

Det er ønskelig at jakt og fiske utøves i verneområdet.

Reiseliv

Det er lite omfang av organisert reiseliv i landskapsvernområdet. Det er noen hytter som leies ut, men dette er primært for å sikre allmennheten og bruksberettigede tilgang på friluftsliv, jakt og fiske. Mikk gård tilbyr aktiviteter inn i landskapsvernområdet. DNT Nord-Trøndelag har en SignaTUR som starter ved Lustadvatnet og går gjennom landskapsverneområdet og sørover til Meråker. Av utleiehytter har Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF 2 kommuneskoghytter (Lågvassbu, Skjækerosstu), Snåsa fjellstyre/Snåasen vaeriståvroe har 2 allmenningshytter (Nåvasshytta, Skjækerhytta) og DNT Nord-Trøndelag har 1 utleiehytte (Setertjønnhytta).

Oversikt over utleiehyttenes plassering ligger vedlagt som kartvedlegg.

Forskning og undervisning

Forvaltningsmyndigheten har lite kunnskap om forskning som er gjort i landskapsvernområdet. Det må jobbes for å bedre kunnskapsgrunnlaget til forvaltningsmyndigheten rundt dette, samt øke fokus på formidling av dette til allmennheten og andre interesserter.

Kulturminner

Området er ikke systematisk kartlagt for kulturminner, og det er sannsynlig at det finnes et ukjent antall automatisk fredete kulturminner i området, for eksempel steinalderboplasser, samiske boplasser og kulturminner knyttet til utmarksbruk, jernvinning, fangst og ferdsel. Områdene har vært rike på naturressurser og var derfor et naturlig valg for tilhold for mennesker som levde av å høste. Ved Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie er det registrert samiske boplasser, flere tufter som kan være fra jernalder/middelalder og en steinalderboplass. Her er det også registrert jernvinneplasser, anlegg for kull/tjærebrenning, samt fangstgroper. Ogdal historielag sitter på mye kunnskap om historisk bruk av området.

Kulturminner forvaltes av Trøndelag fylkeskommune/Trööndelagen fylhkentjielte og Sametinget/Sámediggi. Kulturminner eldre enn år 1537 og samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet (jf. kulturminneloven §§ 3 og 4), og det er forbudt å gjøre inngrep i eller på annen måte skade eller utilbørlig skjemme disse (uten at det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 8). Ved byggesaker og tiltak som medfører fysiske inngrep skal derfor kulturminnemyndighetene kontaktes for å være sikker på at man ikke forringer/ødelegger kulturminner.

Setervoller

De eldste setervollene i Skjækra/Skæhkerenjohke kan ha vært i bruk siden begynnelsen av 1800-tallet. På enkelte av plassene bodde folk hele året. På Nikolaivollen ved foten av Grønlihøa bodde det folk i 1830-årene, og Nordvollen i Skjækerosen var boplass i 1840-1850. Flere av de gamle setervollene er i dag merket med røyser og navneplater.

Skogbruk/fløyterdam

I Ogdalen ble det fløytet tømmer på både store og små vassdrag, og det var behov for dammer for å kunne slippe på vann for å fløyte tømmeret nedover. I landskapsvernområdet står det fortsatt igjen en dam på nordøstsiden av Skjellivatnet. Den har eksistert også før 1948, men det ble bygd ny i 1948 og restaurert i 1989. I randsonen til verneområdet er det også kjent at det har vært dammer ved Vintertjønna (bygd før 1926, ny 4 meter høy dam i 1950), Sottjønnin, Gåstjønna (bygd 1953) og Lunddammen.

På 1900-tallet ble det etter hvert populært å grøfte myr for å tørrelgge våtmarksområder slik at man kunne dyrke skog. Grøftene finnes mellom

Andreastjønnna og Sottjønnin, men det kan tenkes at det finnes grøfter også andre steder. Selv om myrgrøfter i mange tilfeller restaureres i dag for å ivareta myras funksjonalitet, har myrgrøfter en plass i den kulturelle historien av norsk skogbruk.

Bygg og Installasjoner

Hytter

Det er mange hytter i landskapsvernområdet. De første hyttene ble satt opp rundt år 1900 og ble brukt som husvær for forbindelse med jakt, fiske og høsting. I løpet av 1970- og 1980-åra ble det bygd hytter også for fritidsformål, og det er ca. 90 hytter i landskapsvernområdet i dag. De eldste hyttene ligger enkeltvis utenfor regulerte hyttefelt, og de fleste finnes i tilknytning til Sottjønnna, Skjellivatnet, Skjelbreia og Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie. Hyttene ligger likevel minimum 3 kilometer fra bilvei, og er av enkel standard uten tilkoblet VA-system og strøm. Med innføringen av landskapsvern i 2004 ble det stopp i nybygging innenfor vernegrensen, og hyttene er derfor begrenset til å holde en enkel standard.

Bygninger utgjør en del av landskapet. Det er viktig ved endring av bygninger at det ikke påvirker landskapets karakter negativt. I verneforskriften heter det at tradisjonell byggeskikk skal benyttes ved vedlikehold av bygninger. Det foreligger ingen byggeskikkveileder fra nasjonalparkforvaltningen, men Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF har retningslinjer for hvordan hytter på deres eiendom skal se ut. Det er ikke kjent at Statskog har tilsvarende retningslinjer for sin eiendom. Normen blant hyttene i landskapsvernområdet er saltak, enkle vinduer, solcelle på yttervegg, parabolantenne på vegg, mørkt tak eller torvtak, mørk naturfarge på ytterveggene og bygg i en etasje.

I [Stortingsmelding nr.18 \(2015-2016\) - Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet](#) heter det at økt standardheving ofte også vil innebære mer synlighet, som vil kunne medføre redusert opplevelsesverdi av landskapet. Visse standardhevinger som følge av endret behov med tiden vil godtas så fremt det er forsvarlig etter verneforskriften og naturmangfoldloven §§ 8-12.

Svillestien

Svillestien er godt tilrettelagt med tresviller impregnert med kreosot som tidligere ble brukt på jernbanen. Det er bruer flere plasser innenfor verneområdet for å sikre fremkommelighet til private hytter og utleiehytter. Det står i [Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder](#) at forvaltningsmyndigheten også utenfor verneområder (f.eks. ved innfallsporter) bør være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

Infrastruktur

Merkede stier

- Ålneseteren - Nåvatnet, ansvarlig: Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe
- Lustadvatnet - Norges Geografiske Midtpunkt - Lågvassbu - Skjækerosstu, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Lustadvatnet - Finnhaugseteren - Skjellivatnet - Kjølén, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Litj-Gaulstad - Damtjønndalen - Skjellivatnet, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Skjækerdalen/Skæhkeren vuemie - Setertjønnhytta - Lågvassbu - Damtjønndalen - Litj-Gaulstad, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Litj-Gaulstad - Stortjønnin - Skjækerosstu, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Stortjønnin - Skjækerdalshytta, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Setertjønnhytta - Skjækerhytta, ansvarlig: Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe

I tillegg er det mye brukte stier som ikke er merket/er delvis merket.

TILTAKSPLAN

Tilrettelegging

Stier gir trygghet og fellesskapsfølelse, de gir mulighet for trygg og sikker ferdsel, de viser oss steder og opplevelser i naturen og de binder sammen fortid og nåtid. Tilretteleggingen kan bidra til å vise hvilke kvaliteter i landskapet som vektlegges som viktig. Eksempelvis er det tilrettelagt med gapahuker når man har god utsikt til Grønlihø og innover Skjækerfjella/Skæhkere.

For å gjøre tilretteleggingstiltak tilstrekkelig motstandsdyktige mot fremtidens klima, må utbyggere ta hensyn til de utfordringene klimaendringer innebærer for

funksjonalitet og levetid for blant annet broer, ilandstigningsbrygger og turveier. Tilrettelegging skal skje i tråd med verneforskriften og besøksstrategien.

Motorferdsel

Motorferdsel innenfor landskapsvernområder reguleres av [motorferdselloven](#) som forvaltes av kommunene Steinkjer/Stientje og Snåsa/Snåase. Det bør være en tett dialog mellom kommunene, og mellom nasjonalparkforvaltningen og kommunene, slik at en får informasjon om omfang av motorferdsel som kan påvirke verneverdiene, friluftslivet og annen bruk av landskapsvernområdet.

Det forventes at motorferdsel som medfører skade på verneverdiene rettes opp på skadegjørers bekostning jf. naturmangfoldloven § 11.

Den som utøver reindrift har, i henhold til reindriftsloven § 23, anledning til å bruke nødvendige fremkomstmidler i samsvar med distriktsplanen. Bruk av terrenggående kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og skal så langt mulig foregå i faste løyper.

Tilleggsopplysninger

Bruk av droner

Bruk av droner reguleres ikke av verneforskriften for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. Det finnes imidlertid en bestemmelse, § 3 pkt. 4.1, i forskriften som sier at "*all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.*" Denne aktsomhetsplikten gjelder for all ferdsel, inkludert bruk av drone.

Les mer om regler for å fly droner i naturen [Regler for å fly droner i naturen](#)

Forvaltning

Innledning

Verneforskriften

Verneforskriften er oppbygd slik at det først gis et generelt forbud mot alle inngrep og

tiltak som kan skade eller redusere verneverdiene innenfor området. Deretter beskriver forskriften hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt uten søknad, samt hvilke tiltak og aktiviteter som kan tillates etter søknad (tillatelse/dispensasjon). Verneformålet (§ 2) sier noe om hvorfor området er vernet, og er viktig ved fortolkning av de enkelte bestemmelsene i forskriften.

Forvaltningsplanen skal sørge for å utdype hva verneforskriften betyr, for eksempel beskrive hva ombygging og utvidelse av eksisterende bygg innebærer (jf. § 3 pkt. 1.3 a), samt gi retningslinjer for forvaltningen av verneforskriften.

I tillegg er det et forlik (20-129753SKJ-FROS) mellom Staten og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroer som presiserer hva som skal kunne utøves innenfor verneforskriftens bestemmelser på statsallmenningene.

Dispensasjonssøknader

Det er viktig at søknader inneholder utfyllende informasjon om hvem, hva, når, hvor, hvorfor og hvordan tiltaket/aktiviteten skal gjennomføres. For å sikre at søknaden er godt nok opplyst, bør søknadene sendes kommunen, som deretter videresender søknadene til nasjonalparkstyret. Alle saker skal først behandles etter verneforskriften før de behandles ferdig etter annet lovverk. Før et tiltak kan iverksettes må det som oftest foreligge en tillatelse fra grunneier, kommunen, nasjonalparkstyret og eventuell annen myndighet.

Alle søknader skal vurderes etter behov og behandles i tråd med verneforskriften og de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det likevel gjøres en selvstendig vurdering av hvorvidt dispensasjon skal gis. Det er altså opp til forvaltningsmyndigheten å vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon, etter en samlet vurdering hvor også verneformål, naturforholdene, andre interesser m.m. inngår. Forvaltningsmyndigheten har også mulighet til å knytte vilkår til sine vedtak, så lenge disse vilkårene står i forhold til tillatelsen (oppleves saklig i forhold til tillatelsen).

Klager

Alle med rettslig klageinteresse jf. forvaltningsloven § 28 kan påklage et enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre (3) uker fra mottaker er gjort kjent med vedtaket. Klagen sendes nasjonalparkstyret for vurdering. Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak sendes klagen til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Dersom nasjonalparkstyret derimot endrer sitt opprinnelige vedtak, er det nye vedtaket å regne som et nytt enkeltvedtak med påfølgende klagerett.

Forhold til andre lover

Verneforskriftens regler angir rammen for hva som er lov innenfor verneområdet. Andre lover som plan- og bygningsloven, motorferdselloven, viltloven, reindriftsloven og fjelloven gjelder også innenfor verneområdet, og tiltak/aktiviteter vil ofte kunne trenge tillatelse etter flere lovverk.

Commented [ID1]: Tas ut - Ikke relevant for øvrige brukere og bør ikke være med i forvaltningsplanen.

Samhandling med kommunene

God kommunikasjon mellom kommunene og nasjonalparkforvalteren(e) er viktig. I noen saker skal en søknad behandles etter flere lovverk (f.eks. byggesaker) og hos flere forvaltningsmyndigheter. Det står i naturmangfoldloven § 48 at vedtak først skal fattes etter verneforskriften. Søknaden kan likevel sendes til kommunen først, som videresender den til nasjonalparkstyret. Kommunene har gode rutiner på krav til søknader og vil slik sørge for at en søknad er tilstrekkelig opplyst før den kommer for behandling etter verneforskriften. Det er viktig at nasjonalparkstyret sender aktuelle vedtak til kommunen og motsatt for å opprettholde flyt i prosessen.

Samhandling med brukerinteresser

Hvert år søker forvaltningsmyndigheten om midler fra Miljødirektoratet for å gjennomføre tiltak for å fremme verneverdiene. I forkant av dette (gjærne november/desember) pleier forvaltningsmyndigheten å gjennomføre innspillsmøte med sentrale brukerinteresser av området. Slik har brukerinteressene et forum for å komme med innspill til tiltak som kan/bør gjennomføres. Dette oppleves som en god måte å sikre dialog og samhandling på, og vil være viktig å ivareta også fremover. Denne samhandlingen er lokalt kjent som "bestillingsdialogen". Tiltak det søkes om penger til skal være forankret i forvaltningsplanen, besøksstrategien eller ha en positiv innvirkning på verneverdiene. Mange av brukerinteressene er også representert i rådgivende utvalg.

Tiltaksplan

ID_TILTAK	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILVV00002335_000000002	1	Utlegging av ved på tilrettelagte bålplasser, primært gapahukene langs Svillestien.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000004	2	Ferdsestellin g på Svillestien. Viktig å overvåke bruken av området, særlig innfallsporten. Dette kan	Annet	Ikke valgt	10.11.2022		

		innebære innkjøp av ferdsestellere i nasjonalparks tyrets eie. Dette tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparke ne.					
ID_TILVV00002335_00000003	4	Bytte materiale på Svillestien til miljøvennlig materiale.	Restaurering	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_00000010	5	Stimulere til at besøkende i størst mulig grad bruker Svillestien og går inn mot Midtpunktet. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparke ne.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_00000005	6	Kartlegge kulturminner. Selv om kulturminner ikke reguleres av verneforskriften er det viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag på dette. Dette inkluderer også potensielt historiske ferdsestier. Formidling av kunnskapen	Kartlegging	Ikke valgt	10.11.2022		

		<p>som innhentes er viktig for å (om mulig) heve opplevelsesverdien av området. Dette tiltaket kan sees i sammenheng med Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.</p>				
<p>ID_TILVV00002335_000000006</p>	7	<p>Årlig dialog/møter med de mest sentrale brukerinteresene av verneområdet. Dette skal sikre god informasjonsflyt, oppdatert kunnskapsgrunnlag, enklere saksbehandling og sterkere eierskapsfølelse for brukerinteresene. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.</p>	Annet	Ikke valgt	10.11.2022	
<p>ID_TILVV00002335_000000007</p>	8	<p>Stimulere til bruk av fellesnaust. Dette inkluderer å stimulere til å bygge landskapsvennlige naust</p>	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022	

		som kan huse flere båter, male naust i like farger og ta bort eierløse båter.					
ID_TILVV00002335_000000011	9	Ta bort stier hos Kartverket som vi ikke ønsker ferdsel på. Dette er for å kanalisere ferdselen dit vi ønsker. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkerne.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000009	10	Vurdere skilting, merking og tilrettelegging til stier og områder man ønsker ferdsel, og der det av sikkerhetsmessige årsaker bør tilrettelegges. F.eks. skilting til brua ved Stubben, skilting til vadeplassen ved Skjelbreia og bro over Skjelbreia.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000015	11	Kartlegge og tette eksisterende myrgrøfter for å unngå ytterligere	Restaurering	Ikke valgt	17.01.2023		

		drenering av myrer. Bør vurdere om et fåtall grøfter skal bevares av kulturhistoriske hensyn.					
ID_TILVV00002335_000000016	1 2	Stimulere til at vedhogst gjøres i områder med kulturskog for å få en naturlig dynamikk i skogsområdene. I dag er noen skogområder unaturlig tette etter at de var plantet på 1900-tallet. Kan eventuelt vurdere å samarbeide med grunneier om et årlig veduttak i kulturskogområdene.	Restaurering	Ikke valgt	17.01.2023		
ID_TILVV00002335_000000013	1 3	Kartlegge og sårbarhetsvurdere leik- og spillplasser for f.eks. storfugl (og om hensiktsmessig orrfugl). Verneforskriften sier at hogst ikke skal gå utover bl.a. tiurleiker.	Kartlegging	Ikke valgt	11.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000017	1 4	Informasjon om verneverdier,	Tilrettelegging og	Ikke valgt	19.01.2023		

		reinens arealbruk, mm for å øke den besøkendes opplevelse og forståelse av egen påvirkning på naturmangfold og rein.	informasjon				
ID_TILVV00002335_000000014	15	Informasjon på nasjonalparks tyre.no.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	23.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000012	16	Stimulere lokale forsknings- og utdanningsinstitusjoner til å bruke verneområdet til deres virksomhet. Dette vil gi et bedre lokalt eierskap til verneområdet, bedre kunnskapsgrunnlag og samhandling med fagmiljøer. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILVV00002335_000000018	17	Vurdere tiltak som reduserer speilrefleks fra vindusflater med uheldig påvirkning på dyrelivet.	Annet	Ikke valgt	19.01.2023		

Skjøtselsplan

Ikke behov for plan

Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

Forvaltningsutfordringer

Utfordringene for forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er å hindre tap av biologisk mangfold, naturtyper og kulturverdier. I tillegg skal naturgrunnlaget ivaretas slik at det kan utøves samisk reindrift. De viktigste truslene kan deles i følgende kategorier:

- Klimaendringer
- Gjengroing
- Slitasje på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv og reindrift som følge av menneskelig aktivitet og ferdsel
- Tekniske inngrep i verneområdet og utenforliggende tiltak som kan påvirke vegetasjon, dyreliv og reindriften
- Utenforliggende tiltak som kan påvirke verneverdiene

Naturmangfoldloven

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Miljørettslige prinsipp (§§ 8-12)

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter. De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Det er viktig å påpeke at kunnskapsgrunnlaget innebærer både vitenskapelig kunnskap så vel som erfaringsbasert kunnskap. Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

Mer informasjon: [Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter](#) og [Veiledning til naturmangfoldlovens kapittel 2](#)

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

Skjøtsel ved naturmangfoldloven § 47

Naturmangfoldloven (nml) § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremålet å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet.

Bestemmelsen i nml § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i nml § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i nml § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir nml § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i nml § 47 krever avtale med grunneier.

Commented [ID2]: Endre setning til: "Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i nml § 47 krever dispensasjon fra verneforskriften og avtale med grunneier"

Forvaltningsmyndigheten skal jf. nml § 47, hvis mulig inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemt skjøtselstiltak.

Dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller;

- dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig,
- dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller
- dersom hensynet til vesentlige samfunnmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. [Rundskriv om forvaltning av verneområder](#).

Det stilles strengere krav til begrunnelse av dispensasjoner gitt etter nml § 48 enn forvaltningslovens generelle krav til begrunnelse av vedtak.

Randområder til verneområdet

Naturmangfoldloven § 49 omhandler utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. Dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. Forvaltningsmyndigheten bør i slike tilfeller gi høringsuttalelse i saken for å sikre at tilstrekkelig hensyn til verneverdiene blir ivaretatt.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2004-12-17-1692>

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
----	------	--------------------	--

1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.1	<p>Inngrep i landskapet</p> <p>Området skal vernes mot alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av § 3 pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot alle inngrep.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak er søknadspiktig. Det vil si at det kan endre landskapets art eller karakter. Her må også tiltakenes samlede belastning på verneområdet vurderes.</p>
2	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.2 a	<p>Tiltak som ikke krever søknad</p> <p>Vedlikehold av bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk, samt vedlikehold av gjerder, sanketrøer, bruer, klopper, merking o.l. er tillatt.</p> <p>Med vedlikehold menes med jevne mellomrom behov for å foreta utskiftninger på grunn av slitasje, være og vind og andre påførte skader.</p> <p>Vedlikeholdet skal ikke føre til endring i byggets størrelse eller fasade.</p> <p>At vedlikeholdet skal være i tradisjonell byggeskikk vil si at materialvalg, vinduer, piper, fargesetting m.m., følger det som er tradisjonen for området.</p>
3	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.2 b	<p>Tiltak som ikke krever søknad</p> <p>Oppføring av gjerder/samleanlegg av midlertidig karakter for reindrift/bufehold er tillatt.</p> <p>Gjerder eller anlegg som ikke blir stående ut over en sesong defineres som midlertidige jf. reindriftsloven § 24. Alle slike anlegg skal tas ned og fraktes ut av området etter bruk.</p>
4	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 a	<p>Tiltak som krever søknad- Ombygging/utvidelse eksisterende bygninger</p> <p>I forbindelse med behandling av søknad om ombygging/utvidelse av <u>eksisterende</u> bygninger, vil det inngå i vurderingen hvorvidt tiltaket vil påvirke landskapets art eller karakter. En utvidelse må vurderes opp mot det opprinnelige byggets størrelse og plassering. Søknad om byggetiltak skal inneholde målsatte plan - og fasadetegninger, samt beskrivelse av</p>

Commented [ID3]: Bør vurdere å skrive inn at vedlikehold skal være i samsvar med standard på vernetidspunktet.

Commented [ID4]: Er det mulig å anslå hva som ligger i "en sesong" slik at det fremkommer tydeligere hva styret definerer som midlertidig? Det står 1 år i punktet 1.3 e)

Commented [ID5]: Bør ta inn en setning om behovsvurdering i de enkelte tilfeller.

		<p>materialer og farge på tak, vegger, grunnmur og/eller andre installasjoner. Ombygging/utvidelse av bygninger kan kreve behandling også etter plan- og bygningsloven som kommunen forvalter. Søker må derfor forhøre seg med den aktuelle kommune om dette. Der hvor kommunal behandling er nødvendig, skal søknad sendes både kommune og vernemyndighet. Dersom saken sendes forvaltningsmyndighet direkte, må saksbehandler sørge for nødvendig koordinering med andre myndigheter. Samlet maksimalt areal for ulike bygningstyper beskrives under:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fritidshytte og bod/uthus/anneks kan ikke til sammen overstige bebygd areal (BYA) på 80 m². • BYA (begygd areal) er summen av bebygd areal for alle bygninger, bygningsdeler og konstruksjoner over bakken, og måles ved utvendig kledning (NS 3940:2012 OG TEK17). • Sikringsbu er ikke inkludert i dette og skal maksimalt være på 15 m² BYA. <p>Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere vilkår om hvordan slike tiltak skal plasseres/utformes, og ombygging/utvidelse av eksisterende bygninger skal tilpasses eksisterende bygningsmiljø.</p> <p>Det skal benyttes miljøvennlige materialer, og bygninger bør ha torvtak eller annen mørk og matt takoverflate. For torvtak skal det benyttes vegetasjon fra området, for å hindre introduksjon av nye arter jf. § 3 pkt. 2-1.</p> <p>Vindu med store, blanke overflater vil gi gjenskinn som potensielt kan forstyrre fulge- og dyrelivet, og det er derfor viktig å gjøre tiltak for å bøte på dette. Pilar- og murhøyde bør holdes på et minimum, slik at bygningen tilpasses terrenget i størst mulig grad. Det skal settes som vilkår i tillatelser at tiltakshaver må dokumentere ferdigstilling med å legge fram minst tre (3) gode bilder av det utførte arbeidet. Denne bestemmelsen åpner ikke for bygging av nye bygninger/elementer,</p>
--	--	--

Commented [ID6]: Det er ikke hjemmel for å tillate oppføring av sikringsbu i verneforskriften. Tas ut.

Commented [ID7]: Har styret gjort en nærmere vurdering av om det er ønskelig at det brukes vegetasjon fra verneområdet til etablering av torvtak?

Dersom dette avsnittet skal så, må styret presisere i retningslinjene at bruk av vegetasjon fra området må omsøkes.

			<p>som platting, hundehus, jordkjeller, solcelle, energianlegg, naust, gjerde m.m. Slike tiltak må omsøkes særskilt og behandles etter Naturmangfoldloven § 48. Det utarbeides ikke retningslinjer for slike tiltak.</p>
5	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 b	<p>Tiltak som krever søknad - Gjenoppføring av bygninger etter brann Dersom bygninger innenfor verneområdene blir ødelagt av brann eller naturskade kan det etter søknad gis tillatelse for gjenoppføring.</p>
6	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 c	<p>Tiltak som krever søknad - bygging av bruer og legging av klopper Bygging av bruer og legging av klopper er søknadspiktig. Forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår knyttet til plassering og utforming av slike tiltak. Søknader knyttet til landbruk og reindrift skal ha uttale fra fagmyndighet som begrunner behovet.</p>
7	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 d	<p>Tiltak som krever søknad - riving av bygninger Riving av bygninger krever tillatelse.</p>
8	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 e	<p>Tiltak som krever søknad - oppføring av gjerder, samleanlegg og enkle gjeterhytter (reindrift, bufehold) Oppføring av gjerder og samleanlegg av permanent karakter (lenger enn 1 år) og enkle gjeterhytter krever tillatelse. Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere bestemmelser om hvordan gjerder og anlegg skal plasseres og utformes. Søknader knyttet til landbruk og reindrift skal ha uttale fra fagmyndighet som begrunner behovet. Størrelse på gjeterhytte avhenger av husværets bruk. Enklere gjeterhytter for kortvarig opphold bør ikke overstige 15 m² BYA, men kan i særskilte tilfeller tillates bygd inntil 25 m² BYA.</p>
9	Landbruk – jord og skogbruk	§ 3 pkt. 2.5	<p>Skog - tiltak som krever søknad - hogst i tråd med godkjent driftsplan Hogsten skal skje etter følgende føringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lukkede hogstformer skal benyttes • områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares • bekkedaler, urskogslommer, koller og tiurleiker skal bevares

Commented [ID8]: Ta ut. Se tilbakemeldinger på forrige utkast - henvisninger til nml § 48 skal ikke stå i retningslinjene.

Commented [ID9]: Bør vurdere å ta med en retningslinje som signaliserer at det kan stilles vilkår om at nytt bygg får samme størrelse og bruk .

Commented [ID10]: Vurder formulering. I verneforskriften står det at hogst kan skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten. Dermed kreves det ikke søknad for hvert enkelt tiltak. Kan da vurdere å omformulere tittel til noe ala "Hogst i tråd med plan godkjent av forvaltningsmyndigheten".

			<ul style="list-style-type: none"> • edellauskog, arealer med fuktskog og områder med særegne botaniske forekomster skal ikke hogges • tørrfuru (gadd) skal ikke felles, og særegne vekstformer (eks. rikuler) skal ikke tas • all hogst nærmere enn 200 m fra vann og myr(kant) gjennomføres som plukkhogst • tømmeret skal fraktes på vinterføre på en slik måte at varige markskader ikke oppstår • etablering av ny skog skal fortrinnsvis skje ved naturlig foryngelse • all skogsdrift skal meldes til forvaltningsmyndigheten for landskapsvernområdet på forhånd
1 0	Landbruk – jord og skogbruk	§ 3 pkt. 2.6 3. ledd	<p>Skog - tiltak som krever søknad - uttak av ved til hytter/setre</p> <p>Uttak av ved er søknadspliktig. Det åpnes for at vedhogst knyttet til regulerte hyttefelt/"tett" hyttebebyggelse, kan tillates etter føringer nedenfor. Søknad sendes til grunneier, som oversender søknad til nasjonalparkstyret.</p> <p>Føringer/retningslinjer for hogst av ved til bruk på hytte/seter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alt uttak av ved skal skje som plukkhogst • det er kun tillatt med veduttak som skal brukes på egen hytte/seter, ikke for videresalg • tørrfuru (gadd) skal ikke felles og særegne vekstformer (rikuler) skal ikke tas • maksimal godkjent veduttak for hytter/setre er 2 m³ pr. år (fastkubikk/trær felt) • uttak av ved krever grunneiers tillatelse • de største/groveste trærne skal ikke hugges • 4-årig dispensasjon kan innvilges dersom faglig forsvarlig
1 1	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.2, 1.ledd	<p>Tiltak som ikke krever søknad - tradisjonell turvirksomhet</p> <p>All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Alle som ferdes i område hvor tamrein og andre beitedyr beiter, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet.</p>

			Denne bestemmelsen åpner for at turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger ikke trenger å søke. For mer informasjon omkring ferdsel i utmark, se friluftsløven
1 2	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.2, 2.ledd	Tiltak som krever søknad - organisert ferdsel Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Eksempler på slik organisert ferdsel kan være jaktprøver, konkurranser, større arrangement m.m. Organisert ferdsel skal styres for å unngå fremtidige konflikter med verneverdiene og/eller andre brukere av området. Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår som sikrer ivaretagelse av verneverdiene ved utøvelse av den organiserte ferdselen, herunder vilkår om å unngå hekke-/yngletiden for berørte arter. Forvaltningsmyndigheten bistår i vurderingen av hvorvidt en aktivitet er søknadspliktig eller ikke.
1 3	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.3	Organisert bruk av hest Organisert bruk av hest er tillatt på vei eller trasé som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten. Kløving med hest for transport av utstyr til hyttefolk, jegere o.l. er tillatt. Utpekte traséer er Roktdalen-Nåvasshytta, Lustadvatnet-Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie og Gaulstad-Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie tillates.

Commented [ID11]: Bør settes inn en beskrivelse av hva som betegnes som "organisert ferdsel".

Begrepet har ingen klar definisjon. Vi veileder på at dette kan indikere at det er snakk om organisert ferdsel:

- Visst omfang
- Kunngjort på forhånd
- Eller har en form for gjentakelse
- Det står en arrangør bak

Commented [ID12]: Ta ut denne setningen.. Verneforskriften regulerer i utgangspunktet ikke brukerkonflikter, men det kan stilles vilkår ved organisert ferdsel for å ivareta verneverdiene og verneformålet. Det dekkes av setningen under.

Tilgrensende verneområder

Nasjonalparkstyret har også forvaltningsmyndighet til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark som ligger øst for landskapsvernområdet. **Så langt det lar seg gjøre og med Med** forbehold om at det er **ulikt restriksjonsnivå ulike verneforskrifter** for verneområdene, ønsker nasjonalparkstyret at det skal være en felles forvaltningspraksis for verneområdene vi forvalter.

Tiltak og tilrettelegging som gjøres i landskapsvernområdet skal sees i sammenheng med nasjonalparken.

Commented [ID13]: Det bør ikke være et mål for forvaltningsmyndigheten om å forvalte verneområder med ulik verneform så likt som mulig. Foreslår derfor en liten justering av denne setningen.

Det er også tilgrensende naturreservat vest for landskapsvernområdet, men disse har ikke nasjonalparkstyret forvaltningsmyndighet for.

Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Sofie K. Selvaag og Line C. Wold	2018	Brukerundersøkelse i Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Norsk institutt for naturforskning	https://brage.nina.no/nina-xmloi/handle/11250/2497096
Skæhkere Sijte	2015	Distriktsplan Skæhkere Sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt		https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Landbruk-og-reindrift/Reindrift/Reindrift/Reindriften-i-Trondelag/

Vedlegg

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Ekstern Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	30.11.2022	Forlik mellom Staten og Snåsa Fjellstyre (20-129753SKJ-FROS)			365 Kb
	06.10.2022	Besøksstrategi for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe			1717 Kb
	10.11.2022	Bilde - Naustbukta ved Skjækervatnet/Skæhkerenjævrie, med		Eirik Sønstevald	3645 Kb

		Skjækerhatten/Huvhpie i bakgrunn			
	11.11.2022	Presedens i byggesaker etter nml § 48 (02.03.15)	Klima- og miljødepartementet		397 Kb
	02.02.2023	Overnattingsdøgn for utleiehytter i Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne/Låarte-Skæhkere-Lijre. Hyttene i Skjækra/Skæhkerenjohke LVO er markert.	Rådata tilsendt fra utleieselskap		84 Kb
	10.11.2022	Artsobservasjoner innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde 2010-2022	Artsdatabanken		451 Kb
	10.11.2022	Bilde - Grønlihø fra sørvest		Eirik Sønstevoll	6619 Kb
	10.11.2022	Bilde - Gapahuken ved Norges geografiske midtpunkt		Eirik Sønstevoll	5253 Kb
	10.11.2022	Bilde - Svilllestien i retning østover, med Skjækerfjella/Skæhkere i bakgrunn		Eirik Sønstevoll	4942 Kb
	10.11.2022	Bilde - Norges geografiske midtpunkt		Eirik Sønstevoll	5889 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	29.03.2023	Oversiktskart med merka stier, utleiehytter, gapahuker, mm		Eirik Sønstevoll	961 Kb

FORVALTNINGSPLAN

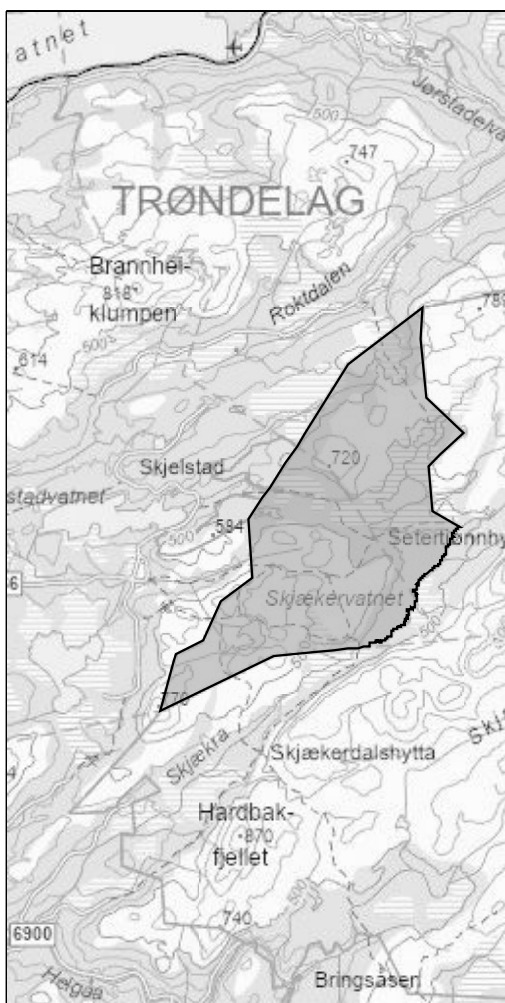
Skjækra

Verneområde	VV00002335_RP
Utskriftsdato	05.12.2024
Planstatus	Intern kladd

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-
Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

INNLEDNING

SKJÆKRA (VV00002335)

Godkjent av	
Oppstartsdato	21.06.2016
Planlagt revisjon	17.11.2023
Sametingskonsultasjon	21.10.2022
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorthe
saksnummer

Forvaltningsmyndighet
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre /
Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

Forvaltningsmyndighetstype
Nasjonalparkstyre

Oppsyn
<http://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/>

Fylker
Trøndelag

Kommuner
Steinkjer, Snåsa-Snåase

Verneform
landskapsvernområde

Verneplan	Verneplan for nasjonalparker og andre større verneområder
Vernet dato	19.12.2004

OM FORVALTNINGSPLANEN

Forskrift om vern av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ble fastsatt ved kongelig resolusjon 17.12.2004. I § 5 i forskriften heter det at det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, registrering, tilrettelegging, informasjon m.v. Første forvaltningsplan ble utarbeidet av Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stientje kommuner/tjælth og godkjent av Direktoratet for naturforvaltning i juni 2006. Den inneholder mer historisk informasjon om bl.a. verneprosessen, og kan være et nyttig dokument for å forstå utviklingen av området. Dette er første gangs revidering av forvaltningsplanen.

Formålet med vernet er fastsatt i §2 i verneforskriften: *Formålet med Skjækra landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap. Fjellskogen innover mot Skjækerfjella og i tilknytning til liser og bekkedaler, samt den særegne vegetasjonen i den sørvendte lia mot Grønlihø, er en vesentlig del av landskapets egenart og verdi. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.*

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å beskrive brukerinteressene i området, gi retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen skal avklare hvordan ulike bruker- og verneinteresser skal håndteres i den daglige forvaltningen av området, og gi et felles grunnlag for utøvelse av skjønn i behandling av enkeltsaker. Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan, og planen skal endelig godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningen av landskapsvernområdet skal skje ut fra en tidshorisont på 200 år. Denne forvaltningsplanen gjelder inntil ny revidert forvaltningsplan er vedtatt, noe som skal vurderes etter 10 år eller tidligere dersom behov.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS OPPGAVE

Nasjonalparkstyret

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroa er forvaltningsmyndighet for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriften.

Nasjonalparkstyret består av 10 medlemmer fra kommunene Lierne/Lijre (1), Grong/Krångke (1), Snåsa/Snåase (1), Steinkjer/Stientje (1) og Verdal/Vierdaelie (1) i tillegg til Trøndelag Fylkeskommune/Trööndelagen fylhkentjielte (1) og Sametinget/Saemiedigkie(4). Nasjonalparkforvalteren(e) er formelt ansatt hos Statsforvalteren, men fungerer som sekretær for og utfører arbeidsoppgaver på vegne av nasjonalparkstyret. Enkelte saksområder er delegert til nasjonalparkforvalter selv; dette er beskrevet i styrets delegasjonsvedtak.

Forvaltningsmyndigheten/Nasjonalparkstyret utøver myndighet etter verneforskriften, som fastsetter forbuds-, unntaks- og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. I tillegg har forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene jf. naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel av verneområdet, samt å registrere og dokumentere naturverdier i området. Forvaltningsmyndigheten har også et ansvar for å informere grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene i verneområdet.

Mer info om og fra nasjonalparkstyret på
<https://www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella/>.

Klima- og Miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen.

Arbeidsutvalg

Nasjonalparkstyret har også et arbeidsutvalg (AU), som består av representanter fra styret. AU fatter vedtak med myndighet delegert fra nasjonalparkstyret i enkeltsaker som er av mindre betydning for verneverdiene.

Rådgivende utvalg

Nasjonalparkstyret har et rådgivende utvalg (RU) til rådighet. Her er en rekke brukerinteresser i de respektive verneområdene representert, som f.eks. friluftsansjasjoner, naturvernorganisasjoner, reiselivsorganisasjoner, grunneiere, reindrift og beitelag (**rådgivende utvalg**). RU fatter ingen vedtak, men kan bistå i komplekse diskusjoner, samt være med på å veie ulike brukerinteresser mot hverandre. Rådgivende utvalg har egen leder og egne vedtekter.

Administrativt kontaktutvalg

Det er satt sammen et administrativt kontaktutvalg (AK) som består av en administrativt ansatt fra hver av kommunene. AK fatter ingen vedtak, men kan bistå i forståelse av annet lovverk og komme med innspill til forvaltningen (**administrativt kontaktutvalg**).

TILLEGGSPPLYSNINGER

Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens feltapparat. SNO har en todelt tilsynsmyndighet som retter seg både mot tilsyn med naturtilstanden og menneskets atferd i naturen. Veiledning og informasjon er også en viktig del av oppgavene. Samtidig utfører SNO registrering, overvåking, tiltak og skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. SNO fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes. I tilknytning til Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde, pleier SNO å benytte tjenestekjøpsavtaler med Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe og Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF når dette er formålstjenlig for å løse enkelte bestilte oppdrag.

Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe

Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe har ansvar for oppsyn og forvaltning av bruksretter i statsallmenningen med hjemmel i fjelloven. Bruksrettene omfatter høsting av utmarksressurser gjennom jakt, fiske og beite, og skal utnyttes *"på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva"*. Fjellstyret har siden de ble opprettet på 1920-tallet, tilrettelagt for utøvelsen av bruksrettene, med oppsetting av hytter, bygging av bruer, merking av stier, utlegging av båter mm. Fjellstyret har hele tiden hatt en plan og mål for hvordan ressursene skal gjøres tilgjengelige i størst mulig grad for brukerne. I tillegg tar fjellstyret på seg oppgaver innen bl.a. skjøtsel og overvåking.

Statskog SF

Statskog SF er grunneier i statsallmenningen og har blant annet ansvar for skogbruksvirksomhet og arealbruk, deriblant tomtefester og hytteutbygging. Forholdet og forskjellen mellom Statskog SF og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe er viktig å være klar over.

Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF

Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF er grunneier og en viktig samarbeidspartner i det å ivareta området som friluftsområde. Kommuneskogen har lang tradisjon for skogbruk og tilrettelegging for allment friluftsliv. I tilretteleggingsøyemed bidrar de blant annet til å legge ut ved på tilrettelagt

bålplasser og gapahuker, vedlikehold av sittebenker, bruer og klopper, informasjon til brukere, løypekjøring om vinteren og drift av parkeringsplassen ved hovedinnfallsporten. I tillegg tilbyr de jakt, fiske og overnatting på utleiehytter.

Lierne Nasjonalparksenter IKS

Lierne Nasjonalparksenter IKS er et autorisert besøkssenter for nasjonalparker iht Miljødirektoratets autorisasjonsordning. Nasjonalparkstyret og nasjonalparksenteret har en partnerskapsavtale som skal ivareta god samhandling mellom partene.

Nasjonalparksenteret bidrar særlig med arbeid tilknyttet informasjon, kommunikasjon og besøksforvaltning.

OMRÅDEFAKTA

Landareal (daa)	96000
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_V
Ramsar-status	
Emerald-status	Ja

INTERNASJONALE FORPLIKTELSER

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon på [Miljødirektoratets nettside om konvensjoner](#).

Norges arbeid med FNs bærekraftsmål er beskrevet i **Stortingsmelding nr. 40 (2020-21) *Mål med mening***, som er vår handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030. Det sentrale bærekraftsmålet for verneforvaltningen er nr 15 - *Livet på land*, men også en rekke andre mål er relevante, herunder nr. 13 - *stoppe klimaendringene*, nr. 6 - *rent vann og gode sanitærforhold*, nr. 3 *god helse og livskvalitet*, nr. 11 - *bærekraftige byer og lokalsamfunn* og nr. 12 - *ansvarlig forbruk og produksjon*, samt mål nr. 17 - *samarbeid for å nå målene*.

Norge har fastsatt egne mål for klima og miljø, som har mange fellestrekk med FNs bærekraftsmål. Klima- og miljømålene er fordelt på 6 resultatområder med til sammen 24 nasjonale miljømål og 83 indikatorer tilknyttet disse. De mest relevante resultatområdene er *Naturmangfold, Kulturminner og kulturmiljø, og Friluftsliv*.

Konvensjon om biologisk mangfold (CBD)

Det fremgår av konvensjonen at samenes (urfolks) tradisjonelle kunnskaper og naturbruk inngår i arbeidet med å sikre naturmangfoldet. Tradisjonelle samiske kunnskaper, innovasjoner og praksis som representerer tradisjonelle livsstiler skal så langt mulig respekteres og bevares når det har betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

Sørsamisk kultur

Norge har vedtatt flere internasjonale erklæringer og konvensjoner som skal sikre reindriftsamenes medbestemmelsesrett, bosetting, språk og kultur. **ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter** ble ratifisert av Norge i 1990, og gir sammen med grunnlovsbestemmelsen (§ 108) føringer for politikk og forvaltning som vedrører samiske interesser. I henhold til disse føringene skal statlige myndigheter ta særskilt hensyn til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved forvaltning gjennom bærekraftig bruk og vern av natur. Konvensjonen forankrer også konsultasjonsplikten som offentlige myndigheter har ovenfor Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem jf. samelovens kapittel 4.

Naturmangfoldloven slår fast at naturen skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur. Myndighetene skal legge vekt på tradisjonell kunnskap som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet og tiltak skal avveies mot samiske interesser.

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter sier blant annet i artikkel 27 at etniske, språklige eller religiøse minoriteter ikke skal nektes å dyrke sin kultur, utøve sin religion eller bruke sitt eget språk. Offentlige myndigheter har et overordnet ansvar for å bidra til at dette følges opp slik at samenes tradisjonelle former for næringsutøvelse og kultur sikres for fremtida.

Det fremgår av konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) at urfolks og lokalsamfunns tradisjonelle kunnskaper og naturbruk inngår i arbeidet med å sikre naturmangfoldet. Tradisjonelle samiske kunnskaper, innovasjoner og praksis som representerer tradisjonelle livsstiler skal så langt mulig respekteres og bevares når det har betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

IUCN

Norge er medlem i **Den internasjonale naturvernunionen (IUCN)**. Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder (**Protected Areas**). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt **IUCN kategorier**. Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

BERNKONVENSJONEN

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene. Mer info: **Bernkonvensjonen**

Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet **Emeral Network**.

NATUR

BESKRIVELSE

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger i kommunene Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stientje i Trøndelag fylke/Trööndelagen fylhke og dekker et areal på 96 km². I øst grenser landskapsvernområdet mot Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark/Låarte-Skæhkere vaarjelimiedajve, og er dermed en del av et av de største sammenhengende verneområdene i Norge.

Berggrunnsforholdene tilhører i hovedsak Trondheimsfeltet som har stort innslag av glimmerskifer som igjen gir opphav til god og næringsrik jordsmonn. Spesielt området rundt Grønlihøa skiller seg ut, med en større konsentrasjon av sørlige og varmekjære planter. Vegetasjonen her består av særegne plantearter, samt en frodig kryptogamfauna, da flere av artene finnes på rødlisten.

Fjellskogen binder sammen de lavereliggende områdene med snaufjellet lenger øst som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark/Låarte-Skæhkere vaarjelimiedajve. Skogen her er sårbar, og bidrar med mat og ly til en rekke ville arter, samt gir gode beiteforhold. Selv om mye av området kan oppfattes uberørt hører det med at landskapets karakter er preget av tusenvis av år med beite fra tamrein og bufe. Den menneskelige aktiviteten i området er forholdsvis stor også i dag. Det er sauehold og reindriftsvirksomhet i området. I tillegg er området godt tilrettelagt for friluftsliv, samt at det finnes et stort antall hytter innenfor landskapsvernområdet. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. I dag drives det bestandsrettet forvaltning på elg, hjort og rådyr, og storviltjakta betyr mye for både rettighetshavere og jegere.

NATURTYPER BESKRIVELSE

De fleste fjellområdene innenfor landskapsvernområdet tilhører lavalpin region, der blåbærhei og viersamfunn er mest vanlig. I fjellskogen dominerer gran (*Picea abies*), furu (*Pinus sylvestris*) og bjørk (*Betula pubescens*).

Fjellskogen utgjør en randsone mellom skog og fjell, og dette medfører at arter fra ulike naturtyper møtes her for å finne skjul og mat. Artsrikdommen i fjellskogen er lav sammenlignet med annen skog, og fordi forholdene er marginale er fjellskogen et langt mer sårbart økosystem enn skogsystemer i lavlandet. Fjellskogen binder sammen de lavereliggende områdene med snaufjellet lenger øst som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Fjellskogen er en sentral ressurs for sørsamisk reindrift da den gir reinen viktig vinterbeite.

ARTER BESKRIVELSE

I den sørlige lia ved Grønlihø er det registrert alm (*Ulmus glabra*), storklokke (*Campanula latifolia*), tysbast (*Daphne mezereum*), vårerteknapp (*Lathyrus vernus*), bitter blåfjær (*Polygala amarella*), kantkonvall (*Polygonatum odoratum*) og myskegras (*Millium effusum*). Det vokser også flere kalkkrevende arter her.

Fjellbjørkeskogen og barskogen er dominert av fugler som bjørkefink (*Fringilla montifringilla*), blåstrupe (*Luscinia svecica*), trepiplerke (*Anthus trivialis*), løvsanger (*Phylloscopus trochilus*), rødvingetrost (*Turdus iliacus*), gråtrost (*Turdus pilaris*), rødstrupe (*Erithacus rubecula*) og svarthvit fluesnapper (*Ficedula hypoleuca*). Blant vadere og ender er smålom (*Gavia stellata*), storlom (*Gavia arctica*), svartand (*Melanitta nigra*), havelle (*Clangula hyemalis*), gluttsnipe (*Tringa nebularia*), strandsnipe (*Actitis hypoleucos*), grønstilk (*Tringa glareola*), enkeltbekkasin (*Gallinago gallinago*) og dobbelbekkasin (*Gallinago media*) observert. Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) er observert hekkende i verneområdet.

Av akvatiske arter er ørret (*Salmo trutta*) dominerende. I tillegg finner vi elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), som er noe spesielt ettersom vassdraget er relativt høytliggende.

Blant hjortevilt finner vi elg (*Alces alces*), hjort (*Cervus elaphus*), rådyr (*Capreolus capreolus*) og tamrein (*Rangifer tarandus*).

For store rovdyr kan bjørn (*Ursus arctos*), jerv (*Gulo gulo*) og gaupe (*Lynx lynx*) bruke området i perioder av året. Gaupe og jerv har forvaltningsområder som berører verneområdet.

Generelt for alt dyreliv er at hekke- og yngleperioden på våren regnes som sårbar. Det er store variasjoner mellom arter med tanke på når de anses som sårbare mot forstyrrelser. For noen arter, som f.eks. kongeørn, er den sårbar mot forstyrrelser allerede fra februar, mens mindre spurvefugler kan være sårbare fra mai. Den sårbare perioden er som regel over i juli. At en art er sårbar for forstyrrelser betyr at et individ kan avbryte hekking og yngling fordi det er for ressurskrevende og usikkert å fortsette, noe som over tid kan resultere i bestandsnedgang.

Miljødirektoratets veileder for håndtering av sensitive artsdata og Norsk rødliste for arter gir en pekepinn på hvilke arter det skal tas særlig hensyn til.

Oversikt over observerte arter i landskapsvernområdet i perioden 2010-2022 ligger vedlagt (*Artsobservasjoner innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde 2010-2022*).

RØDLISTEARTER BESKRIVELSE

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene.

Observerte arter i perioden 2010-2022 som er rødlistet per 2021 er svartand (*Melanitta nigra*), granmeis (*Poecile montanus*), fiskemåke (*Larus canus*), rødstilk (*Tringa totanus*), gjøk (*Cuculus canorus*), småspove (*Numenius phaeopus*), fiskeørn (*Pandion haliaetus*), heilo (*Pluvialis apricaria*), svartsonetjuka (*Phellinus nigrolimitatus*) og elvemusling (*Margaritifera margaritifera*). Disse artenes rødlistestatus skyldes i hovedsak bestandsnedgang eller et relativt lavt antall individer.

GEOLOGI BESKRIVELSE

Verneområdet ligger over marin grense (høyeste havnivå etter området ble fritt for is). Berggrunnsforholdene tilhører i hovedsak Trondheimsfeltet som har stort innslag av glimmerskifer som gir opphav til en relativt frodig vegetasjon. Av løsmasser er det noe morenemateriale, torv/myr og breelv-/bresjøavsetninger øst i verneområdet.

KLIMAENDRING

Klimaendringer som følge av økt temperatur kan gi kortere periode med snødekke og tilsvarende lengre barmarksperioder. Svingende temperaturer kan føre til nedising av vegetasjon og beite, som er en trussel mot artsmangfoldet og naturgrunnlaget til reindrift og således sørsamisk kultur. Med økte temperaturer kan vi også forvente mer gjengroing, og det å opprettholde beitetrykk vil være et viktig tiltak for å bevare landskapets karakter og egenart. Arters hekking/ungling vil også kunne påvirkes av klimaendringene, og dersom ny kunnskap indikerer at sårbarheten for arter endres, vil dette kunne påvirke forvaltning av verneområdet og hvilke tiltak som iverksettes.

Det forventes også hyppigere nedbørsperioder med større intensitet, mer nedbør og kraftigere vind som følge av endrede klimatiske forhold. Dette kan være utfordrende for flere arter som lever i høyfjellet og som er tilpasset et stabilt og kaldt klima. Hyppigere nedbørsperioder kan gi større vannføring i vassdrag i tillegg til høyere risiko for erosjon på sårbare stier eller andre sår i terrenget. Flom og isgang har de siste årene vist seg å være en utfordring for bruer, noe man må ha fokus på i fremtidig forvaltning og eventuell tilrettelegging.

Målinger de siste 20 åra fra like vest for verneområdet (Kjevlia, Snåsa/Snåase) viser variasjoner av årsnedbør mellom 797-1449 mm. Høye nedbørnivåer bidrar til at de lavereliggende områdene er preget av myr og våtmark. I samme periode ligger middeltemperaturen på 1,4-5,5 grader celsius. Makstemperatur og minimumstemperatur har vært henholdsvis 32,7 og -36,3 grader celsius. Dataen er hentet fra **Norsk Klimaservicesenter**.

BRUK OG HISTORIKK

EIERSTRUKTUR

Eierforhold

Landskapsvernområdet berører to kommuner: Steinkjer/Stientje og Snåsa/Snåase. Av de til sammen 96 km² som landskapsvernområdet utgjør, ligger 54 km² innenfor Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF sin eiendom i Steinkjer kommune/Stientje tjielte. 42 km² ligger i Roktdal statsallmenning i Snåasen tjielte/Snåsa kommune der Statskog SF er grunneier og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe forvalter bruksrettene.

Hytter

Det er et betydelig antall festetomter med hytter langs Svillestien og i områdene rundt Åsvatnet, Skjeldbreia, Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie og Sottjønnin. Det er også 5 utleiehytter i landskapsvernområdet. To allmenningshytter i regi av Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe (Nåvasshytta, Skjækerhytta), 1 DNT-hytte (Setertjønnhytta) og 2 utleiehytter i regi av Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF (Skjækerosstu, Lågvassbua).

Bruksretter

Den historiske bruken av fjellområdene dannet grunnlag for bosetting og næring i bygdene her. Disse store fjellområdene, statsallmenningene, ble og blir brukt til jakt, fangst, fiske, setring, beite med mere, under betegnelsene bruksretter eller allmenningsretter. Det er disse bruksrettene fjellstyret er satt til å forvalte med hjemmel i fjelloven. Statskog SF er grunneier på statsallmenningene, og forvalter grunneierretten. Bruksrettene deles i to hovedkategorier, jordbrukstilknyttede bruksretter (som beite, setring mm.) og bostedstilknyttede bruksretter (fangst, jakt og fiske).

Fjellstyrets allmenningshytter er satt opp i medhold av fjelloven for at de bruksberettigede skal kunne ta i bruk sine rettigheter. Private hytter er ikke tilknyttet noen bruksrett i lys av fjelloven.

Landskapsvernområdet ligger innenfor Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt, som har bruksrettigheter i området, basert på alters tids bruk samt etter reindriftsloven.

VERNEPROSESS

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ble opprettet ved Kgl.res. 17.12.04. Opprettelsen skjedde samtidig med vernet av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Lierne /Lijre nasjonalpark og Berglia og Klumplifjellet/Ohtjenjuananjohke naturreservat.

Statens naturvernråd kom med **NOU 1986:13 *Ny landsplan for nasjonalparker***, og foreslo at et større område fra Verdal til Lierne skulle vernes. I dette lå det planer om et område som landskapsvernområde, en ny nasjonalpark burde bli oppretta i Lierne og Gressåmoen nasjonalpark burde utvides. Dette ble etterfulgt av Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* og tilhørende Innst.S.nr. 124 (1992-93). Den tilhørende innstillingen ble vedtatt i Stortinget 19.04.93 og Regjeringen ble bedt om å utarbeide forslag til vern i de områdene som i dag hører til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Vernet ble endelig vedtatt i kongelig resolusjon 17.12.04.

På vernetidspunktet var det Snåsa/Snåase og Steinkjer/Stientje kommuner som var forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet. Større lokal innflytelse i miljøvernforvaltningen har bakgrunn i politiske føringer for norsk miljøvernpolitikk fra slutten 1990-tallet og i begynnelsen av år 2000. Forvaltningsmyndighet for nasjonalparker ble typisk delegert til fylkesmannen/statsforvalteren, men Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble med i en prøveordning der man hadde et lokalt tilknyttet nasjonalparkråd som forvaltet nasjonalparken. I 2010 ble det innført en ny forvaltningsmodell med nasjonalparkstyret, så i dag er det Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe som er forvaltningsmyndighet for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde, Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, Lierne/Lijre nasjonalpark og noen av de tilgrensende naturreservatene.

RESTRIKSJONSOMRÅDER

Restriksjoner i rom

Det foreligger ingen geografisk sonering eller restriksjonsområder i landskapsvernområdet. Vurderinger hvorvidt bruk av området er i tråd med eller i strid med verneverdiene foretas i hver enkelt sak. Dagens bruk legger likevel visse føringer for hvor i verneområdet man ønsker mer og mindre ferdsel, behov for tiltak, osv.

Restriksjoner i tid

Det foreligger ingen tidsmessig sonering, periodiske forbud eller restriksjonsperioder i landskapsvernområdet. Vurderinger om hvorvidt bruk av området er i tråd med eller i strid med verneverdiene foretas i hver enkelt sak. Tiltak som kan være forstyrrende på dyrelivet bør ikke gjennomføres på våren og forsommeren når det er yngle- og hekketid.

LANDBRUK

Beitehold

Utmarksressursene i fjellene har vært viktig for landbruket. Beite, setring, myr- og fjellslåtter og skogsdrift har vært drevet i disse områdene så lenge det har vært bosetting i bygdene rundt omkring.

Landbruket i dette området i dag er i hovedsak knyttet til sauehold. Det slippes sau både fra Roktdalen (Snåsa/Snåase), Gaulstad (Steinkjer/Stientje) og Skjækerdalen (Verdal/Verdaelie) som delvis beiter innenfor verneområdene. Antallet sau som blir sluppet på utmarksbeite i området er nedadgående. Retten til beite reguleres av grunneier (Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF og Statskog).

Det er ønskelig å ha beitedyr innenfor verneområdet for å opprettholde et visst beitetrykk og ivareta det naturlige landskapet. Beite skal likevel ikke føre til negative effekter på planter og landskap.

Nasjonalparkstyret ønsker en driftsplanbasert forvaltning. Med dette menes at en godkjent driftsplan blant annet kan brukes som grunnlag for å gi flerårige dispensasjoner. Driftsplanbasert forvaltning skal benyttes for å minimere mengden søknader og saksbehandling, og være til det beste for alle parter.

Skogbruk

Det ble tidligere drevet et intensivt skogbruk i området, og fra Ogndalsbrukets historie ble det sagt at *"det i 1926 var skoglaust på bruket"*. Fløyting av tømmer var nødvendig transportform, og fløytingsdammer ble bygget flere steder for å holde store nok vannmagasin som kunne slippes på når tømmeret skulle ned vassdraga.

Fløytingsdammen ved Skjellivatnet er i dag restaurert og ivaretatt som et kulturminne om skogbruksaktiviteten i området. Skogstuene fra denne tida, det vil si perioden 1920-1955, er solgt til private eiere. Arealene som ble uthogd i denne perioden består i dag av en mosaikk av tidligere kulturskog og gjensatt gammelskog.

Det er observert noen myrgrøfter i området mellom Sottjønnin og Andrestjønnna, noe som vitner om stor interesse for skogbruk i området. Flere av skogsområdene er unaturlig tette som følge av skogbruk før vernetidspunktet.

REINDRIFT

Generelt

Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde ligger innenfor sentrale sørsamiske bruks- og bosettingsområder. Kulturminner forteller en historie fra da sørsamene drev fangst, og etter hvert utvikla hold av tamrein og tamreindrift. På slutten av 1400-tallet utviklet reinmelkhusholdet seg og fram til begynnelsen av 1900-tallet var husholdet og inntekta basert på råstoff fra reinen. Reinen ble brukt som kløv- og trekkdyr, den ble melket, melka ble foredlet til ost, og skinnen ble brukt til klær og sko. I løpet av 1900-tallet gikk reindriften over fra naturalhushold til pengehushold. Kjøttproduksjon er i dag dominerende også i reindriftnæringa. Beitetrykk fra rein gjennom lang tid har bidratt til å forme landskapets karakter og egenart, og er viktig for å ivareta det biologiske mangfoldet i området.

Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene påpeker at økt ferdsel kan gi økt forstyrrelse på rein og være negativt for samisk bruk av områdene.

Sørsamisk språk/Åarjelsaemie

Sørsamisk er på UNESCOs liste over truede språk, men det jobbes hardt med å opprettholde/beholde det og språket er i positiv utvikling. Snåasen tjjelte/Snåsa kommune ligger under "*Forvaltningsområdet for samisk språk*", som blant annet betyr at samisk og norsk språk skal være likestilt i kommunen. Å synliggjøre samisk språk og kultur er derfor viktig i det offentlige rom for å bevisstgjøre og ivareta den samiske kulturen. Dette gjelder også informasjon som utarbeides av nasjonalparkforvaltningen i Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne/Låarte-Skæhkere-Lijre. Nasjonalparkstyret skal derfor være en foregangsmyndighet i bruk av sørsamisk språk.

Stadnamnlova § 11 sier blant annet at offentlig forvaltning skal benytte stedsnavn som er registrert i stedsnavnregisteret. Dette inkluderer samiske stedsnavn, og gjelder for eksempel kart og skilt.

Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt

Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt har deler av sine beiteområder innenfor landskapsvernområdets grenser. Sijten/reinbeitedistriktet er et helårsdistrikt, noe som betyr at de har alle årstidsbeiter (vinter-, vår-, sommer- og høstbeite) innenfor samme geografiske område. Sijten/distriktet står altså fritt til å disponere beite innenfor sine grenser slik de finner hensiktsmessig med tanke på vær- og føreforhold, og det må derfor påregnes å treffe rein i området til varierende tider av året. Der er ikke etablert permanente reindriftnlegg innenfor landskapsvernområdets grenser.

For ytterligere opplysninger om reindriftens arealbruk og anlegg, vises det til reindriftras arealbrukskart (www.nibio.kilden.no), samt deres distriktsplan **Skæhkere sijte distriktsplan**

Reindriftrretten hviler på sedvanerett og alders tids bruk, og **Reindriftrsløven** hjemler reindriftras rettigheter; deriblant rett ferdsel, flytting og flyttleier, rett til beite for rein, rett til å sette opp anlegg som trengs til reindriftra, rett til brensel og trevirke og rett til jakt, fangst og fiske.

Som for landbruk, ønsker Nasjonalparkstyret å legge til rette for en drifts-/distriktsplanbasert forvaltning også her. En godkjent distriktsplan bør ligge til grunn for behandling av eksempelvis gjeterhytter, gjerder og anlegg i reindriftra.

FRILUFTSLIV

Friluftslivet i området er veldig knyttet til rekreasjon og høsting av naturen. Turen på *Svillestien* inn til *Norges Geografiske Midtpunkt* er en populær tur i regionalt perspektiv. *Svillestien* ble anlagt i 1992-1994 av Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF med økonomisk støtte fra hytteeierne i området.

Ferdselstillinger de siste åra viser betydelig bruk av området. Langs *Svillestien* er det tilrettelagt med 2 gapahuker og flere benker. Ved begge gapahukene og en tilrettelagt bål plass legges det årlig ut ved til allmennheten for å unngå at nærliggende trevirke blir brukt til bål brenning og at verneverdiene forringes. Dette er gjort gjennom et samarbeid mellom nasjonalparkforvaltningen og Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF. Den ene gapahuken ligger ca. 5 km fra innfallsporten ved Lustadvatnet, mens den andre gapahuken ligger noen hundre meter fra *Norges Geografiske Midtpunkt*.

Brukerundersøkelsen for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark fra 2017 (Selvaag & Wold 2018) viser at de 3 mest brukte innfallsportene til nasjonalparken er via landskapsvernområdet; henholdsvis Gaulstad, Krokbecken (Lustadvatnet) og Mokka gård.

Økt ferdsel og annen menneskelig aktivitet i verneområdet kan gi slitasje på vegetasjon og forstyrrelser på sensitive arter og reindriftas naturgrunnlag. Friluftslivet og samfunnet er i stadig endring, så en kan forvente nye problemstillinger etter hvert som tiden går og nye trender etablerer seg. Per nå er det likevel «tradisjonelle» friluftaktiviteter som er mest populært, herunder fottur og høsting (Selvaag & Wold, 2018). Lenke?

Slitasjeproblemene på stier kan forsterkes av klimaendringene med mer og kraftigere nedbør og større fare for flom og erosjon. Det er derfor viktig å sikre stier med høye ferdselstall mot erosjon og utvasking. Utvasking og erosjon kan også forekomme som følge av motorferdsel på barmark. Det er gjort mye arbeid for å minske negative effekter av ferdsel, og *Svillestien* fremstår nå som robust og har kanalisert ferdsel i flere tiår.

JAKT OG FISKE

Jakt, fiske og friluftsliv har lange tradisjoner i området. Det drives bestandsrettet forvaltning på jaktbart vilt. Lokale bestemmelser for jakt og fiske er gitt på hjemmesiden til Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket og Snåsa fjellstyre/Snåasen vaeriståvroe. Jakt og fiske reguleres av **viltloven, lakse- og innlandsfiske_loven, reindriftsloven og fjelloven.**

Det ligger flere utleiehytter (allmenningshytter, DNT-hytter og kommuneskoghytter) i verneområdet, hvorav alle ligger i nærheten av fiskevann. De viktigste fiskeressursene finner man i Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie, Åsvatet og Nåvatnet. Ørret er det vanligste fiskeslaget.

Det er ønskelig at jakt og fiske utøves i verneområdet.

REISELIV

Det er lite omfang av organisert reiseliv i landskapsvernområdet. Det er noen hytter som leies ut, men dette er primært for å sikre allmennheten og bruksberettigede tilgang på friluftsliv, jakt og fiske. Mokk gård tilbyr aktiviteter inn i landskapsvernområdet. DNT Nord-Trøndelag har en SignaTUR som starter ved Lustadvatnet og går gjennom landskapsverneområdet og sørover til Meråker. Av utleiehytter har Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF 2 kommuneskoghytter (Lågvassbu, Skjækerosstu), Snåsa fjellstyre/Snåasen vaeriståvroe har 2 allmenningshytter (Nåvasshytta, Skjækerhytta) og DNT Nord-Trøndelag har 1 utleiehytte (Setertjønnhytta).

Oversikt over utleiehyttenes plassering ligger vedlagt som kartvedlegg.

FORSKNING OG UNDERVISNING

Forvaltningsmyndigheten har lite kunnskap om forskning som er gjort i landskapsvernområdet. Det må jobbes for å bedre kunnskapsgrunnlaget til forvaltningsmyndigheten rundt dette, samt øke fokus på formidling av dette til allmennheten og andre interesserte.

KULTURMINNER

Området er ikke systematisk kartlagt for kulturminner, og det er sannsynlig at det finnes et ukjent antall automatisk fredete kulturminner i området, for eksempel steinalderboplasser, samiske boplasser og kulturminner knyttet til utmarksbruk, jernvinning, fangst og ferdsel. Områdene har vært rike på naturressurser og var derfor et naturlig valg for tilhold for mennesker som levde av å høste. Ved Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie er det registrert samiske boplasser, flere tufter som kan være fra jernalder/middelalder og en steinalderboplass. Her er det også registrert jernvinneplasser, anlegg for kull/tjærebrenning, samt fangstgroper. Ogdal historielag sitter på mye kunnskap om historisk bruk av området.

Kulturminner forvaltes av Trøndelag fylkeskommune/Trööndelagen fylhkentjielte og Sametinget/Sámediggi. Kulturminner eldre enn år 1537 og samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet (jf. kulturminneloven §§ 3 og 4), og det er forbudt å gjøre inngrep i eller på annen måte skade eller utilbørlig skjemme disse (uten at det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 8). Ved byggesaker og tiltak som medfører fysiske inngrep skal derfor kulturminnemyndighetene kontaktes for å være sikker på at man ikke forringer/ødelegger kulturminner.

Setervoller

De eldste setervollene i Skjækra/Skæhkerenjohke kan ha vært i bruk siden begynnelsen av 1800-tallet. På enkelte av plassene bodde folk hele året. På Nikolaivollen ved foten av Grønlihøa bodde det folk i 1830-årene, og Nordvollen i Skjækerosen var boplass i 1840-1850. Flere av de gamle setervollene er i dag merket med røyser og navneplater.

Skogbruk/fløyterdam

I Ogdalen ble det fløytet tømmer på både store og små vassdrag, og det var behov for dammer for å kunne slippe på vann for å fløyte tømmeret nedover. I landskapsvernområdet står det fortsatt igjen en dam på nordøstsiden av Skjellivatnet. Den har eksistert også før 1948, men det ble bygd ny i 1948 og restaurert i 1989. I randsonen til verneområdet er det også kjent at det har vært dammer ved Vintertjønnna (bygd før 1926, ny 4 meter høy dam i 1950), Sottjønnin, Gåstjønnna (bygd 1953) og Lunddammen.

På 1900-tallet ble det etter hvert populært å grøfte myr for å tørrlegge våtmarksområder slik at man kunne dyrke skog. Grøftene finnes mellom Andreastjønnna og Sottjønnin, men det kan tenkes at det finnes grøfter også andre steder. Selv om myrgrøfter i mange tilfeller restaureres i dag for å ivareta myras funksjonalitet, har myrgrøfter en plass i den kulturelle historien av norsk skogbruk.

BYGG OG INSTALLASJONER

Hytter

Det er mange hytter i landskapsvernområdet. De første hyttene ble satt opp rundt år 1900 og ble brukt som husvær i forbindelse med jakt, fiske og høsting. I løpet av 1970- og 1980-åra ble det bygd hytter også for fritidsformål, og det er ca. 90 hytter i landskapsvernområdet i dag. De eldste hyttene ligger enkeltvis utenfor regulerte hyttefelt, og de fleste finnes i tilknytning til Sottjønnen, Skjellivatnet, Skjelbreia og Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie. Hyttene ligger likevel minimum 3 kilometer fra bilvei, og er av enkel standard uten tilkoblet VA-system og strøm. Med innføringen av landskapsvern i 2004 ble det stopp i nybygging innenfor vernegrensen, og hyttene er derfor begrenset til å holde en enkel standard.

Bygninger utgjør en del av landskapet. Det er viktig ved endring av bygninger at det ikke påvirker landskapets karakter negativt. I verneforskriften heter det at tradisjonell byggeskikk skal benyttes ved vedlikehold av bygninger. Det foreligger ingen byggeskikkveileder fra nasjonalparkforvaltningen, men Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF har retningslinjer for hvordan hytter på deres eiendom skal se ut. Det er ikke kjent at Statskog har tilsvarende retningslinjer for sin eiendom. Normen blant hyttene i landskapsvernområdet er saltak, enkle vinduer, solcelle på yttervegg, parabolantenne på vegg, mørkt tak eller torvtak, mørk naturfarge på ytterveggene og bygg i en etasje.

I Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) - Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet heter det at økt standardheving ofte også vil innebære mer synlighet, som vil kunne medføre redusert opplevelsesverdi av landskapet. Visse standardhevinger som følge av endret behov med tiden vil godtas så fremt det er forsvarlig etter verneforskriften og naturmangfoldloven §§ 8-12.

Svillestien

Svillestien er godt tilrettelagt med tresviller impregnert med kreosot som tidligere ble brukt på jernbanen. Det er bruer flere plasser innenfor verneområdet for å sikre fremkommelighet til private hytter og utleiehytter. Det står i **Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder** at forvaltningsmyndigheten også utenfor verneområder (f.eks. ved innfallsporter) bør være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

INFRASTRUKTUR

Merkede stier

- Ålnesseteren - Nåvatnet, ansvarlig: Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe
- Lustadvatnet - Norges Geografiske Midtpunkt - Lågvassbu - Skjækerosstu, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Lustadvatnet - Finnhaugseteren - Skjellivatnet - Kjølén, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Litj-Gaulstad - Damtjønndalen - Skjellivatnet, ansvarlig: Steinkjer kommuneskoger-Ogndalsbruket KF
- Skjækerdalen/Skæhkeren vuemie - Setertjønnytta - Lågvassbu - Damtjønndalen - Litj-Gaulstad, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Litj-Gaulstad - Stortjønning - Skjækerosstu, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Stortjønning - Skjækerdalshytta, ansvarlig: DNT Nord-Trøndelag
- Setertjønnytta - Skjækerhytta, ansvarlig: Snåsa fjellstyre/Snåasen vaerieståvroe

I tillegg er det mye brukte stier som ikke er merket/er delvis merket.

TILTAKSPLAN

Tilrettelegging

Stier gir trygghet og fellesskapsfølelse, de gir mulighet for trygg og sikker ferdsel, de viser oss steder og opplevelser i naturen og de binder sammen fortid og nåtid. Tilretteleggingen kan bidra til å vise hvilke kvaliteter i landskapet som vektlegges som viktig. Eksempelvis er det tilrettelagt med gapahuker når man har god utsikt til Grønlihø og innover Skjækerfjella/Skæhkere.

For å gjøre tilretteleggingstiltak tilstrekkelig motstandsdyktige mot fremtidens klima, må utbyggere ta hensyn til de utfordringene klimaendringer innebærer for funksjonalitet og levetid for blant annet broer, ilandstigningsbrygger og turveier.

Tilrettelegging skal skje i tråd med verneforskriften og besøksstrategien.

MOTORFERDSEL

Motorferdsel innenfor landskapsvernområder reguleres av **motorferdselloven** som forvaltes av kommunene Steinkjer/Stientje og Snåsa/Snåase. Det bør være en tett dialog mellom kommunene, og mellom nasjonalparkforvaltningen og kommunene, slik at en får informasjon om omfang av motorferdsel som kan påvirke verneverdiene, friluftslivet og annen bruk av landskapsvernområdet.

Det forventes at motorferdsel som medfører skade på verneverdiene rettes opp på skadegjørers bekostning jf. naturmangfoldloven § 11.

Den som utøver reindrift har, i henhold til reindriftsloven § 23, anledning til å bruke nødvendige fremkomstmidler i samsvar med distriktsplanen. Bruk av terrenggående kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og skal så langt mulig foregå i faste løyper.

TILLEGGSSOPPLYSNINGER

Bruk av droner

Bruk av droner reguleres ikke av verneforskriften for Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde. Det finnes imidlertid en bestemmelse, § 3 pkt. 4.1, i forskriften som sier at "*all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.*" Denne aktsomhetsplikten gjelder for all ferdsel, inkludert bruk av drone.

Les mer om regler for å fly droner i naturen **Regler for å fly droner i naturen**

FORVALTNING

INNLEDNING

Verneforskriften

Verneforskriften er oppbygd slik at det først gis et generelt forbud mot alle inngrep og tiltak som kan skade eller redusere verneverdiene innenfor området. Deretter beskriver forskriften hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt uten søknad, samt hvilke tiltak og aktiviteter som kan tillates etter søknad (tillatelse/dispensasjon). Verneformålet (§ 2) sier noe om hvorfor området er vernet, og er viktig ved fortolkning av de enkelte bestemmelsene i forskriften.

Forvaltningsplanen skal sørge for å utdype hva verneforskriften betyr, for eksempel beskrive hva ombygging og utvidelse av eksisterende bygg innebærer (jf. § 3 pkt. 1.3 a), samt gi retningslinjer for forvaltningen av verneforskriften.

Dispensasjonssøknader

Det er viktig at søknader inneholder utfyllende informasjon om hvem, hva, når, hvor, hvorfor og hvordan tiltaket/aktiviteten skal gjennomføres. For å sikre at søknaden er godt nok opplyst, bør søknadene sendes kommunen, som deretter videresender søknadene til nasjonalparkstyret. Alle saker skal først behandles etter verneforskriften før de behandles ferdig etter annet lovverk. Før et tiltak kan iverksettes må det som oftest foreligge en tillatelse fra grunneier, kommunen, nasjonalparkstyret og eventuell annen myndighet.

Alle søknader skal vurderes etter behov og behandles i tråd med verneforskriften og de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det likevel gjøres en selvstendig vurdering av hvorvidt dispensasjon skal gis. Det er altså opp til forvaltningsmyndigheten å vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon, etter en samlet vurdering hvor også verneformål, naturforholdene, andre interesser m.m. inngår. Forvaltningsmyndigheten har også mulighet til å knytte vilkår til sine vedtak, så lenge disse vilkårene står i forhold til tillatelsen (oppleves saklig i forhold til tillatelsen).

Klager

Alle med rettslig klageinteresse jf. forvaltningsloven § 28 kan påklage et enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre (3) uker fra mottaker er gjort kjent med vedtaket. Klagen sendes nasjonalparkstyret for vurdering. Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak sendes klagen til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Dersom nasjonalparkstyret derimot endrer sitt opprinnelige vedtak, er det nye vedtaket å regne som et nytt enkeltvedtak med påfølgende klagerett.

Forhold til andre lover

Verneforskriftens regler angir rammen for hva som er lov innenfor verneområdet. Andre lover som plan- og bygningsloven, motorferdselloven, viltloven, reindrifftsloven og fjelloven gjelder også innenfor verneområdet, og tiltak/aktiviteter vil ofte kunne trenge tillatelse etter flere lovverk.

Samhandling med kommunene

God kommunikasjon mellom kommunene og nasjonalparkforvalteren(e) er viktig. I noen saker skal en søknad behandles etter flere lovverk (f.eks. byggesaker) og hos flere forvaltningsmyndigheter. Det står i naturmangfoldloven § 48 at vedtak først skal fattes etter verneforskriften. Søknaden kan likevel sendes til kommunen først, som videresender den til nasjonalparkstyret. Kommunene har gode rutiner på krav til søknader og vil slik sørge for at en søknad er tilstrekkelig opplyst før den kommer for behandling etter verneforskriften. Det er viktig at nasjonalparkstyret sender aktuelle vedtak til kommunen og motsatt for å opprettholde flyt i prosessen.

Samhandling med brukerinteresser

Hvert år søker forvaltningsmyndigheten om midler fra Miljødirektoratet for å gjennomføre tiltak for å fremme verneverdiene. I forkant av dette (gjerne november/desember) pleier forvaltningsmyndigheten å gjennomføre innspillsmøte med sentrale brukerinteresser av området. Slik har brukerinteressene et forum for å komme med innspill til tiltak som kan/bør gjennomføres. Dette oppleves som en god måte å sikre dialog og samhandling på, og vil være viktig å ivareta også fremover. Denne samhandlingen er lokalt kjent som "bestillingsdialogen". Tiltak det søkes om penger til skal være forankret i forvaltningsplanen, besøksstrategien eller ha en positiv innvirkning på verneverdiene. Mange av brukerinteressene er også representert i rådgivende utvalg.

TILTAKSPLAN

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000000 2	1	Utlegging av ved på tilrettelagte bålplasser, primært gapahukene langs Svillestien.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILV V00002 335_00 000000 4	2	Ferdsestilling på Svillestien. Viktig å overvåke bruken av området, særlig innfallsporten. Dette kan innebære innkjøp av ferdselstellere i nasjonalparkstyrets eie. Dette tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.	Annet	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILV V00002 335_00 000000 3	4	Bytte materiale på Svillestien til miljøvennlig materiale.	Restaurering	Ikke valgt	10.11.2022		

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opph av
ID_TILV V00002 335_00 000001 0	5	Stimulere til at besøkende i størst mulig grad bruker Svillestien og går inn mot Midtpunktet. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene .	Tilretteleggi ng og informasjon	Ikke valgt	10.11. 2022		

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opph av
ID_TILV V00002 335_00 000000 5	6	Kartlegge kulturminner. Selv om kulturminner ikke reguleres av verneforskriften er det viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag på dette. Dette inkluderer også potensielt historiske ferdselsveier. Formidling av kunnskapen som innhentes er viktig for å (om mulig) heve opplevelsesverdien av området. Dette tiltaket kan sees i sammenheng med Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.	Kartlegging	Ikke valgt	10.11. 2022		

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000000 6	7	Årlig dialog/møter med de mest sentrale brukerinteressene av verneområdet. Dette skal sikre god informasjonsflyt, oppdatert kunnskapsgrunnlag, enklere saksbehandling og sterkere eierskapsfølelse for brukerinteressene. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.	Annet	Ikke valgt	10.11.2022		

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000000 7	8	Stimulere til bruk av fellesnaust. Dette inkluderer å stimulere til å bygge landskapsvennlige naust som kan huse flere båter, male naust i like farger og ta bort eierløse båter.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILV V00002 335_00 000001 1	9	Ta bort stier hos Kartverket som vi ikke ønsker ferdsel på. Dette er for å kanalisere ferdselen dit vi ønsker. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opph av
ID_TILV V00002 335_00 000000 9	10	Vurdere skilting, merking og tilrettelegging til stier og områder man ønsker ferdsel, og der det av sikkerhetsmessige årsaker bør tilrettelegges. F.eks. skilting til brua ved Stubben, skilting til vadeplassen ved Skjelbreia og bro over Skjelbreia.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILV V00002 335_00 000001 5	11	Kartlegge og tette eksisterende myrgrøfter for å unngå ytterligere drenering av myrer. Bør vurdere om et fåtall grøfter skal bevares av kulturhistoriske hensyn.	Restaurering	Ikke valgt	17.01.2023		

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000001 6	12	Stimulere til at vedhogst gjøres i områder med kulturskog for å få en naturlig dynamikk i skogsområdene. I dag er noen skogområder unaturlig tette etter at de var plantet på 1900-tallet. Kan eventuelt vurdere å samarbeide med grunneier om et årlig veduttak i kulturskogområdene.	Restaurering	Ikke valgt	17.01. 2023		
ID_TILV V00002 335_00 000001 3	13	Kartlegge og sårbarhetsvurdere leik- og spillplasser for f.eks. storfugl (og om hensiktsmessig orrfugl). Verneforskriften sier at hogst ikke skal gå utover bl.a. tiurleiker.	Kartlegging	Ikke valgt	11.11. 2022		

ID_TILTAK	PR	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000001 7	14	Informasjon om verneverdier, reinens arealbruk, mm for å øke den besøkendes opplevelse og forståelse av egen påvirkning på naturmangfold og rein.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	19.01.2023		
ID_TILV V00002 335_00 000001 4	15	Informasjon på nasjonalparkstyre.no.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	23.11.2022		

ID_TILTAK	PR	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 335_00 000001 2	16	Stimulere lokale forsknings- og utdanningsinstitusjoner til å bruke verneområdet til deres virksomhet. Dette vil gi et bedre lokalt eierskap til verneområdet, bedre kunnskapsgrunnlag og samhandling med fagmiljøer. Tiltaket bør sees i sammenheng med nasjonalparkene.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	10.11.2022		
ID_TILV V00002 335_00 000001 8	17	Vurdere tiltak som reduserer speilrefleks fra vindusflater med uheldig påvirkning på dyrelivet.	Annet	Ikke valgt	19.01.2023		

SKJØTSELSPLAN

Ikke behov for plan

BESØKSFORVALTNING

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

FORVALTNINGSUTFORDRINGER

Utfordringene for forvaltningen av Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde er å hindre tap av biologisk mangfold, naturtyper og kulturverdier. I tillegg skal naturgrunnlaget ivaretas slik at det kan utøves samisk reindrift. De viktigste truslene kan deles i følgende kategorier:

- Klimaendringer
- Gjengroing
- Slitasje på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv og reindrift som følge av menneskelig aktivitet og ferdsel
- Tekniske inngrep i verneområdet og utenforliggende tiltak som kan påvirke vegetasjon, dyreliv og reindriften
- Utenforliggende tiltak som kan påvirke verneverdiene

NATURMANGFOLDLOVEN

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Miljørettslige prinsipp (§§ 8-12)

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter. De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Det er viktig å påpeke at kunnskapsgrunnlaget innebærer både vitenskapelig kunnskap så vel som erfaringsbasert kunnskap. Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

Mer informasjon: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter og Veiledning til naturmangfoldlovens kapittel 2

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

Skjøtsel ved naturmangfoldloven § 47

Naturmangfoldloven (nml) § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtelsøyemed å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet.

Bestemmelsen i nml § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i nml § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i nml § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir nml § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i nml § 47 krever dispensasjon fra verneforskriften og avtale med grunneier.

Forvaltningsmyndigheten skal jf. nml § 47, hvis mulig inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemt skjøtselstiltak.

Dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller;

- dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig,
- dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller
- dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. **Rundskriv om forvaltning av verneområder.**

Det stilles strengere krav til begrunnelse av dispensasjoner gitt etter nml § 48 enn forvaltningslovens generelle krav til begrunnelse av vedtak.

Randområder til verneområdet

Naturmangfoldloven § 49 omhandler utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. Dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. Forvaltningsmyndigheten bør i slike tilfeller gi høringsuttalelse i saken for å sikre at tilstrekkelig hensyn til verneverdiene blir ivaretatt.

VERNEFORSKRIFT URL

<https://lovdata.no/forskrift/2004-12-17-1692>

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS RETNINGSLINJER

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.1	Inngrep i landskapet Området skal vernes mot alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av § 3 pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot alle inngrep. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak er søknadspliktig. Det vil si at det kan endre landskapets art eller karakter. Her må også tiltakenes samlede belastning på verneområdet vurderes.

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
2	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.2 a	<p data-bbox="751 297 1190 327">Tiltak som ikke krever søknad</p> <p data-bbox="751 405 1426 568">Vedlikehold av bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk, samt vedlikehold av gjerder, sanketrøer, bruer, klopper, merking o.l. er tillatt.</p> <p data-bbox="751 647 1410 766">Med vedlikehold menes med jevne mellomrom behov for å foreta utskiftninger på grunn av slitasje, være og vind og andre påførte skader.</p> <p data-bbox="751 844 1318 918">Vedlikeholdet skal ikke føre til endring i byggets størrelse eller fasade.</p> <p data-bbox="751 996 1426 1205">At vedlikeholdet skal være i tradisjonell byggeskikk vil si at materialvalg, vinduer, piper, fargesetting m.m., følger det som er tradisjonen for området, i samsvar med standard på vernetidspunktet.</p>
3	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.2 b	<p data-bbox="751 1272 1190 1301">Tiltak som ikke krever søknad</p> <p data-bbox="751 1379 1394 1498">Oppføring av gjerder/samleanlegg av midlertidig karakter for reindrift/bufehold er tillatt.</p> <p data-bbox="751 1576 1394 1787">Gjerder eller anlegg som ikke blir stående ut over en sesong defineres som midlertidige jf. reindriftsloven § 24. Alle slike anlegg skal tas ned og fraktes ut av området etter bruk. En sesong tilsvarer 1 år.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
4	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 a	<p data-bbox="751 297 1414 371">Tiltak som krever søknad- Ombygging/utvidelse eksisterende bygninger</p> <p data-bbox="751 450 1430 927">I forbindelse med behandling av søknad om ombygging/utvidelse av <u>eksisterende</u> bygninger, vil det inngå i vurderingen hvorvidt tiltaket vil påvirke landskapets art eller karakter. En utvidelse må vurderes opp mot det opprinnelige byggets størrelse og plassering. Søknad om byggetiltak skal inneholde målsatte plan - og fasadetegninger, samt beskrivelse av materialer og farge på tak, vegger, grunnmur og/eller andre installasjoner. Alle søknader om dispensasjon skal behovvurderes.</p> <p data-bbox="751 1005 1430 1435">Ombygging/utvidelse av bygninger kan kreve behandling også etter plan- og bygningsloven som kommunen forvalter. Søker må derfor forhøre seg med den aktuelle kommune om dette. Der hvor kommunal behandling er nødvendig, skal søknad sendes både kommune og vernemyndighet. Dersom saken sendes forvaltningsmyndighet direkte, må saksbehandler sørge for nødvendig koordinering med andre myndigheter.</p> <p data-bbox="751 1514 1414 1583">Samlet maksimalt areal for ulike bygningstyper beskrives under:</p>

- Fritidshytte og bod/uthus/anneks kan ikke til sammen overstige bebygd areal (BYA) på 80 m².
- BYA (bebygd areal) er summen av bebygd areal for **alle bygninger, bygningsdeler og konstruksjoner over bakken**, og måles ved utvendig kledning (NS 3940:2012 OG TEK17).

Det kan ikke gis dispensasjon for platting/terrasse/trapp som ikke er en del av bygningens BYA i dag med hjemmel i verneforskriften.

Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere vilkår om hvordan slike tiltak skal plasseres/utformes, og ombygging/utvidelse av eksisterende bygninger skal tilpasses eksisterende bygningsmiljø.

Det skal benyttes miljøvennlige materialer, og bygninger bør ha mørk og matt takoverflate. Ønskes det torvtak, så stilles det krav om at torven hentes lokalt, for å søke å unngå introduksjon av nye arter jf. § 3 pkt. 2-1. Et slikt torvuttak kan etter søknad tillates, men krever altså dispensasjon fra nasjonalparkstyret.

Vindu med store, blanke overflater vil gi gjenskinn som potensielt kan forstyrre fulge- og dyrelivet, og det er derfor viktig å gjøre tiltak for å bøte på dette.

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
			<p>Pilar- og murhøyde bør holdes på et minimum, slik at bygningen tilpasses terrenget i størst mulig grad.</p> <p>Det skal settes som vilkår i tillatelser at tiltakshaver må dokumentere ferdigstilling med å legge fram minst tre (3) gode bilder av det utførte arbeidet.</p> <p>Denne bestemmelsen åpner ikke for bygging av nye bygninger/elementer, som platting, hundehus, jordkjeller, solcelle, energianlegg, naust, gjerde m.m.</p>
5	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 b	<p>Tiltak som krever søknad - Gjenoppføring av bygninger etter brann</p> <p>Dersom bygninger innenfor verneområdene blir ødelagt av brann eller naturskade kan det etter søknad gis tillatelse for gjenoppføring.</p> <p>Ved tillatelse til slik gjenoppføring, kan det stilles vilkår om at nytt bygg får samme størrelse og bruk som det gamle.</p>
6	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 c	<p>Tiltak som krever søknad - bygging av bruer og legging av klopper</p> <p>Bygging av bruer og legging av klopper er søknadspliktig. Forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår knyttet til plassering og utforming av slike tiltak.</p> <p>Søknader knyttet til landbruk og reindrift skal ha uttale fra fagmyndighet som begrunner behovet.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
7	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 d	<p>Tiltak som krever søknad - riving av bygninger</p> <p>Riving av bygninger krever tillatelse.</p>
8	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 pkt. 1.3 e	<p>Tiltak som krever søknad - oppføring av gjerder, samleanlegg og enkle gjeterhytter (reindrift, bufehold)</p> <p>Oppføring av gjerder og samleanlegg av permanent karakter (lenger enn 1 år) og enkle gjeterhytter krever tillatelse.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere bestemmelser om hvordan gjerder og anlegg skal plasseres og utformes.</p> <p>Søknader knyttet til landbruk og reindrift skal ha uttale fra fagmyndighet som begrunner behovet.</p> <p>Størrelse på gjeterhytte avhenger av husværets bruk. Enklere gjeterhytter for kortvarig opphold bør ikke overstige 15 m² BYA, men kan i særskilte tilfeller tillates bygd inntil 25 m² BYA.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
9	Landbruk - jord og skogbruk	§ 3 pkt. 2.5	<p>Skog - hogst i tråd med driftsplan godkjent av forvaltningsmyndigheten</p> <p>Hogsten skal skje etter følgende føringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lukkede hogstformer skal benyttes • områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares • bekkedaler, urskogslommer, koller og tiurleiker skal bevares • edellauvskog, arealer med fuktskog og områder med særegne botaniske forekomster skal ikke hogges • tørrfuru (gadd) skal ikke felles, og særegne vekstformer (eks. rilkuler) skal ikke tas • all hogst nærmere enn 200 m fra vann og myr(kant) gjennomføres som plukkhogst • tømmeret skal fraktes på vinterføre på en slik måte at varige markskader ikke oppstår • etablering av ny skog skal fortrinnsvis skje ved naturlig foryngelse • all skogsdrift skal meldes til forvaltningsmyndigheten for landskapsvernområdet på forhånd

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
10	Landbruk - jord og skogbruk	§ 3 pkt. 2.6 3. ledd	<p data-bbox="751 297 1430 371">Skog - tiltak som krever søknad - uttak av ved til hytter/setre</p> <p data-bbox="751 450 1430 658">Uttak av ved er søknadspliktig. Det åpnes for at vedhogst knyttet til regulerte hyttefelt/"tett" hyttebebyggelse, kan tillates etter føringer nedenfor. Søknad sendes til grunneier, som oversender søknad til nasjonalparkstyret.</p> <p data-bbox="751 734 1430 808">Føringer/retningslinjer for hogst av ved til bruk på hytte/seter:</p> <ul data-bbox="794 936 1430 1861" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="794 936 1430 965">• alt uttak av ved skal skje som plukkhogst <li data-bbox="794 1021 1430 1140">• det er kun tillatt med veduttak som skal brukes på egen hytte/seter, ikke for videresalg <li data-bbox="794 1196 1430 1314">• tørrfuru (gadd) skal ikke felles og særegne vekstformer (rikuler) skal ikke tas <li data-bbox="794 1370 1430 1489">• maksimal godkjent veduttak for hytter/setre er 2 m³ pr. år (fastkubikk/trær felt) <li data-bbox="794 1545 1430 1574">• uttak av ved krever grunneiers tillatelse <li data-bbox="794 1630 1430 1704">• de største/groveste trærne skal ikke hugges <li data-bbox="794 1760 1430 1861">• 4-årig dispensasjon kan innvilges dersom faglig forsvarlig

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
11	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.2, 1.ledd	<p data-bbox="751 297 1390 371">Tiltak som ikke krever søknad - tradisjonell turvirksomhet</p> <p data-bbox="751 450 1428 658">All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Alle som ferdes i område hvor tamrein og andre beitedyr beiter, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet.</p> <p data-bbox="751 734 1414 902">Denne bestemmelsen åpner for at turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger ikke trenger å søke.</p> <p data-bbox="751 978 1406 1055">For mer informasjon omkring ferdsel i utmark, se friluftsløven</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
12	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.2, 2.ledd	<p data-bbox="751 297 1414 327">Tiltak som krever søknad - organisert ferdsel</p> <p data-bbox="751 405 1414 613">Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Eksempler på slik organisert ferdsel kan være jaktprøver, konkurranser, større arrangement m.m.</p> <p data-bbox="751 692 1414 945">Med organisert ferdsel menes ferdsel av et visst omfang, som kunngjøres på forhånd eller har en form for gjentakelse, og som det står en arrangør bak. Ved tvilstilfeller avgjør forvaltningen hva som betraktes som organisert ferdsel.</p> <p data-bbox="751 1023 1414 1232">Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår som sikrer ivaretagelse av verneverdiene ved utøvelse av den organiserte ferdselen, herunder vilkår om å unngå hekke-/yngletiden for berørte arter.</p> <p data-bbox="751 1310 1414 1429">Forvaltningsmyndigheten bistår i vurderingen av hvorvidt en aktivitet er søknadspliktig eller ikke.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
13	Friluftsliv	§ 3 pkt. 4.3	<p>Organisert bruk av hest</p> <p>Organisert bruk av hest er tillatt på vei eller trasé som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten. Kløving med hest for transport av utstyr til hyttefolk, jegere o.l. er tillatt.</p> <p>Utpekte traséer er Roktdalen-Nåvasshytta, Lustadvatnet-Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie og Gaulstad-Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie tillates.</p>

TILGRESENDE VERNEOMRÅDER

Nasjonalparkstyret har også forvaltningsmyndighet til Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalparksom ligger øst for landskapsvernområdet.

Tiltak og tilrettelegging som gjøres i landskapsvernområdet skal sees i sammenheng med nasjonalparken.

Det er også tilgrensende naturreservat vest for landskapsvernområdet, men disse har ikke nasjonalparkstyret forvaltningsmyndighet for.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Sofie K. Selvaag og Line C. Wold	2018	Brukerundersøkelse i Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark	Norsk institutt for naturforskning	https://brage.nina.no/nina/xmlui/handle/11250/2497096

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Skæhker e Sijte	201 5	Distriktsplan Skæhkere Sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt		https:// www.sta tsforvalt eren.no/ nb/Trond elag/Lan dbruk- og- reindrift /Reindrif t/Reindr ift/Reindr iften-i- Trondela g/

VEDLEGG

FILVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
30.11.20 22	Forlik mellom Staten og Snåsa Fjellstyre (20- 129753SKJ-FROS)		
06.10.20 22	Besøksstrategi for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe		
10.11.20 22	Bilde - Naustbukta ved Skjækervatnet/Skæhkerenjaevrie, med Skjækerhatten/Huvhpie i bakgrunn		Eirik Sønstevol d
11.11.20 22	Presedens i byggesaker etter nml § 48 (02.03.15)	Klima- og miljødep artement et	

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
02.02.2023	Overnattingsdøgn for utleiehytter i Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne/Låarte-Skæhkere-Lijre. Hyttene i Skjækra/Skæhkerenjohke LVO er markert.	Rådata tilsendt fra utleieselskap	
10.11.2022	Artsobservasjoner innenfor Skjækra/Skæhkerenjohke landskapsvernområde 2010-2022	Artsdata banken	
10.11.2022	Bilde - Grønlihø fra sørvest		Eirik Sønstevald
10.11.2022	Bilde - Gapahuken ved Norges geografiske midtpunkt		Eirik Sønstevald
10.11.2022	Bilde - Svillestien i retning østover, med Skjækerfjella/Skæhkere i bakgrunn		Eirik Sønstevald
10.11.2022	Bilde - Norges geografiske midtpunkt		Eirik Sønstevald

KARTVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
29.03.2023	Oversiktskart med merka stier, utleiehytter, gapahuker, mm		Eirik Sønstevald

Arkivsaksnummer: 2024/14383-0

Saksbehandler: Lina Nøstvold

Dato: 06.12.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	44/2024	17.12.2024

Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark - merking av sti opp til Sagvollvola - Ti på topp Verdal 2025

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre / Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gis, med hjemmel i verneforskriften § 3 pkt. 1.3 f) og § 3 pkt. 5.2 dispensasjon for organisert ferdsel og midlertidig merking av trase fra Malså til Sagvollvola i forbindelse med ti-på-topp Verdal 2025.

Vilkår

- Turen skal være åpen for registrering mellom 1. juni og 1. oktober 2025.
- Merkingen skal skje nært opptil åpning av registreringsperioden og skal gjøres med røde pinner som fjernes umiddelbart etter endt registreringsperiode.
- Traseen skal legges langs eksisterende sti i terrenget, og søke å unngå bløte partier så godt som mulig. Dette for å unngå slitasje.
- Dersom tillatelsen medfører at verneformålet utfordres ved at naturgrunlaget skades, kan tillatelsen trekkes tilbake.
- Søker skal i etterkant sende inn en kort rapport som synliggjør antallet deltagere som har besøkt turmålet. Frist for innsending 1.12.2025.

Begrunnelse

Og tilrettelegge for organisert ferdsel og midlertidig merking av trase fra Malså til Sagvollvola, vil medføre økt ferdsel i perioden hvor stien er åpen. Denne ferdselen er imidlertid av forbigående karakter, når merking fjernes etter endt sesong. Av kartet ser man at stien følger eksisterende sti et stykke før den vinkler av mot Sagvollvola. Dette er et område med flere merkede stier/ferdselsveier allerede, og å imøtekomme en søknad om midlertidig merking av ti-på-topp-tur anses derfor som innenfor det som styret kan imøtekomme. Forvaltningsmyndigheten har også vektlagt de positive aspektene ved et slikt tiltak, hva angår folkehelse og lokalbefolkningens mulighet til å benytte seg av områdene.

Det pekes imidlertid på viktigheten av at tiltakshaver er bevisst i valget av trase for å unngå de mest sårbare områdene, samt at alle vilkår knyttet til dispensasjonen overholdes. Dato for endt rapporteringsperiode er flyttet frem til 1. oktober. Dette av hensyn til reindrifta i området, som trenger ro under høstsamlingen som starter da.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

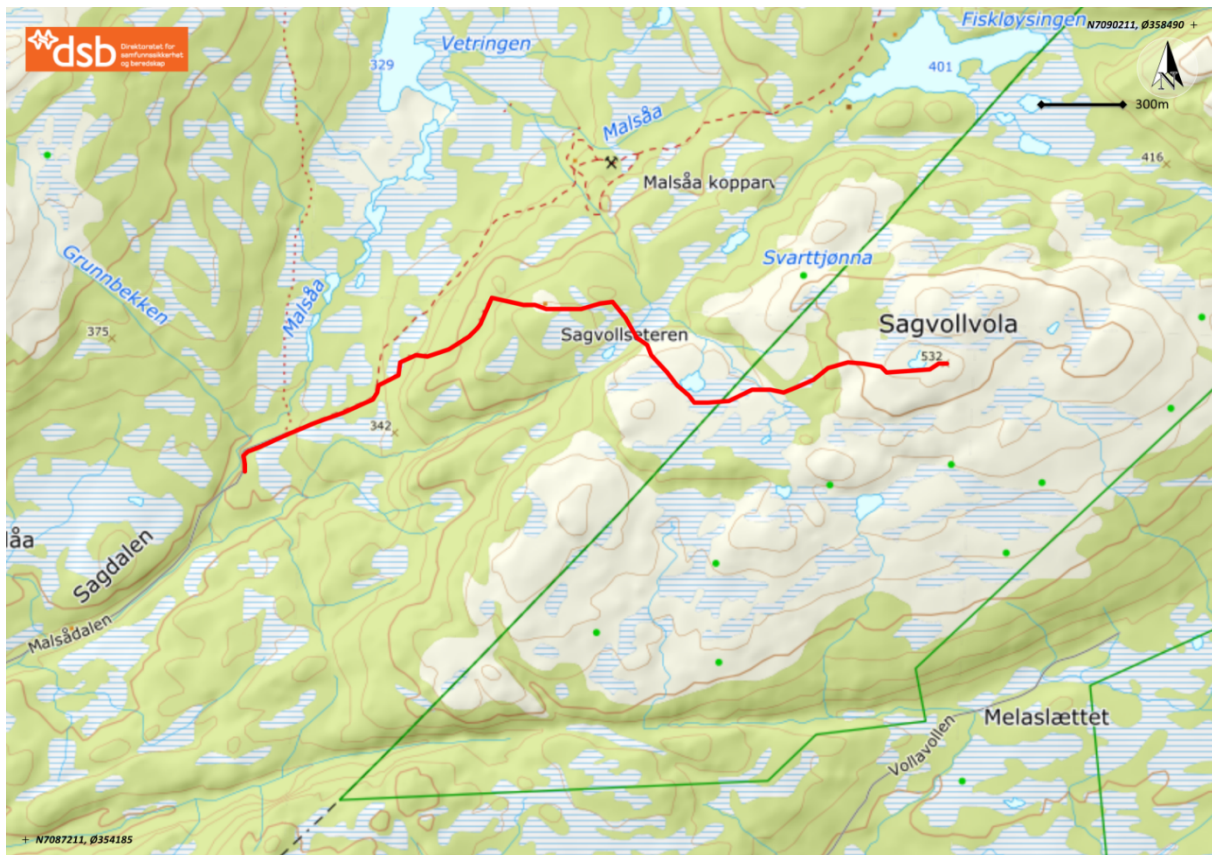
Vedlegg

- 1 Kart Sagvoldvola
- 2 VS: Søknad om Ti på topp i Verdal
- 3 Uttalelse om søknad om Ti på topp i Verdal- Skjækerfjell reinbeitedistrikt

Saksopplysninger

Det vises til søknad av 3. desember 2024 fra Ti på topp-komiteen i Verdal ved Ann Sissel Vehus. Ti-på-topp Verdal ønsker midlertidig merking av sti fra Malsådalen og til Sagvollvola, som en av ti-på-topp-turene i kommunen i 2025. Merkinga vil skje med røde pinner, som tas ned når sesongen er over. På toppen vil det plasseres en turkasse med turbok i, som også fjernes ved sesongslutt. Turen starter i Malsådalen og følger den opprusta stien mot Malså gruver.

Turen vil være åpen for registrering fra mellom 1.-10. juni, alt etter når våren kommer, og frem til 12. oktober 2025. Det forventes et besøk på mellom 600-800 personer.

Figur 1: Kart som viser traseen som skal merkes midlertidig.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I tråd med delegeringsvedtak av 6. mars 2024 skal søknader om dispensasjon for merking av stier behandles av nasjonalparkstyret. Delegering til nasjonalparkforvalter gjøres kun når vedtak innebærer fornying av en tidligere dispensasjon, eller når det foreligger etablert

forvaltningspraksis fra tilsvarende saker behandlet av styret tidligere. Siden denne konkrete søknaden ikke har vært behandlet tidligere, bør saken behandles av nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken.

Kulturminner skal ivaretas. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Verneforskriften § 3 pkt. 1.1 lister opp inngrep som ikke er tillatt i verneområdet, og merking av stier er et av tiltakene som nevnes i bestemmelsen. Opplistingen i bestemmelsen er imidlertid ikke uttømmende.

Verneforskriften § 3 pkt. 1.3 f) sier følgende:

*«1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:
f) Oppsetting av skilt og merking av stier.*

Dette betyr at forvaltningsmyndigheten har hjemmel til å tillate merking av stier. Alle tillatelser skal basere seg på en behovsvurdering, og i avveiningen av om en tillatelse skal gis eller ikke, skal blant annet forvaltningsplanens retningslinjer og besøksstrategi tillegges vekt. Behovet for merkingen må derfor avveies mot ulempene for verneverdiene, naturmangfoldet og andre brukerinteresser i området.

Hva angår *organisert ferdsel*, så omtales dette i § 3 pkt. 5.2

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.»

Første ledd i denne bestemmelsen åpner for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av blant annet ideelle lag og foreninger. Ti-på-topp er en slik ideell organisasjon, og hvorvidt tiltaket skal anses som organisert ferdsel må dermed vurderes i henhold til andre ledd.

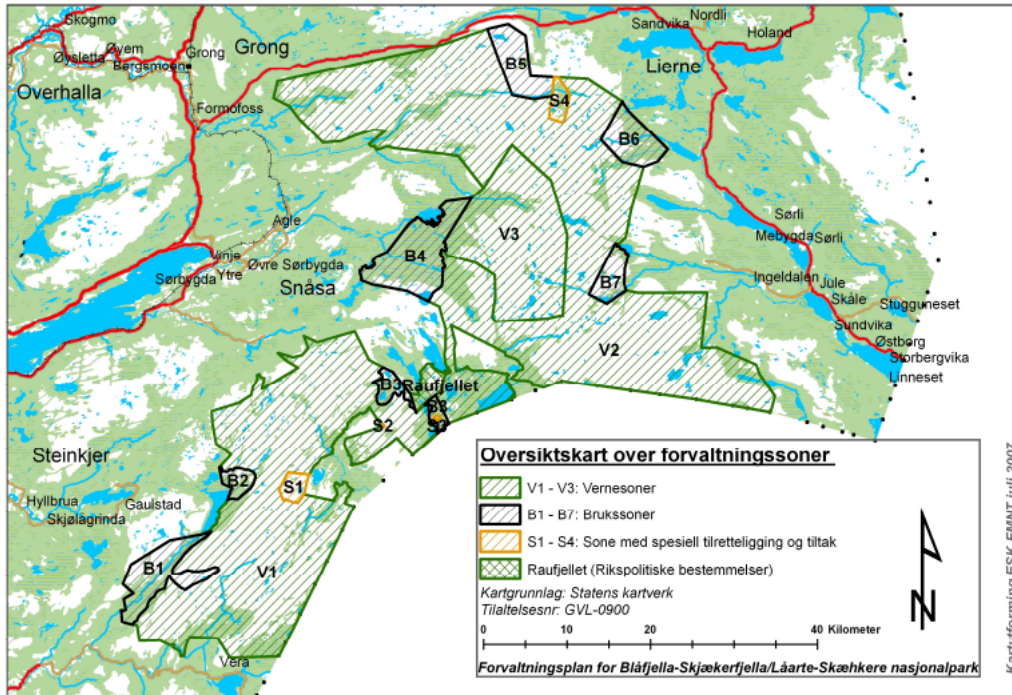
Her åpnes det for en skjønnsvurdering, knyttet til hvorvidt ferdselsformen kan skade naturmiljøet eller ikke. Ut over dette, defineres ikke organisert ferdsel tydeligere i verneforskriften. Miljødirektoratet veileder imidlertid på at organisert ferdsel må ha et visst omfang, det må kunngjøres på forhånd, stå en arrangør bak, eller ha en form for gjentakelse. Av disse punktene, er det kun punktet om gjentakelse som ikke er relevant i dette tilfellet. Av denne grunn, samt antallet mennesker som forventes å besøke turmålet, mener forvalter at tiltaket bør anses som organisert ferdsel. En slik type ferdsel krever dispensasjon fra nasjonalparkstyret jf. § 3 pkt. 5.2.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplan for nasjonalparken er det lagt opp til en soneinndeling, som skal avklare verne- og brukerinteressene innenfor verneområdet i kommende forvaltningsplanperiode. Det skal legges vekt på en reel differensiering med reelle og vesentlige begrunnelser mellom de ulike sonekategoriene uten at dette går ut over verneformålet.

Formålet med soneinndeling er å synliggjøre at man ivaretar verneformålet på best mulig måte og samtidig viderefører/åpner for brukerinteresser der dette kan skje uten negative konsekvenser for vernet. Vern av naturmiljøet er det overordnede målet for alle sonene, og

verneforskriften gjelder uavhengig av sonekategori og teiginndeling. I Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark drives sørsamisk reindrift og de er brukere av hele området uavhengig av sonekategori

Figur 2: Kart som viser de forskjellige sonene i nasjonalparken.

Brukssoner finner man i de lavereliggende områdene der det har vært tradisjonell seterdrift, utnyttelse av bruksretter knyttet til beite, jakt og fiske eller hytter. Den omsøkte traseèn fra Malså til Sagvollvola ligger i sone B1- brukssone 1. I brukssonene kan forsiktede tiltak og inngrep for friluftsliv og/eller tradisjonell bruk tillates. Det er utarbeidet både generelle retningslinjer for brukssoner, samt mer spesifikke retningslinjer knyttet til de enkelte brukssonene jf. side 72-73 i forvaltningsplanen.

I de generelle retningslinjene er det særlig bokstav g) og j) som vurderes som vesentlige i denne saken:

g) For tiltak som det blir gitt tillatelse til skal det settes vilkår som ivaretar hensyn til verneverdier og eventuelle andre brukerinteresser.

j) All aktivitet i området skal vise forståelse for at reindriftnæringa har store interesser i området.

I tabell 11: Brukssonene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark (side 73) står det blant annet følgende om brukssone B1- Skjækerdalen:

«I teigen kan det opprettholdes et relativt høgt bruksnivå for landbruksutnyttelse og tradisjonelt friluftsliv.»

Hensynet til og betydningen av friluftsliv og ferdsel er også omtalt i forvaltningsplanen:

4.3.2. Friluftsliv og ferdsel

Retten til fri ferdsel i utmark kombinert med gamle høstingstradisjoner er grunnlaget for det tradisjonelle og enkle friluftslivet man kjenner fra området i dag. Det å kunne ferdes fritt i skog og utmark er en allemannsrett som sitter dypt forankret i det norske folk. Retten til fri ferdsel i utmark er lovfestet i Friluftsloven.

Områdene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark er viktige friluftslivområder for folk som bor i området. Arealbruken er ofte knyttet til lokale tradisjoner og ferdselen går

som regel langs tradisjonelle stier og leier. I de mer avsidesliggende indre områdene av nasjonalparken møter man sjelden folk og organisert friluftsliv er forholdsvis lite utbredt.

Retten til fri ferdsel er sentral for nasjonalparker generelt, og begrensninger i ferdselen skal ikke gjøres uten at det er god grunn til det. I Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark er et tradisjonelt og enkelt friluftsliv en del av verneformålet.

Besøksstrategi

Formålet med utarbeidelse av en besøksstrategi er å få til en helhetlig, langsiktig og bærekraftig besøksforvaltning i Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker, samt Skjækra landskapsvernområde.

Besøksforvaltning skal være et verktøy for forvaltningen og har som mål å bidra til: å ivareta og sikre natur- og kulturverdiene, lokal verdiskapning, gode opplevelser for de besøkende i verneområdene, å opprettholde grunnlaget for samisk reindrift og annen tradisjonell bruk av verneområdene.

Spesielt slitesvake er vegetasjonstyper som er fuktige, spesielt om de ligger i kupert eller hellende terreng. Vegetasjon på fint substrat (sand, slit) er også sårbare, ettersom de er svært utsatt for erosjon dersom vegetasjonsdekket ødelegges. Det samme gjelder vegetasjon på eksponerte rabber, som har svært dårlig evne til gjenvekst. (Jf. NINA-rapport 1191). Sårbarheten for dyrelivet er i hovedsak knyttet til forstyrrelser i hekke og yngleperioden på senvinter, vår og tidlig sommer.

I besøksstrategien er bærekraftig sambruk et tema. Her er forvaltningens oppgave å bidra til en god balanse der det er plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften, og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene. Området benyttes som beiteområde for både tamrein og sau. I forhold til reindrift så er området en del av Skæhkere sijte/Skjækerfjella reinbeitedistrikt, og nyttes som høstvinter- og vinterbeite. Summen av ferdsel, sammen med hvor ferdselen skjer og til hvilken tid, bestemmer konsekvensene for reindriften.

Naturmangfoldloven og vurdering av tiltak

Naturmangfoldloven kapittel II §§ 8-12 skal legges til grunn ved vurderingene når en gjør vedtak som berører naturmangfold.

Kunnskapsgrunnlaget i saken, jf. nml § 8, er hentet fra søknad, databaser, dialog med reindriften, forvaltningsplan og besøksstrategi. Søk i relevante databaser som sensitive artsdata og artsdatabanken viser funn av forvaltningsprioriterte arter og arter av nasjonal verdi, men det vurderes ikke at tilrettelegging som omsøkt her er en stor trussel mot disse. Søk i GisLink på reindriften arealbruk, viser at reindriften bruker område både til høstvinter- og vinterbeite. Søknaden er også sendt til reinbeitedistriktet for uttalelse, og de har vurdert tiltaket som greit, såfremt registreringsperioden avsluttes 1. oktober og merking fjernes umiddelbart etter endt sesong. Dette fordi høstsamlinga starter i oktober, og da trenger reindriften at det er rolig i dette området slik at samlinga kan skje så rolig og effektivt som mulig. Kunnskapsgrunnlaget vurderes tilstrekkelig til å kunne behandle saken og nml § 9 *føre-var-prinsippet* vurderes ikke nødvendig å vektlegge i stor grad ved behandlingen.

Av søknaden fremgår det at det vil være anslagsvis 600-800 mennesker som besøker turmålet i løpet av sesongen (juni- oktober). Dette er en betydelig ferdsel, men siden det kun skal skje et år, vurderes det ikke å være en belastning som verneverdiene trues av på sikt, jf. nml § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Det er imidlertid viktig at arrangøren er bevist på trasèvalg ved merking av løype, ved å søke og unngå de våteste partiene og heller legge trasè på berg/fjell om mulig. Ut fra kartet ser det ut til at stien kan omlegges

enkelte steder slik at den kommer på fastere grunn, og styret ber derfor tiltakshaver gjøre dette så langt det går jf. nml § 12.

I forhold til nml § 11 og prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, så vurderes ikke dette som veldig relevant i denne saken. Om det imidlertid skulle påvises skade på naturen i forbindelse med tiltaket, skal kostnadene ved oppretting bæres av tiltakshaver.

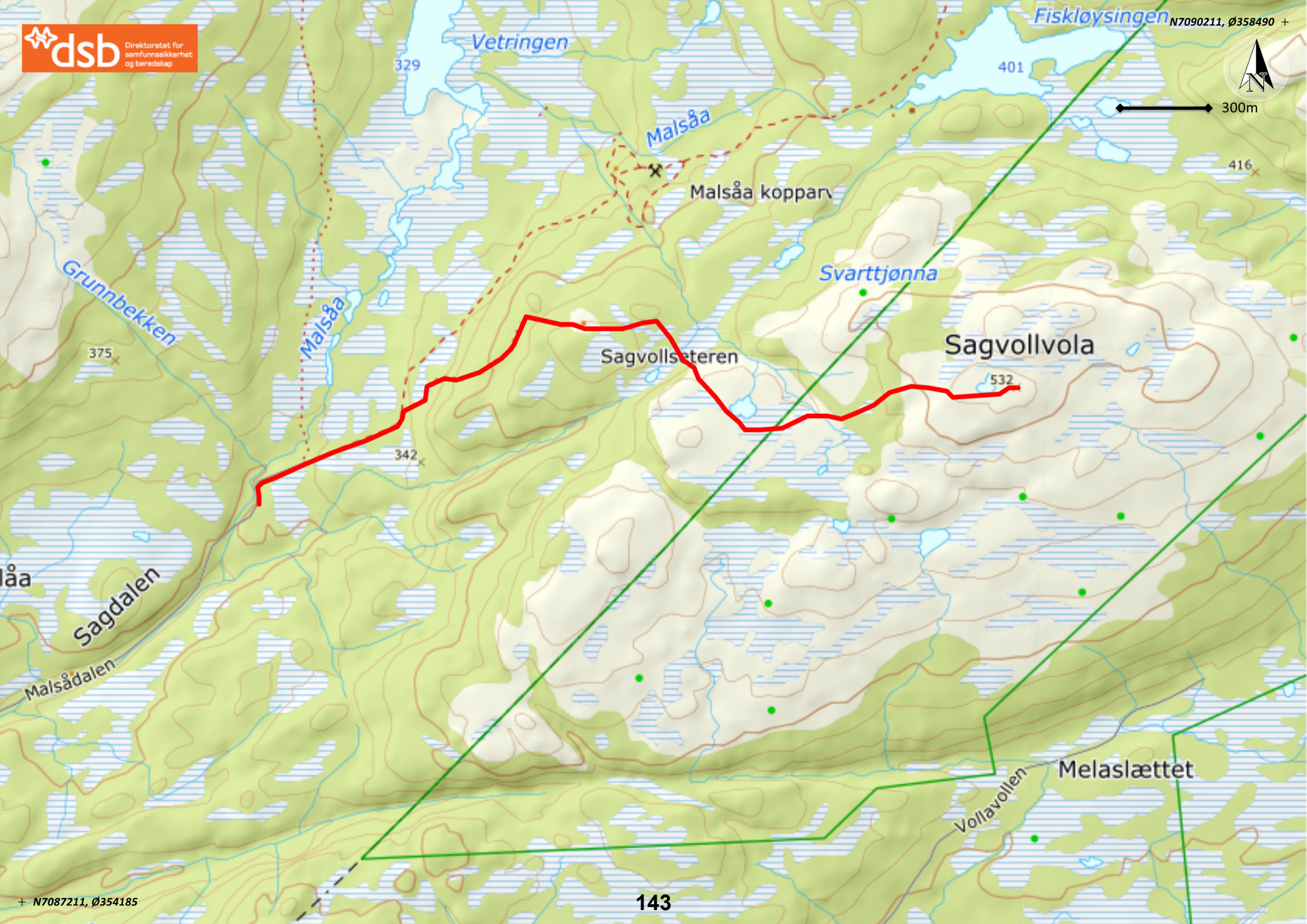
Utfra føringer i forvaltningsplan og besøksstrategi for Blåfjella / Skjækerfjella Nasjonalpark vurderes det som aktuelt å kunne imøtekomme en slik søknad om midlertidig merking av sti for kun én sesong. Alle dispensasjoner skal som kjent behøvsprøves, og fordeler/ulemper skal veies for og imot hverandre. Forvaltningsmyndigheten har forståelse for at slike arrangement er ønsket av lokalbefolkningen, og ser det som positive tiltak med tanke på folkehelse og lokalbefolkningens tilhørighet til områdene. Dette tillegges også betydelig vekt i avveiningen av hvorvidt dispensasjon for organisert ferdsel og midlertidig merking skal gis. Å merke traseèn som ti-på-topp-tur vil medføre økt ferdsel og vil ha negative konsekvenser for naturgrunnlaget i den aktuelle traseèn. Det tillegges stor vekt at dette tiltaket er av forbigående karakter. Viktigheten av at traseèn velges med omhu, for å best tåle belastningen ferdselen medfører poengteres i vilkårene. Videre er det viktig for forvaltningsmyndigheten av vilkåret om å fjerne merking etter endt sesong overholdes, og at hensynet til reindrifta i området ivaretas ved å endre sluttidspunkt til 1. oktober. For å sikre at naturverdiene ikke skades i for stor grad og slik ivareta verneformålet, settes det også vilkår om at merkingen må tas ned dersom ferdselen fører til store skader i terrenget.

Presedens

Det vurderes ikke å gi uheldig presedensvirkning å imøtekomme omsøkt merking så lenge tiltaket ikke er varig, og det er satt vilkår som skal begrense ulemper for naturverdiene i området og andre bruksinteresser.

300m

Vetringen

Fiskløysingen

329

401

Malsåa

Malsåa kopparv

416

Grunnbekken

Svarttjønna

Sagvollseteren

Sagvollvola

375

532

342

lås

Sagdalen

Malsådalen

Vollavollen

Melaslættet

From: annsissel@bakketun.fhs.no[annsissel@bakketun.fhs.no]

Sent: 03.12.2024 07:47:45

To: Nøstvold, Lina[lina.nostvold@statsforvalteren.no]

Subject: VS: Søknad om Ti på topp i Verdal

Til

Nasjonalparkstyret

v/ Lina Nostvold

SØKNAD OM Å BRUKE SAGVOLLVOLA SOM TI PÅ TOPP-POST I VERDAL I 2025

Ti på topp i Verdal er et samarbeidsprosjekt mellom Nord-Trøndelag Bedriftsidrettskrets og Verdal Idrettsråd. Ti på topp-komiteen i Verdal holder på å planlegge neste års Ti på topp. Vi har hatt ansvar for Ti på topp siden 2012, det vil si vi skal til med den 14. utgaven av Ti på topp i Verdal. Sesongen går fra 10. mai til ca. 15. oktober. Det er et flott folkehelseiltak for personer i alle aldre der vi gjør de kjent i Verdal kommune; korte poster, middels poster og lange poster fordelt fra nede i bygda til fjellet.

I 2025 ønsker vi Sagvollvola som en av de 10 Ti på topp-postene. Sagvollvola er en ny Ti på topp-post.

Tidsperiode: Åpning mellom 1. og 10. juni utfra våren og om traseen er fri for snø, til 12. oktober.

Antall: Forventet besøk 600 – 800 personer.

Trase: Se vedlegg.

Turen starter i Malsådalen og følger den opprusta veien mot Malså gruver. Tar av stien mot Sagvollseteren og videre mot toppen og fantastisk utsikt fra Sagvollvola. Noe av turen vil da gå i Blåfjella/Skjækerfjella Nasjonalpark.

Merking: Vi merker med røde pinner i perioden og tar de vekk når sesongen er over. På toppen vil det være en turkasse med turbok i. Den blir fjernet når sesongen er over.

Grunneieravtaler: For at vi skal kunne ta i bruk turmålet, har vi skriftlig avtale med alle grunneierne.

Info: Turen blir beskrevet med kart og info på nett og i turheftet.

Hvis det er noe uklart, må de gjerne ta kontakt.

Håper på positivt svar.

Mvh

Ann Sissel Vehus

leder i TI på topp-komiteen i Verdal

From: Hanne-Lena Wilks[hl.wilks@hotmail.com]

Sent: 06.12.2024 08:21:15

To: Nøstvold, Lina[lina.nostvold@statsforvalteren.no]

Subject: Søknad om Ti på topp i Verdal Hei,

Det er greit med denne turen, men at den avsluttes 1.oktober og at all merking og postkasser er fjernet da. I oktober har vi høstsamling og da bør det være rolig i dette området. Av erfaring fra andre 10på topp turer så vil det generere til mye ferdsel og uroligheter.

Mvh Hanne-Lena

Sendt fra min iPhone

3. des. 2024 kl. 09:16 skrev Nøstvold, Lina <lina.nostvold@statsforvalteren.no>:

Hei

Fikk denne søknaden fra ti-på-topp Verdal, angående dispensasjon for å midlertidig merke til Sagvollvola sommeren 2025. Ser i reindrifskart at dette blir helt på grensa til sommerbeite deres. Har du noen tanker om dette?

De ønsker å merke fra juni til 12. oktober.

Jeg er i utgangspunktet innstilt på å innstille til at de får dispensasjon til midlertidig merking, men tenkte å ta en utsjekk med dere først. Den faktiske bruken av omr. kjenner jo dere best.

Fint om du kunne gitt en tilbakemelding i løpet av uka, så rekker jeg å få den ferdig til vi sender ut styrepapirene til uka. Legger opp til at nasjonalparkstyret behandler denne på siste styremøte før jul.

Med vennlig hilsen

Lina Nøstvold

nasjonalparkforvalter

<2ed7d150-b3ab-11ef-9c82-cbf234ea4b8a-#-2ed7d151-b3ab-11ef-9c82-cbf234ea4b8a>

Telefon 74 16 81 48
:
Mobil: 48 24 45 12
E-post: lina.nostvold@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/tl

Fra: annsissel@bakketun.fhs.no <annsissel@bakketun.fhs.no>

Sendt: tirsdag 3. desember 2024 07:48

Til: Nøstvold, Lina <lina.nostvold@statsforvalteren.no>

Emne: VS: Søknad om Ti på topp i Verdal

Til
Nasjonalparkstyret
v/ Lina Nostvold

SØKNAD OM Å BRUKE SAGVOLLVOLA SOM TI PÅ TOPP-POST I VERDAL I 2025

Ti på topp i Verdal er et samarbeidsprosjekt mellom Nord-Trøndelag Bedriftsidrettskrets og Verdal Idrettsråd. Ti på topp-komiteen i Verdal holder på å planlegge neste års Ti på topp. Vi har hatt ansvar for Ti på topp siden 2012, det vil si vi skal til med den 14. utgaven av Ti på topp i Verdal. Sesongen går fra 10. mai til ca. 15. oktober. Det er et flott folkehelseiltak for personer i alle aldre der vi gjør de kjent i Verdal kommune; korte poster, middels poster og lange poster fordelt fra nede i bygda til fjellet.

I 2025 ønsker vi Sagvollvola som en av de 10 Ti på topp-postene. Sagvollvola er en ny Ti på topp-post.

Tidsperiode: Åpning mellom 1. og 10. juni utfra våren og om traseen er fri for snø, til 12. oktober.

Antall: Forventet besøk 600 – 800 personer.

Trase: Se vedlegg.

Turen starter i Malsådalen og følger den opprusta veien mot Malså gruver.

Tar av stien mot Sagvollseteren og videre mot toppen og fantastisk utsikt fra Sagvollvola. Noe av turen vil da gå i Blåfjella/Skjækerfjella Nasjonalpark.

Merking: Vi merker med røde pinner i perioden og tar de vekk når sesongen er over. På toppen vil det være en turkasse med turbok i. Den blir fjernet når sesongen er over.

Grunneieravtaler: For at vi skal kunne ta i bruk turmålet, har vi skriftlig avtale med alle grunneierne.

Info: Turen blir beskrevet med kart og info på nett og i turheftet.

Hvis det er noe uklart, må de gjerne ta kontakt.

Håper på positivt svar.

Mvh
Ann Sissel Vehus
leder i TI på topp-komiteen i Verdal

<Kart Sagvoldvola.pdf>

DS 85/2024 Kjørebok - 2024 -2025 - Blåfjella - Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Gjermstadåsen - Værdalsbruket AS

DS 86/2024 Kjørebok - 2024 - 2025 - Blåfjella - Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Dyrhaugstua - Værdalsbruket AS

DS 87/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Storfloan naturreservat - dispensasjon for snøscooter 2023 - 2025 til Holmtjønnfjellet - Leif Strand

DS 88/2024 Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - Kjørebok 2024-2025 for motorferdsel med snøscooter til seter Åkran - Kulslivollen - Espen Haugan

DS 89/2024 Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon til lavtflyging med helikopter for transport av felt elg 2024 - Hermann Skromme

ST 45/2024 Delegerte vedtak

DS 90/2024 Innvilget - Lierne / Lijre nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel 2025 - snøscooter til Leifhytta - Knut Georg Sandvik

DS 91/2024 Lierne nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel 2024-2025 - transport av utstyr/bagasje til Langlihytta - Fjellstyrene i Lierne

DS 92/2024 Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter for henting/sauleting Skjækervatnet

DS 93/2024 Innvilget - Lierne nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2024 - 2025 - oppkjøring av skiløype Løvsjølia - Langtjønnna - Lierne IL

DS 94/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark- søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter til utleiehytte Lakevassbu 2025

DS 95/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark- søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter til transport av utstyr til utleiehytte Bjarnetjern

DS 96/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella Nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - snøscooter til utleiehytte Ørtugtjern - Værdalsbruket AS

DS 97/2024 Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2025 - Myrset - Snåsa - Leirsjøhøgda og Lervtjønnna - Stig Kolven

DS 98/2024 Innvilget - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel med snøskuter 2025 Ismenningen - Gjevsjøen eller Skromoen - Gjevsjøen - Knut Rande

DS 99/2024 Søknad: Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat - dispensasjon for motorferdsel med ATV forbindelse med elgjakt - Berglia Jaktlag, sak 2024/11545

DS 100/2024 Innvilget dispensasjon- Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark - for vedhogst og motorferdsel på Gjevsjøen Vestre 73/1 med bakgrunn i fornyet driftsplan - Per Ingemar Larsson

DS 101/2024 Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark - bruk av helikopter til Bjarnetjern og Lakavassbu 2024 - Værdalsbruket AS

DS 102/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Guslia naturreservat - dispensasjon for motorferdsel 2024 - Gusli jakthytte fra hytte ved Medalåveien med ATV med belter - Paul Inge Tømmerås

DS 103/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - søknad om dispensasjon for motorferdsel med snøscooter 2024- 2025 Terje Sigurdson

DS 104/2024 Innvilget dispensasjon - Lierne nasjonalpark - for solcelleanlegg på uthus ved Leifhytta i Luterdalen - Knut Georg Sandvik

DS 105/2024 Innvilget - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Guslia naturreservat - dispensasjon for motorferdsel 2024 - Guslia / Fossdalen med ATV med belter - transport av skutt elg

DS 106/2024 Innvilget dispensasjon- Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark - for helikopterlanding i forbindelse med forskning på rype 2024